

Zân Zisasiyet yaŋaŋ Zânaŋ meluwaŋ mge.

Zânaŋ Kawawaŋgalen Zet Zapat Dolakŋaŋ Penañ kapi kuye. Zân kapi Zisasiyet nembanaŋneyet tunguwinanŋatnaŋaŋ Kawawaŋgalen Zet Zapat Dolakŋaŋ Penañ kapi kuye. Zemsiyet meniŋaŋ ma biwidanŋat kwitnaŋ Zebedi (Matiyu 10:1-4; Mak 3:13-19 ma Luk 6:12-16). Zânaŋ Kawawaŋgalen Zet Zapat Dolakŋaŋ kuyeen ikŋanŋat kwitnaŋ esemtenŋ kumti, “Neŋ Zânaŋ kuyap,” kekok ku zeye. “Egaŋ nembanaŋ nâmtikŋaŋ mamin,” kekok kuye. Zet keboŋ ke omba kukuŋaŋ makuwek. Egaŋ buŋam zapat kapi etaŋ ku kuye. Zapat meluwaŋ tuk ŋen kuyeyaŋ bamgat eknup.

Matiyumak Mak ma Luk ekŋenaŋ am manŋeen kwep kwepgat kumindawien. Zânaŋ buŋam zapat kapi apapalak papia kuye. Am sambe msat katanŋ ekŋengat zapat kuye. Zet Zapat Dolakŋaŋ kapi Matiyumak Mak ma Luk ekŋenaŋ kuwien keyet katenŋ yek. Egaŋ Zisasiyet yaŋaŋ penañ deyetnaŋ kokotnaŋ ma egaŋ kuleki penañ mimiyet koge keyet yaŋaŋ weyaŋ kuye. Zet ŋotekŋaŋ Zânaŋ kuyeen ŋen kapigok, Zisas ek Kawawaŋaŋ an peme koti am mama mimiŋin bekananengatnaŋ gilik zemindatimti mama tenŋ am indandayet zenzenaŋ wan ilak koti kekok mmâge.

Zet ñotekñañ teman Zângalen buñam zapat keñan kapigogañ talip:

1:1-18. Zisas eweñañ an kwi penañ manje

1:19-51. Zân an tu zulutindende egañ mulup-
mañ ewe tapme Zisasiyañ yañbemti nem-
bañañen indage

2-6 Zisasiyañ am tunguwinañ mulup yañbemti
mge

7-11 Zisasiyañ menok notnañ mti an ñeñañ
bembe ekñenmak zet mdândâ notnañ mge

12-19 Zisasiyañ gakikiyelen set im mege

20 Zisasiyañ gakikiyengatnañ wage

21 Nembrañaneyet zemgwatnañ notnañ mimin-
danti kululuñen mowege

Zet mamañañmak keyañ naman am sokbeye

¹ Eweñañ baen Zet egañ yañbemti
Kawawañmak ilisakwep mamkwabunañ Zet
ke Kawawañegak.

² Ke tipman baen Kawawañmak ilisakwep
manti

³ Kawawañañ zempeme kwitnañ kwitnañ
sambe bepi mme sokbemâge. Ek piñañ kwitnañ
kwitnañ igak ñen ku sokbemâge yek.

⁴ Zet ek mama keyet toñañ egalen busatnañañ
am mbusatnañ bemindeye.

⁵ Âpme busatnañañ tambu sosok keñañ mepme
tambu sosogañ kunzuñti mege.

⁶⁻⁷ Âpme an ñen kwitnañ Zân. Ek msalen
kapi am busatnañgat zapatnañ diindome am
ilindiñ busatnañ toñañ Zisas egat zapatnañ nâmti

nâmkinpepeyet nâmti Kawawaŋaŋ ikŋaŋ zem-peme koge.

⁸ Wa Zân ikŋaŋ am mbusatnaŋ bemindendeyet ku koge. Egaŋ belak an busatnaŋ toŋaŋ tobe keyet buŋam zapatnaŋ etaŋ manzemtan.

⁹ An busatnaŋ toŋaŋ keyaŋ msalen kapi sokbemkawaŋ bemti am msalen mammbusatnaŋ bemindein.

¹⁰ Ek ke eweŋaŋ Bipmaŋmak mambunen msat kapi mme sokbeye. Ya egaŋ naman mamkwati msalen kapi amnaŋ masokbenupnok sepem sokbemenŋut am msalengatnaŋ ekŋenaŋ naman egat yaŋaŋ penaŋ ku weyaŋ eknâmâtâbien.

¹¹ Egaŋ Zuda msalen ke mame Zuda am ma ikŋaŋgat donnotnane ma einbipmane mee penaŋ piyaŋ ek mtopemti wisat mpewien.

¹² Âpme am ek notn mpemti nâmkinpewien ekŋen Kawawaŋgat nemunambaŋane bemti mamayet indapmukulem mimindeye.

¹³ Wa animbi Kawawaŋgat nemunambaŋane penaŋ bemti mamaip ke animbiyaŋ mame namba masokbeip sepem keboŋ yek. Ma angalen segat tikŋaŋaŋ ndabeme mamaip keyet penaŋaŋ yek. Kawawaŋaŋ ekŋenaŋ ikŋaŋgat nemunambaŋane bembeyet nâmindeme kogok ekŋenmagen sokbeye.

¹⁴ Âpme Zet egaŋ amnaŋ masokbenup keyet katan sokbemti am ningat tungupmnan kapi mamtan. Mamti keŋ taoletmak ma zetnaŋ penaŋ penaŋak zem mamti menok sepem igak igak mme amnaŋ Kawawaŋgat Nemunaŋ kwep etaŋ keyet mama mimiŋaŋ dolakŋaŋ ke ma windenaŋ

teman ke Bipmanan miak peme koge ke ekbenn.

¹⁵ Zânan egat zetnan pigok zemkawan beye, “Nej an iknan keyet bunam zapatnan diindowan, ‘An bamnan takozin egan nej sebenemti Amobotnan penan bein. Msat kululu ma nej mee pi sokbembepin tapma egan tipman penan baen mamkwage.’”

¹⁶ Egan ningat tiknan manâmnndein keyepmti ken taoletnangot penanan iknangalen mama mimi dolak dolaknan sambe piyan elimiak ndeye.

¹⁷ Moses egan Kawawangalen zii zet ke aikndaye. Âpme Zisas Kilaisiyangut ken taoletmak Zet Zapat Dolaknan penan timtot ndaye.

¹⁸ An nenan Kawawan sepeman bugan ku ege. Nemunan nej Bipmmak mamayap nej egalen zet zapatnan ke mkoti zemkawan bemindama nâmbien.

Zân an tu zulutindende anan iknangot yanang zeye

(Matiyu 3:1-12; Mak 1:1-8; Luk 2:1-18)

¹⁹ Zuda amobotnan eknenan Zelusalem mkaen tati sâpe sâpe bumbu an ekngat kandaninan mulup an mamaip eknen zemindeme Zânmagen meti pigok yankwesiwien, “Gej pe Kilais ma an kwi? Ze zemanê nâne.”

²⁰ Zeme egan keyegak iknangot yananan pigok penan zemkawan bemti diindoye, “Nej wa Kilais yek.”

²¹ Zeme eknenan naman ewe pigok yankwesiwien, “Âpme gej an kwi? Gej Ilaiza?”

Zeme egan pigok zeye, “Nej ek yek.”

Zeme ekñenañ zewien, “Âpme geñ nin golan zenze an temañ ñen ninmagen kokogat damuñ matatnuwen geñ kapi?”

Zeme egañ pigok zeye, “Neñ golan zenze an ke yek.”

²² Zeme ekñenañ pigok zewien, “Geñ kwi penañ? Ze weyañ yañañdi zemane nâne. Am zemndeme kotn am ekñen keyet pe zigok met zeman nâseip? Geñ gitañgat penañ yañdi zigok penañ manzenik?”

²³ Zeme Zânañ pigok diindoye, “Neñ golan zenze an Aizaya egañ zet pigok zeye keyet penañ,

‘An ñenañ msat tungupman mamti animbiyet pigok takuin, “Pi mamti amnañ yomin zeme delañ zeme keñin weyañti Amobotnañgat damuñ talit,” mandiidoin!’ ” *(Aizaya 40:3)*

²⁴ Âpme an ekñen Palisi ekñenañ zemindeme kobienan

²⁵ naman pigok yañkwesiwien, “Nin tatnâmann geñ, ‘Neñ Kilais yek ma Ilaiza yek ma golan zenze an ñen yek,’ zenik. Kegok beme geñ kwilekiyet am tu manzulutindenik?”

²⁶ Zeme Zânañ kapigok diindoye, “Neñ am tu etañ manzulutindeyap. Âpme an ingat tunguwinan sokbeyeyañ mamain ek ke in ku maekmâtâlíp.

²⁷ An keyañ bamnan gwaen takozin. An bekeboñ beke neñ bukaboñ kapiyañ elewat temañ timpema ñep ku bewe.”

²⁸ Ekñenañ meyañkwesiwienen ke Betani mka Zodan tu nembet daeset tazinen ke mebien.

Zânaŋ mka ke mamti am Zodan tuyen tu manzulutindemtan.

Zânaŋ Zisasiyet yaŋaŋ zemkawaŋ beye

²⁹ Msat msame Zânaŋ am tu zulutindemambe tati ekme Zisasiyaŋ ninmagen takopme ekti ningat pigok dindoye, “An inde takozingat egit. An kainde Kawawaŋgalen Sipsip Nembaŋaŋ. Zuda am eŋenaŋ yomin delaŋ zenzeyet nâmti Sipsip Kawawaŋgat sâpe sâpe mambuip. Sepem kegogak Kawawaŋaŋ iŋaŋgat Nemuŋaŋ takozin ke amgat belen beme msat sambe am ningat yom delaŋ zenzeyet kume gakiwe.

³⁰ Neŋ an keyet ilak eweŋan pigok diindowan, ‘An bamnan takozin ke Amobotnaŋ temaŋ neŋ ewe sokbembepiŋ tapma egaŋ eweŋan tipman penaŋ baen mamkwage.’

³¹ Ek eweŋan Kawawaŋaŋ an yomengatnaŋ gilik zemndadagat ombempeye ke neŋ ku ekmâtâban yaŋgut Kawawaŋaŋ zet zapaŋtaŋ etaŋ zemkawaŋ bemname neŋ Islael am in ondekindemti egat zapaŋtaŋ diindoma nâmti in egaŋ kokogat weyeyaŋ mulup mti mamayet nâmti inmagen tu zululut mulup kapi mimiyet zemneme inmagen yaŋbewan.”

³² Kogogapm Kawawaŋaŋ pigok dinonŋe, “Neŋ Emetak Teŋaŋ kululuŋengatnaŋ age sasakandemnombe nemboŋ bemti ekmagen totapme ekbanik beme an ilak ke.

³³ Nen an ke eweŋan ku nâmâtâtpewan yaŋgut Kawawaŋaŋ neŋ am tu zulutindendeyet mulup zet kapi naŋgeyaŋ pigok dinoye, ‘Nâlen Emetak

Teñañ toti dukñanen tapme ekbanik beme an keyañ am nâlen Emetak Teñ ke indamâbe.’

³⁴ Neñ yañañ kekok zemâtâtname ekbangapmti muluwañ kekok sokbeme ekti ek ilak Kawawañgat Nemuñañ penañ elak nâmâtâpewan.”

Zisasiyañ yañbemi nembañane zulak zulak ilak indatiye

³⁵ Msat msame Zânañ nembañanet zut nit nda-timti msat keyegak koti tapmambenn.

³⁶ Tatnepemann Zisasiyañ keyegak kwawepme ekti Zânañ nigat pigok dinitdoye, “An zut, an da egit. Ek Kawawañgalen Sipsip Nembañañ.”

³⁷ Zeme nempa zut piwan nânâñak keyegak Zân pempti met Zisasiyet baman mâti mebun.

³⁸ Mepmalu Zisasiyañ gilik zem idikti pigok idayañkwesiye, “An zut, it kwilekiyet napmâti takolup?”

Ndayañkwesime nit pigok zewelin, “Labai, (E Ibulu zet âpme ningalen zeleset ‘an zikat indanda,’ kok zewanek.) geñ mka pe deset mawenik.”

³⁹ Yañkwesimalu pigok dinitdoye, “It kopmalu neñ met mkan zikat idama egit.” Zemti idati tapmetnepeme msat gasim beme ekmak ke tapmetneti tambu sutnan gilik zemti naman mkañidanen kobun.

⁴⁰ An zut Zânañ Zisasiyet yañañ zeme nâmti ekmagen mebun nitmagengatnañ nempa ñen kwitnañ Endulu ek Saimon Pitayet datnañ.

⁴¹ Enduluyan metneti meniñan Saimon aikti pigok dunduye, “Neñ Mesaya, kwitnan ñen Kilais* manzeip ek ilak aiga.”

⁴² Kegok zemti meniñan Zisasmagen wati mepmalu Zisasiyan ekti zeye, “Geñ Saimon Zângat nemunan mun. Gâgât kwidi alaknan neñ Sipas gayap.” (Sipas kwit keyet yanñan “nanzan”.)

⁴³ Msat msame Zisasiyan Galili msalen mesât tati Pilip selen aikti pigok dunduye, “Geñ kopmane neñmak medi.” Zemti wati mebun.

⁴⁴ Âpme Pilipmak Endulu munanet ekñen mkanin kwep Besaidayetnan.

⁴⁵ Metneti Piliwan Nataniel meaikti pigok dunduye, “Mosesimak golan zenze an notnanan itnanan baenen an kapi Kawawanan nin yomengatnan gilik zem ndadagat ombempeye keyet zetnan meluwan mbien ewan penanan alak aikti ekmak tapmanup. An ke Zisas Zosepgat nemunan Nasalet mkaengatnan.”

⁴⁶ Zeme Natanieliyan zet dopman kapigok gilik zemti saye, “Geñ nâmane Nasalet mkaen bukanda kwileki dolaknan ñen sokbewe bein?”

Zeme Piliwan zeye, “Kok zenikgat kopmane met zikat gama ekbak.”

⁴⁷ Zemti Nataniel wati Zisasmagen mepme Zisasiyan Nataniel ekti zeye, “An kapi Israël an penan. Ek zet dâsuki ñen ku manzein.”

⁴⁸ Zeme Natanielan zeye, “Zisas, neñ pe de mama yanñan nikbanangapmti kekok zenik?”

* **1:41:** Kwit zut keyet yanñan kapigok Kawawanan am yomengatnan gilik zemndatitiyet ombempeye.

Zeme Zisasiyan zeye, “Piliwan geŋ ewe met gaiikpiŋ tapme geŋ tep kwitnaŋ pik kandaŋan ke tapmane giga.”

⁴⁹ Zeme nâmti egaŋ Zisas pigok dunduye, “An zikat indanda, geŋ penaŋ sukwep Kawawaŋgat Nemuŋaŋ penaŋ Islael am ningalen Amobotnaŋ Temaŋ.”

⁵⁰ Zeme Zisasiyan pigok zeye, “Neŋ geŋ tep pik kandaŋan tapmane giga zeya keyepmti nâgât nâmkiŋpemnenik? Nânik, pi ewe belak yaŋbemti butnaŋ isikŋaŋ bugan ekdik. Âpme penaŋ penaŋ ewe bam sokbeme mamti ekmebanik!”

⁵¹ Kegok dundumti naman nembraŋane ilinsakwep pigok diindoye, “Neŋ zet penaŋ ŋen pigok diindoma nâit, bamgat in taekme kululuŋ gwae-nen ŋandem tapme Kawawaŋgalen ensel ekŋenaŋ Angat Nemuŋaŋ neŋmagen motopme ekbep.”

2

Zisasiyan zeme tu penaŋaŋ naman wain beme nimbien

¹⁻² Ke mti manepeme kasup zut bemelak Galili msalen mka ŋen kwitnaŋ Kana manzeip ke an-imbî zut ŋen awembiŋ bemidesâgâti tu meu mee akume kopme bumti Zisas mamaŋ ma Zisas ikŋaŋ ma nembraŋane nin nsakwep ndaman-dame tu meu nsâgât meti

³ meu tatnepemann meuyaŋ ewe tapme wain tu ilak delaŋ zeme Zisas mamaŋaŋ ekti pigok zeye, “Wae, ekŋen pi ilak wain tu delaŋ zeme belak talipgat nâmbega.”

4 Zeme Zisasiyan mamaŋgat pigok zeye, “Maŋge, wa mulup kapi nin tapminup yek. Nâlen mulup miminn kann ewe bam sokbemnawe.”

5 Zeme mamaŋaŋ mulup nemba ekŋenmagen meti pigok zeye, “In tatnepeme Zisasiyan kwileki ŋen mimiyet diindome zetnaŋ gawepumti mseip.”

6 Âpme mka keyet ganzenan menzim tosiŋ temaŋ temaŋ 7 bekapi onzemindeme matatemien. Menzim tosiŋ temaŋ kwep bekeyet tu 100 lita mee kekok makasimpemtemien. Kasimpeme tapme sesewat mkayelen amobotnaŋaŋ set bemindaye keyet katanŋ mâti kasup katanŋ selin belin manzulutemien. Menzim tosiŋ bekeboŋ sambe mka katanŋ mawemetan.

7 Kegogapm Zisasiyan mulup an ekŋen pigok diindoye, “In tu omti menzim tosiŋ temaŋ taliwen kapi kasime towepmâlak.” Zeme mulup an ekŋenaŋ menzim tosiŋ temaŋ 7 pi tu omti kasime gak zemâge.

8 Omkasime delaŋ zeme pigok diindoye, “In tu butnaŋ menzim isikŋaŋ kasimtimti met an meu damuŋ ke sait.”

9-10 Zeme omti mmepme tuyaŋ wain beme an meu damuŋ keyaŋ wain tu ke nim ekti kapi pe desetgatnaŋ mkolip ke ku weyaŋ nâmâtâti mulup nemba ekŋenaŋ Zisasiyan zeme tu penaŋ omti mebien. Kegogapm ekŋenaŋ wain tu zigoset sokbep eyet yaŋaŋ ŋep nâmâtâbien.

Kegok mme an meu damuŋ keyaŋ animbiŋaŋmak bet butewun ke zeme kopme pigok dunduye, “Ningalen set temaŋ kapigok tazin,

wain tu dolakñañ penañ ke am ñeñañ indame nimiti tapmeñgut naman bam bekañañnik ke maindame nip. Yangut geñ kileñ mnak wain pembenañ pi belak pemane tapme bekañañnik ñeñañ indamane niyo. Geñ set dâsuki mti wain tikñañ kapi añañgalañ pemane tapmawañ bam mti kolip.”

¹¹ Zisasiyañ mka keyet yañbemti menok ke mti Amobotnañ main keyet yañañ am ekñenmagen mkawañ beme nembañane nin windenangañt yañañ ekti nâmkinpewenn.

¹² Keyetnan Zisasmak mamnotnane ma nembañane nin nsakwep Kapaneam mkaen ke tambu msasa isikñañ bugan topmambenn.

Zisasiyañ sesewat mka temanen amnañ omkwiti kwiti tapmme indikti indapmâge

(Matiyu 21:12-13; Mak 11:15-17; Luk 19:45-46)

¹³ Topmanepemann Zuda ningalen Añañgalalañ Kendo elak bududuk beye keyepmti Zisasiyañ Zelusalem mka teman Kendo ke eksâgât mowebenn.

¹⁴ Moti ekme sesewat mka temangañt tambañgumen amnañ kwaweti Kawawañgat sâpe sâpe bumbuyet makau ma sipsip ma sasakan-danombe mee pi time kwawepme omkwiti kwiti mti mânep sisak dukñañ bemti omaiñ maiñ tapmmambien.

¹⁵ Tapmme Zisasiyañ indikti ñeñañ penañ zime egañ tek timti mendenme katikñañ beme mtati makau ma sipsip mee pi wuwap indawitikti indamâpme kuñkunzuñ kwawepmâpme mânewin timtati time mekopme sisakñin mtati gilik zem-peme wenje.

16 Âpme am sasakandenombe mtabien ekñen indikti memendep mimindamti pigok diindoye, “In sasakandenombenjin timti toti melit. In Bi-engalen mka kapi mme ingalen bemkwiti kwiti mkanok ku bek.”

17 Zisasiyan moti kekok mme nembajane nin Kawawañgalen zet zapat itnañanen meluwan pigok mimiñan tazin keyet otnâmbenn, “Gâlen sesewat mkayepm ñeññ penañ zimetip.”
(*Sam 69:9*)

18 Âpme Zuda amobotnañ ekñenañ Zisasmagen koti pigok yañkwesiwien, “Geñ kapigok penañ tapminikat pe Kawawañan winde game egalen windeen mamnik beme geñ menok ñen mmane nin ekti yañanñdi ekmâtâsenup?”

19 Yañkwesime egañ keyegak pigok zeye, “In sesewat mka temañ kapi asekyaloñme neñ naman kasup tuk keyet keñan etañ timtusu tusu mti walapma delañ zemâbe.”

20 Zeme ekñenañ Zisasiyet pigok zewien, “Yeñsokñe ekñenañ nup kan 46 bepi sesewat mka temañ kapi tawatne watne peme delañ zeye. Âpme geñ bukapiyan kasup tugat keñan etañ walasât zenik?”

21 Yañgut Zisasiyan zet ke wa sesewat mka temañ keyet penañ nâmti ku zeye egañ ikñanğat sekñanğat nâmti zeye.

22 Yañ maneti Zisasiyan gakiyeyan gilik zem wapme kan keyet nembajane nin sesewat mka temañ asekti walalagat zeye keyet ma Kawawañgalen zet zapat itnañanen muluwan

mimiŋaŋ keyet penanŋaŋ ekmagen sokbeme ekti nâmkinjewenn.

²³ Zisasiyaŋ Zelusalem mka teman Anŋalalaŋ Kendoen mamti menok temaŋ sepemaŋ igak igak mme am sambe ekŋenaŋ ke ekti Zisasiyet nâmkinjewien.

²⁴ Yanŋut Zisasiyaŋ am sambe ekŋen bekapi notnaŋaŋ keŋinan ŋenzinziŋaŋ tage e indik mâtâti ekŋen sambe keyet nâme notnaŋne etaŋ ku beye.

²⁵ Egaŋ am ŋeniyet yaŋaŋ nâsâti am ŋen yaŋkwesime ku dundume nâŋge. Egaŋ ikŋaŋ am keŋin baen ekti yaŋaŋin eknâmâtâge.

3

Zisasiyaŋ Nikodimasmak zapat mbun

¹ Palisi an ekŋenmagengatnaŋ an ŋen kwitnaŋ Nikodimas. An beke Zuda am ekŋengalen sesewat mka temaŋgalen an damuŋ temaŋ ŋen ek ke.

² An keyaŋ buzak tambuyet Zisasmagen moti pigok dunduye, “An zikat indanda, nin gâgât yaŋaŋdi nânup. Geŋ an zikat indanda penan Kawawaŋmagengatnan kwatobanan. Âpme geŋ menok sepem igak igak maminik keboŋ kapi an ŋen Kawawaŋpiŋ mamti mulup keboŋ keboŋ ke ŋep ku mnak.”

³ Âpme Zisasiyaŋ zeye, “Neŋ penan suk-wep pigok zema nâmbak: An ŋenaŋ nempa okak masokbeip keyet katanŋ okak ku sokbewe beme an keyaŋ Kawawaŋmak tusumti egalen zemâtâtâtgat katnaŋen mama keŋan ke ku mebe.”

⁴ Zeme Nikodimasiyan pigok zeye, “Weneje, an temañ penañ bekeyañ naman zigoset mamañgat keñañ toweti naman namba okak sokbewe?”

⁵ Zeme Zisasiyan naman pigok dunduye, “Neñ zet penañ sukwep pigok zema nâmbak: An ñenañ tuyañ ma Emetak Teñmagengatnañ mama alakñañ ke ku tiwe beme an keyañ Kawawañgalen zemâtâtât katnanen mama keñañ ñep ku mebe.

⁶ Amgalen mamaen masokbep ekñen amgat sepem. Âpme Emetak Teñañ ammagen mulup mme mama teñ matip ekñen Kawawañgat zapat mambeip. Ekñen ke Emetak Teñgalen am penañ.

⁷ ‘Geñ neñ sokbembe alakñañ sokbembe,’ keyet zema geñ nâmane nukñañ penañ kumbek.

⁸ Tâgâ ek belak kileñ ke kumbume kwisakñañ etañ kume manâñup. Âpme geñ pe deset yañbemti met deeset mamezin e ku manânik. Âpme Emetak Teñañ am ñenmagen mulup mme mama teñ matin ekmagen Emetak Teñañ tâgâyañ mulup maminok mamin.”

⁹ Zeme Nikodimasiyan nâmti zet dopmañ kapigok gilik zem saye, “Pe zigok penañ mti alakñañ sokbembeyelen nâmti zet kapi tazenik?”

¹⁰ Zeme Zisasiyan Nikodimas pigok dunduye, “Geñ Israeal am ekñengalen an zikat indanda temañañ zet kapi zema geñ kwilekiyet nâmane nukñañ taben?”

¹¹ Neñ penañ pigok diñgoma nâmbak: Neñ kwitnañ kwitnañ sambe Kawawañañ zemâtâtname nâmban keyet zapatnañ ma Kawawañañ ammagen mulupmañ kawañañ sosok mamme egap

keyet zapatnaŋ diindoma in sambeyan ningalen zet ke nâme ewe pepesut beme ku manâmkinpeip.

¹² Neŋ kwitnaŋ kwitnaŋ msalen sosok masokbemâpme egip kapiyet palen bemzema in ku manâmkinpeip. Âpme neŋ kwitnaŋ kwitnaŋ kululuŋen gwaen masokbemezin keyet palen bemzema in zigok ŋep nâwiek?

¹³ An ŋenaŋ kululuŋen gwaen moti kwitnaŋ kwitnaŋ tazin ke ku ege. Angat Nemunaŋ neŋ kululuŋengatnan toban keyepmti kululuŋen gwaen kwitnaŋ kwitnaŋ wein e nâmâtâpma delan zemâzin.

¹⁴ Itnaŋaŋ Moses egaŋ msat tunŋupman nombe weŋaŋ aenaŋ weyaŋti tep palen kwasim pempti mwat onzempeme tapme ekbien. Sepem keŋogak Angat Nemunaŋ neŋ ke tep palen palak palak masasok neme wema nomti mwat onzemneme tapma ekbep.

¹⁵ Amnaŋ neŋ nikti nâmkinŋemti mama kanzizit aiikgat keŋok mbep.

¹⁶ Kawawaŋ egaŋ msalen am sambe ingat gogot penaŋ mamimindein keyepmti egaŋ ikŋaŋgat Nemunaŋ kwep penaŋ ke ketalasimti msalen peme toge. Keyepmti am neŋ nâmkinŋewep ekŋenaŋ walelepiŋ; mama kanzizit tiwep.

¹⁷ Kawawaŋaŋ Nemunaŋ neŋ msalen neme toban ke wa am yominaŋgat dopmaŋ indandayet nâmti ku neme toban. Neŋ am yomengatnan gilik zemti indatitiyet Bipmnaŋ zemneme toban.

¹⁸ An ŋenaŋ Kawawaŋgat Nemunaŋ neŋ manâmkinŋein beme yomaŋgat dopmaŋ ku tiwe. Âpme an ŋenaŋ Kawawaŋgat Nemunaŋ

neŋ ku manâmkiŋnein ek yomaŋgat dopmaŋ ilak titiyet damuŋ matazin. Elak egaŋ Kawawaŋgat Nemaŋaŋ neŋ nâmkiŋnenepiŋ mamm keyepmti sepem kekok sokbemsawe.

¹⁹ E yaŋaŋ kapigogaŋpmti tosa mgasik kapi tiwe. An ekŋenaŋ busatnaŋ msalen kapi sokbeme buŋam zapaŋnaŋ ekŋenmagen mepme nâmtingut ekŋenaŋ bamkumpemti ekŋenaŋ mama mimi bekaŋaŋ mti tambusosogat zapaŋ mambeip.

²⁰ An ŋenaŋ yom mamin beme egaŋ busatnanaŋ mopma yomm sosok sokbesem zemti busatnaŋgat maŋgazin.

²¹ An ŋenaŋ Kawawaŋgalen zet nâmti maŋgawepumti main egaŋ busatnaŋgat ku maŋgazin. Âpme egaŋ busatnanaŋ mopme busatnaŋaŋ mama mimiŋaŋ dolakŋaŋ ke sosok mamkawaŋbein.”

Zânaŋ Zisasiyet yaŋaŋ zemkawaŋ beye

²² Ke maneti Zisasiyaŋ nemaŋane nin ndatime Zelusalem mka pemti Zudia msat butnaset ŋen meti mambenn. Ke met ekŋenmak mamti animbi tu maŋzulutindemenn.

²³ Âpme Zân egaŋ kekok mka ŋen kwitnaŋ Enon zeme ke Selim msaleset tu sambe penaŋ matatan ke mamti am tu maŋzulutindemtan.

²⁴ [Kan keyet Zân ewe mka katikŋaŋ pepipiŋ tapme egaŋ belak mamti mulup ke mamtan.]

²⁵ Zângalen nemaŋane Zudayetnaŋmak Zuda an ŋenmak tu zululugat

²⁶ mdândâmti Zângat nemaŋane ekŋenaŋ Zânmagen meti pigok dunduwien, “An zikat indanda, geŋ an ŋen Zodaŋ tu nembet daeset tapme

zikat ndamane ekbenn an keyañ alak am tu tazulutindeme am sambe pi ekmagen etañ ondek mepmâpme delañ zein.”

²⁷ Zeme Zânañ nâmti pigok diindoye, “An ñen Kawawañañ mulup ñen zemdelañ zem sasapinj mme egañ mulup belak keñan galak ku mamin.

²⁸ ‘Neñ Kilais yek, neñ belak Kawawañañ an keyet zapatnañ zenzeyet ñeñañ zemneme koti zema nâmbien. Âpme in zet ke eneyet sakwep penañ kandabien.’

²⁹ An ñeniyet imbi zapat zempepenañ an keyañ imbi keyet apmañ penañ. Yañ egañ imbiñañ kemak bet butemti keñ oloñen mme notnane ekñeñañ zapatnañ nâmti ekmak tusumti ilinsakwep oloñen mamip. Keñ oloñen temañ penañ keboñ ke sokbemnanayelen kan elak alak penañ kapi sokbemnain.

³⁰ Zisasiyet kwizet buñamañañ palakñañ beme kopme nâlenañ naman uluk zemti towebe.

³¹ An ñen msalen kapiyetnañ sokbembeñañ egañ kwitnañ kwitnañ msalen kapiyetnañ etañ ekti manzein. Âpme an kululuñen gwaengatanan tototnañ ek kwitnañ kwitnañ sambe kapiyet Amobotnañañ tazin.

³² Egañ kululuñen kwitnañ kwitnañ sambe tazin keyet zapatnañ zemenğut am ekñeñañ nâme dâsuki beme ku nâmkijpewien.

³³ Âpme an ñeñañ zetnañ ke nâmti mamkitik pein beme egañ Kawawañgat yañañ an zet penañ penañañ zemti main, e nâmâtâpewep.

³⁴ Kawawañañ an zempeme toge an keyañ koti Kawawañgat yañañ manzemkawañbein.

Keyepmti Kawawaŋgalen Emetak Tenŋ winde omba penan same egalen windeen mulup mamin.

³⁵ Bipmaŋan Nemuaŋ egomti kwitnan kwitnan sambe bepi egaŋ damuŋ mimiyet betnanen bemâge.

³⁶ Âpme an ŋenaŋ Kawawaŋgat Nemuaŋ ke manâmkinpein beme mama kanzizit eweŋan msalen kapiyegak yaŋbemti masokbemsain yaŋgut am ŋenaŋ Kawawaŋgat Nemuaŋ egalen zet ke ku gawepuwe beme mama kanzizit ke ku tiwe. Am keboŋ ekŋenmagen Kawawaŋgalen welili eweŋanak msalen kapiyegak masokbemindain.”

4

Zisasiyan Samalia imbi ŋenmak zapat mbun

¹ Zisasiyet zapatnan Palisi ekŋengat pigok kot zeme nâmbien: Zisasiyan am tu tazulutindein eyaŋ Zânaŋ am tu zulutindeye ekŋen indasebemindeye.

² (Zisasiyan ikŋaŋ am tu ku zulutindeye nembraŋane nin etaŋ am tu zulutindewenn.)

³⁻⁵ Amnaŋ Zudia msat pemti Galili msalen mesât Samalia msat tungupmaset beke tapmetne metne Galili msalen mapataŋ zemtemien.

Âpme Zisasiyet zet sambe kekok tazeme nâmti egaŋ nin nembraŋane ndatime Zudia msat pemann tapme Galili msalen gilik zemti mesât Samalia msaleset beke tapmetne metne mka ŋande ŋen kwitnan Saika zeme ke pataŋ zewenn.

Mka ke Zekowaŋ nemuŋaŋ Zosep msat saye keyet ganzenan matatan.

⁶ Msat keyegak Zekowaŋ tu pusak timpeyeyaŋ maomnimtemien. Âpme Zisasiyaŋ set teepmaŋ kotne kotne tinsutnan penaŋ beme sebetnaŋ sukŋaŋ beme tu pusak solonan ke moti totapmaŋge.

⁷⁻⁸ Ke tot tagom tati nembraŋane nin zemndeme mkaen tu meu kwitim tisât mepmann Zisasiyaŋ igak tu pusagen ke totati ekme Samalia imbi ŋenaŋ tu osâgât menzimaŋ kwindiŋti kot tuyen osât tapmme Zisasiyaŋ ekti pigok yaŋkwesiye, “Geŋ tu bugan bemti namane nimbi.”

⁹ Kegok yaŋkwesime imbi keyaŋ pigok dunduye, “Israël ammak Samalia am nin zapat zenâ zenâ kwep ku mammnup. Yaŋ geŋ eneyet koti tuyet nâgât tatnayaŋkwesinik?”

¹⁰ Zeme Zisasiyaŋ pigok dunduye, “Kawawaŋaŋ geŋ kwileki ŋen taolet gasât tapm ma neŋ an tuyet tadiŋgoyap nâgât yaŋŋ nânâpiŋ keyepmti tapminik âk nâmti ze nayaŋkwesimane neŋ tu zikatnaŋ kwapeŋ matazin keyetnaŋ gama nimbek.”

¹¹ Zeme Samalia imbi keyaŋ pigok zeye, “Amobotnaŋ tu kapi pusak beŋaŋ penaŋ baen mambemtimkwatnup. Âpme geŋ tu oo menzimdi ŋen ku tagain ke geŋ tu zikatnaŋmak e deset tazinaŋ omti nasenik?”

¹² Ningat sokŋ Zekop egaŋ tu pusak temaŋ kapi timpeye. Mti ikŋaŋ ma nemuŋane ma sip-sip ma makaŋane ekŋenaŋ tu kwep kapi man-imzulutemien. Âpme geŋ Zekop ek sebempenti

naman tu dolakñañ penañ ñen zikatnañmak makozin ke desetgatnañ aikndasâgât tazenik?”

¹³ Samalia imbi keyañ kekok zeme Zisasiyan kapigok dunduye, “In tu kapi ometnimti ewe tuyet mti mene mene mamekotomnip.

¹⁴ Âpme nâlen tu tazeyap ke am ñen sama nimbe beme egañ tuyet ñen ewe ku atotoyelen. Neñ tu sawap ke keñanen baen tu yeeñañ dolakñañ zikatnañmak penañ kwati telepgat tati mama aiksama mambe.”

¹⁵ Zeme Samalia imbi keyañ pigok dunduye, “Amobotnañ, geñ tu tazenik ke namane nimti tuyet ñen ewe atotopiñ mamambap. Mti tuyen pien mene mene mamekolap e alakñañ ñen ewe ku mekobap.”

¹⁶ Kegok zeme Zisasiyan pigok dunduye, “Geñ meti apdimak wati kolit.”

¹⁷ Zeme imbi keyañ zeye, “Neñ apmpin; belak mamayap.”

Zeme Zisasiyan pigok zeye, “Geñ, ‘Neñ apmpin,’ e penañ zenik.

¹⁸ Yanğut geñ an 5 ekñenmak mamkwati asekindemkwabanan. Ya alak pi ñen wapmanik ke gitangat apdi penañ yek keyepmti geñ, ‘Apm yek,’ zet e penañ zenik.”

¹⁹ Zeme imbi keyañ pigok dunduye, “Amobotnañ alagati neñ gâgât yañañdi nâyap. Geñ Kawawañmagen golan zenze an ñen penañ.

²⁰ Âpme geñ nânik, ekñen yeñsokñe ekñenañ kalañ kapiyet dukñañ motati Kawawañgat mandundum samtemien. Âpme Zuda am ingulak

Zelusalem mka teman ke tati Kawawaŋgat mandundum saip.”

²¹ Zeme Zisasiyaŋ pigok zeye, “Imbi, neŋ pigok zema nâmbak, in kan ke penaŋ sokbeme kalaŋ kapiyet ma Zelusalem mkaen met ondekti Bien ku dundum sawep.

²² In keyet yaŋaŋ nânâpiŋ; belak ek masese-watsaip. Âpme Islael am ningut egat yaŋaŋ nâmâtâti mamipun. Kawawaŋga Zuda am ningat tuŋgupmnangataŋ an ŋen am yomengataŋ gilik ze ndatitiyet peme kokogat zenzeŋaŋ

²³ kan kelak alak kapi sokbem tazin. Âpme egalen am maŋge penaŋ ekŋenaŋ keŋinaŋ penaŋ Emetagalen set esemteŋ penaŋ tazin keyet kataŋ mamti Bien dundum sawep. Bienaŋ am ekŋen keboŋgat nâme dolakŋaŋ mambein.

²⁴ Kawawaŋga ek an enzililiŋaŋ mamain keyepmti amnaŋ ek sesewatsasâgât mbep beme ekŋengalen sesewawalin ke keŋinan baenengataŋ kwapme mama mimiŋin esemteŋ penaŋ kemak tati sesewatsawep.”

²⁵ Zeme imbiyaŋ pigok dunduye, “Mesaya ma kwitnaŋ ŋen Gilik zeleset Kilais makuip egaŋ sokbemti kwitnaŋ kwitnaŋ sambe keyet yaŋaŋ zemkawaŋ bemndandayet zenzeŋaŋ e neŋ nâyap.”

²⁶ Âpme Zisasiyaŋ pigok dunduye, “An e sokbembeyet zenzeŋaŋ elak neŋ kapi tati zet tadiŋgoyapmak.”

²⁷ Kegok tazeme zemelak nin nempaŋane ilak meu kwitim timti koti ekmann Zisasiyaŋ Samalia imbi kemak zapat tapmme ekti nâmtemtem

mbien. Mti imbiyet, “Geñ pi kwileki tapmnik?” ma Zisasiyet Samalia imbiyet, “Zet kwileki tadundumann?” mee ke idayan kwesisâgât mbenangut nâmann ñep ku beme belak pemann tage.

²⁸ Âpme imbi piwan tu menzimanj mee piwan peme weme belak windembemti mkaen meti am pigok diindoye,

²⁹ “In kopme neñ Zuda an ñen kotazingat met zikat indama egit. An keyañ nâlen yomm sambe bepi sosok zemkawan bem namâlep. An ke Kilais sokbembeyet zenzenañ wa ke mene?”

³⁰⁻³¹ Zeme nâmti am bee ilinsakwep Zisasmagen kosât ewe selen takopme kan keyet nembanane nin pigok zewenn, “An zikat indanda tu meu bugan niya!”

³² Âpme egañ ningat zeye, “Neñ tu meu sepe-manj ñen tatnain e in kunâip.”

³³ Kegok zeme nâmti nemba nin nnak pigok zenâmbenn, “Am pe kwiyañ meu mkot same niwan?”

³⁴ Tazemann ndikti pigok dinndoye, “Neñ Bienañ mulupmanj mimiyet zemneme toban keyepmti egalen mulupmanj mdelanj zesap keyañ tu meunok penañ bein.

³⁵ In pigok manzeip, ‘Meu muluwen ondemann kwati eyonga zulak zulak beme meu penañ masokbein.’ Yanjut neñ pigok diindoma nâit, in teñ zemwati mulup egit muluwen meu penañ sokbembe temanj ilak alak kapi sokbein.

³⁶ Âpme an ñenanj mulup mti kejanen mapein kemak am nusi mti penañañ maakumtin. Egelañ ilisakwep muluwit keyet tosanj timti

olonen teman mbalup. Sepem kegogak an nâmkînpemak nenan an nen Kawawangalen Zet Zapat Dolaknan dunduye. Âpme naman nenan mukulem mme yomengatnan kenan gilik zemi kululun mobotgat zapat bemti main keyepmti an zut keyan muluwidangat tosananj ilizuzut timti olonen ilisakwep mbalup.

³⁷ Âpme nin set kapigok maminup: An nenan mulupman mti maondein. Âpme an nenan mukulem mti nusi kayak mti penanan timti time manje kwep mamozin.

³⁸ Âpme nen in nâlen muluwen meti mulup nembanne indamukulem mti eknenmak ilinsakwep meu penan akum time temakwep mobogat nâmti zemindeyapgat melit.”

³⁹ Tazeme Samalia imbi piwan meti animbi sambe eknen pigok diindoye, “Nen yom kwitnan kwitnan mkwaban piwan egan zemkawan bemti namâpme delan zep.” Zet kegok zeme nâmti am sambeyan ek nâmkînpewien.

⁴⁰ Keyepmti Samalia am eknenan Zisasmagen koti eknenmak mamayet yan kwesime Zisasiyan nâme nep beme nin meti ekngalen mkaen kasup zuletan nsakwep mambenn.

⁴¹ Ke met mamti zet zapatnan diindome am sambe penanan ewe tusumti Zisasiyet nâmkînpewien.

⁴² Mti imbi Zisas nenan met aige ek ke pigok dunduwien, “Nin nenan gen zet zeman nânan pi ilak nin penan dembuseknanen zetnan penan nâmti nâmkînpenu. An kapi penan Kilais

msat sambe am nin pi yomengatnan gilik zemti ndatiwe.”

Zisasiyan gapmangalen amobotnan ngenat nembayan ngen zawalen tapme mme alik beye

⁴³ Âpme Zisas nembayane nin kasup zut pi Samalia am eknenmak ke maneti naman gilik zemti Galili msalen mebenn.

⁴⁴ Mesât mepmambe Zisasiyan iknan pigok zeye, “Golan zenze an ngen iknanngalen mkanan notaknanen ke tapme iknanngalen mange neneyan zetnan gawepumti egat nâme mobotnan ku mambein.”

⁴⁵ Âpme Zisasmak nembayane nin meti Galili msalen patan zemann Galili msalen animbi eknenan olojen mti ndazemtetime mkaen mobenn. Nin Anjalalan Kendoyet Zelusalem mka teman baen met mamti ekmann Zisasiyan menok notnan mme ekbenn keyepmti Zisas ekti ndazemtetime mobenn.

⁴⁶ Ke nin moti keyetnan mane mane naman Kana mka msalen tu zeme wain beye mka keyegak met patan zewenn. Âpme Kapaneam mka keyet gapmangalen amobotnan ngen mange egat nemunan zawat nuknan penan mti mawemtan.

⁴⁷ Âpme Zisasmak nin Zudia msalengatnan ewe Galili msalen kopmann zeme nâmti amobotnan piwan Kana mka msalen meti nembayan gakisât penan tapmme koge keyepmti Zisasi wati mebegat yan kwesim nânge.

⁴⁸ Âpme Zisasiyan pigok dunduye, “In kapi nen menok ma kwitnan kwitnan zikalinan mamana-man sokbeme ekti zetn nâmkinpesât maâip.”

⁴⁹ Zeme amobotnaŋ keyaŋ pigok zeye, “Amobotnaŋ Zisas, nemban gakisemmagat kopmane sakwep medi.”

⁵⁰ Zeme Zisasiyaŋ pigok zeye, “Nemundi ilak alik beingat ɲepgât gitak met!” Zeme amobotnaŋ keyaŋ Zisasiyet zetnaŋ nâmkiŋpenti mege.

⁵¹ Selen tapmepme sisiliŋ nembraŋane ekɲenaŋ ek aiksâgât selen metaikti pigok dunduwen, “Nemundi alik bep.”

⁵² Zeme egaŋ indayaŋkwesiye, “Kan zukɲan penaŋ alik bep?”

Zeme ekɲenaŋ zewien, “Saɲenen kasup sutnaŋ teman penaŋ tapme kan keyet zawatnaŋ yek bep.”

⁵³ Kegok zeme amobotnaŋ keyaŋ yaŋaŋ pigok nâmâtâge. Kan keyet penaŋ Amobotnaŋ Zisasiyaŋ zemnemti pigok zep, “Nemundi ilak alik bep.” Ke nâmti mam ip don notnane zemâtâtindame nâmti ilinsakwep Zisasiyet nâmkiŋpewien.

⁵⁴ Zisasiyaŋ Zudia msalengatnan Galili msalen sek zut meti menok ke mme sek zulak beye.

5

Zisasiyaŋ an ɲen Betesda tu lemunan weyaŋpeye

¹ Ke manepeme Zuda am ekɲengalen kendo temaŋ ɲen beme Zisasiyaŋ Zelusalem mka teman mege.

² Âpme Zelusalem mka temaŋ keyet keŋan tu lemunan temanik ɲen sipsip set tokwakwat manzemtemien keyet solonan matatan. Âpme

tu lemunan keyet nembet nembet mka mzalan 5 walapeme matatan. Ma Zuda ekñengalen zelinaset tu keyet kwitnan Betesda makumtemien.

³ Âpme mzalan keyet kenanen am zawatmak ma am zikalin beñan ma am setnan wesin ma selin belin wesin bembeyan sambeyan ke wemti tu titok mme ekti towewegat damun matatemien.

⁴ Ke tatnepeme kan notnan gat tu lemunan keyet palen Kawawangalen enselan kululunengatanan nenan tot titok mme ekti an kwiyan nenan penan mapalamti totan egan sakwep seknan dolaknan mambemtan.

⁵ Âpme an nen setnan betnan wesin yan kan teepman nup kan 38 pi notnan eknenan windenan bemti towepme egan olapme beme belak ke kwesin matatan.

⁶ Âpme Zisasiyan an ke kan teepman penan matatan ke ekti kember penan mti yan kwesiye, “Geñ dolaknan bembeyet nânik ma yek?”

⁷ Zeme an wesin keyan zeye, “Amobotnan, an notn dolaknan penan kwiyan tu titok mme sakwep nambepeme tu kenan towebak? Nen towesât ewe wati tiktik takuma an nenalak sakwep palam tu lemunan toti ilak alik mambein.”

⁸ Zeme Zisasiyan pigok dunduye, “Geñ sindi ambepolet timti met.”

⁹ Zeme keyegak an keyan wawadak Zisasiyet nânâpin belak sinan ambepoleti mkanan mesât mege kasup keyegak Sabat tagonjo kan tapmambien.

¹⁰ Keyepmti Zuda amobotnan notnan eknenan an dolaknan beye ke selen aikti egat pigok dun-

duwien, “Alak Sabat tagoŋgo kan sutnan mi-lawadi ambepeleti wati kodik ke set dolakŋaŋ penañ yek.”

¹¹ Zeme egaŋ pigok diindoye, “An weyaŋnep egaŋ pigok dinop, ‘Geŋ wati sindi ambepelet timti met.’”

¹² Zeme nâmti an keyet pigok yaŋkwesiwien, “An wati sindi ambepelet met diŋgop an ke geŋ kwitnaŋ nâmtadik?”

¹³ Yaŋkwesime an sekŋaŋ weyayaŋaŋ keyaŋ Zisas daŋaŋ ku nâmâtâge. E eneyet am sambe penañ tabien keyepmti Zisasiyaŋ sakwep am tuŋgupmaset enzilimege.

¹⁴ Yaŋ ke maneti Zisasiyaŋ an ke sesewat mka temanen tapme aikti aŋkeŋoo zet pigok dunduye, “Geŋ sekdi ilak dolakŋaŋ bep. Keyet geŋ bekaŋaŋ ŋen mbanikmagat eksemti mamambanik. Mineti nan nukŋaŋ temaŋ penañ ŋen dukdan mobeyet.”

¹⁵ Zeme an piwan Zisas weyaŋ ekmâtâti met Zuda amobotnaŋ pigok diindoye, “An weyaŋnewan kwitnaŋ Zisas.”

¹⁶ Zisasiyaŋ Sabat tagoŋgo kan sutnan penañ an ke weyaŋpeye keyepmti Zuda amobotnaŋ ekŋenaŋ Zisasiyet nâme ŋep ku beme kan keyet yaŋbemti Zisas kume gakikiyet zetnaŋ mbien.

¹⁷ Nenzinziŋ mme Zisasiyaŋ pigok diindoye, “Bianaŋ am tagoŋgoŋepiŋ indamukulem mam-min âpme neŋ sepem kegogak mamiyap.”

¹⁸ Âpme Zuda an ŋeŋaŋ ekŋenaŋ Zisasiyaŋ an ŋen Sabat tagoŋgo kan sutnan weyaŋpeye keyet ma Kawawaŋgat nâgât Bipm penañ nit mulup

tagonḡonḡepiḡ mamilup zeye keyepmti ḡeḡin penāḡ zime kume gakikiyet zewien.

Kawawaḡaḡ Zisas mulup sambe mimiyelen winde betnan beye

¹⁹ Âpme Zisasiyaḡ zet pigok diindoye, “Neḡ penāḡ sukwep pigok zema nâit: Neḡ Kāwawaḡat Nemūḡaḡ neḡ keḡnangalak mulup ku mamiap. Neḡ Bienaḡ mulup mme ekti keyegak mamiap.

²⁰ Âpme Bienaḡ Nemūḡaḡ neḡ ke manigoin keyet mti mulup mamiap katanḡ eḡaḡ weyaḡ zikat name mamiap. Yaḡ mulup mma maegip ke etaḡ yek. Temaḡ penāḡ ewe zikat name mma in ekti nāmtemtem penāḡ mbep.

²¹ Bienaḡ am gakikiengatnan mme mawalip. Keyepmti Nemūḡaḡ neḡ kegogak an ḡeḡ gakikiengatnan mma wasât mbawen ḡep mma wabep.

²² Âpme Bienaḡ iḡḡaḡ am mama titiyet ma walelet keyet zelin ku zemdelanḡ zewe. Mulup ke Bienaḡ nâḡât betnnan etaḡ beme delanḡ zeye.

²³ Keyepmti amnaḡ Bipmnaḡat kwizet buḡamaḡ mamwalip sepem kegogak Nemūḡaḡ nâḡât kwizet buḡamm mwabep. An ḡenaḡ nâḡât kwizet buḡamm ku mwabe beme eḡaḡ Bipm zemneme koban an keyet kwizet buḡamaḡ kegogak ku mwabe.

²⁴ Neḡ penāḡ zema nâit: An ḡenaḡ nâlen zet kapi nāmḡi An zemneme toban ek nāmḡiḡpewe beme an keyaḡ walelet ku aikbe. Eḡaḡ msalen kapiyegak gakiki ma yom dopmaḡ titi set e pemti mama kanzizit elak tiyeyaḡ mamain.

²⁵ Neñ zet penañ pigok diindoma nâit: Kan alak tatnuwen kapiyet keyepmti am mama mimi bekañgalen seleset mâti mamaip ekñenañ neñ Kawawañgat Nemuñañ nâlen zet nâmti nâmkijpewep beme naman mama kanzizit aik-bep.

²⁶ Bien ek mama keyet ñotekñañ âpme Nemuñañ neñ kegogak mamayet ñotekñañ bem-beyet Bienañ nâmnenge.

²⁷ Neñ Angat Nemuñañ keyepmti Kawawañ Bipmnañ angat zet zemdelañ zenze mulup ke mimiyet zemdelañ zemnenge.

²⁸ In neñ zet zeyap keyet nâme setnañ ku mimiyele nok ku besem. Kan ñen besâpmnen am zaimen am tawep ekñenañ kwizetn nâmti wapmâpme delañ zewe.

²⁹ Âpme am mama mimiñin dolakñañ mti mam-bien ekñenañ mama kanzizit titiyet oloñen palen wapmâbep. Âpme am mama mimiñin bekañ ekñenañ yominañgat dopmañ timti teziñ ñandañ towesât bembesipeñ wapmâbep.

Kawawañañ Nemuñañgat yañañ mamsokbein

³⁰ Neñ nanañgat keññañgalak mulup ke ku mamiyap. Bipmnañgalen zet keyet katnañ am mama mimiñinañgat katan zet muluwen indemti dopmañ esemtañak mutumindawap. Ke wa nanañgalen zet yek An zemneme koban egalen zet gawepumti mbap.

³¹ Neñ nanañgat yaññ nenak zema in nâme penañ ku mambein.

³² Nâgât yaññ Bipm Kawawañañ manzemkawañ bemnein keyañ penañ bein.

³³ In Zân an tu zulumut an ekmagen yaŋkwesime egaŋ zet penaŋ ɲotekŋaŋ ilak ke zemkawaŋ bemindame nâmbien kemak.

³⁴ Wa Zânaŋ nâgât yaŋŋ zemkawaŋ bemindaye ke nâgât kwizet buŋamm temaŋ bembeyet nâmti yek. In nâgât yaŋŋ nâmâtâti neŋmagen keŋ gilik zenze aikti mama kanzizitgalen set ke mâti mebegat diindoye.

³⁵ Zân an tu zulumutindende egaŋ lam temaŋnok bemti in mbusatnaŋ bemindeme sokŋaŋ in kan isikŋaŋ bugan ke ekti belak etaŋ egowien.

³⁶ Âpme nâgât yaŋŋ bee Bienaŋ ikŋaŋ manzemkawaŋbein. Ek ke wan Zân keboŋ yek. Ek windeŋaŋ sepemaŋ igak penaŋ. Egaŋ neŋ mulupm ke mimiyet zemneme koban. Mulup ke mîma mulup keyaŋ neŋ Kawawaŋ ikŋaŋgat Nemunaŋ e sosok mamimsokbemnein.

³⁷⁻³⁸ Bienaŋ nâgât yaŋŋ in ilak zemkawaŋ bemindame nâmnembien. In ekmak dopmaŋ ek dopmaŋ ek ku mamip ma egaŋ indik tati zet ikŋaŋ esemteŋ penaŋ diindome ku manâip. Âpme in naman neŋ egaŋ zemneme koti egalen zet manzemkawaŋ beyap mee pi ku manâmkinpembeip.

³⁹ In Kawawaŋgalen Zet Itnaŋaŋen zet kapigok tazin ke maiŋti yaŋaŋ maomkakalimti nâip. Zet keyet keŋaŋ mama kanzizit aiksenuŋ zematimali-waŋ zet keyaŋ nâgât yaŋŋ manzemâtâtindainen mama kanzizit neŋmagen titiyelen.

⁴⁰ Âpme in neŋmak tusum mamti mama kanzizit titiyelen e ewe wisalagak mamip.

⁴¹ Âpme wa neŋ annaŋ sekiŋ mmobotgat am

tungupman belak motati ku manzeyap.

⁴² Neŋgut ingat yaŋaŋin elak nâma delan zein. In keŋinan Kawawaŋ gogot penaŋ ku mampeip.

⁴³ Neŋ Bienaŋ ikŋaŋgat munduman zemneme toban keyaŋgut in neŋ ku nâmkiŋpemneip. Âpme an ŋenaŋ igak nânâŋak koti neŋ an keboŋ keboŋ zemeŋgut in an ke sakwep manâmkiŋpeip.

⁴⁴ Mti ilinak notnaŋaŋ notnaŋgat kwizet buŋamaŋ mwat notnaŋaŋ notnaŋgat kwizet buŋamaŋ mwat mmamti keyet nâme dolakŋaŋ mambein. Keboŋ ke ingat kwizet buŋamin zigok mwabe? Naman in zigoset nâgât nâmkiŋpemnewep?

⁴⁵ In nâgât pigok ku nâseip egaŋ Bipmanmagen meti nin zemndowe neŋ egok ŋep ku mbap. In Mosesimagen mawetekummaip keyepmti Mosesiyaŋ Bipmagen zemindowe.

⁴⁶ Egaŋ zet kuye ke nâgât kuye. Yaŋ in Mosesiyelen zet penaŋ nâmkiŋpewiek ze elak nâgât nâmkiŋpenewiek.

⁴⁷ In Mosesiyaŋ zet kuye ke ku nâmkiŋpewien keyepmti naman neŋ zet manzeyap, kapi zigoset nâmkiŋpewiek?”

6

*Zisasiyaŋ an 5000 bepi tu meu indame nimbien
(Matiyu 14:13-21; Mak 6:30-44; Luk 9:10-17)*

¹ Zisasiyaŋ zet kekok zeme delan zeme Galili tundua kwitnaŋ ŋen Taibilias manzemtemien tundua ke somti nembet daeset mebenn.

² Mepmann animbi sambe ekŋenaŋ Zisasiyaŋ animbi zawatmak ma wesin mee

pi taweyanindeme ekmambiengapmti keyegak ndamâti mebien.

³ Âpme Zisasmak nin nembet moti ndatimti kalañ dukñan gwaenen moti totapmambenn.

⁴ Kan keyet Zuda am ekñengalen Anğalañ Kendo sokñan beye.

⁵ Âpme Zisasiyañ am mañge temañ penañ kwaweti weme indikti egañ Pilip pigok yañkwesiye, “Pilip, am mañge temañ penañ kapi nupmamañ desetgat penañ kwitimti am sambe kapi indamann nseip?”

⁶ (Zisasiyañ, “Kwitnañ kwitnañ zigok msap e nâmtati,” Pilipgat belak tetipem ege.)

⁷ Âpme Piliwañ wa penañ penañ zep mene zemti pigok zeye, “Nin mânep 200 Kina bukapiyañ meu kwitimti am mañge temañ bekapi indamann isiksik bugan munzuti nseip mene.”

⁸ Zeme Zisasiyet nembrañan ñen Endulu Saimon Pitayet datnañ egañ Zisasiyet pigok dunduye,

⁹ “Zisas, anemba ñenañ nupmamañan 5 ma anğalañan zut etañ eleñan weti tapme ekti aiko-lap. Âpme am sambe kamendepmañ bekabon bekapi bukapi zigok munzutindamann ñep benak?”

¹⁰ Zeme nâmti Zisasiyañ ningat pigok dinndoye, “In am ekñen zemindeme sutnakwep totalit.” Zeme nin am zemindemann kwan sianañ yati gwilelañ totabien an 5000. Âpme imbimak nembamak ekñen ku indamakukunañ.

¹¹ Zisasiyañ nupmamañ ke mti Kawawañgat wisikñ zemti mutumti am tapmebieenen indaye.

Mti anğala sepem kegogak meselemti am kalañti indamepme nimâbien.

¹² Meu nimkingapme temepme Zisasiyan ningat pigok dinndoye, “Nime meu butnañ totemelep e belak wemti walesemmagengat akume manje kwep molak.”

¹³ Âpme nin nupmamañ 5 etañ bukapiwan Zisasiyan mme sambe beme nimwianme butnañ temege. Pi timti tise 12 kapi wepme gak zeye.

¹⁴ Âpme am ekñenañ Zisasiyan menok ke mme ekti pigok zewien, “Kawawanmagen golan zenze an temañ msalen pi sokbembeyet zenzenañ kelak an ikñañ kapimak!”

¹⁵ Zemti Zisas atamti amobotnañin onzempesâgât tazenâme egañ wak kambu nâmti nâme ñep kumbeme igak buzak kalañan mowege.

*Zisasiyan tundua paleset mege
(Matiyu 14:22-33; Mak 6:45-52)*

¹⁶⁻¹⁷ Msat ilak gasi penañ beme nembane nin nnak tundua ganzenan toti wañga ñen mti Kapaneam mka msalen daen mesât nâmti towebenn. Towepmann msat tambuyeyepmtlak Zisas ke tapme nnak wañga ñen mti mebenn.

¹⁸ Tapmepmann tâgâ omba penañ kumbume tundua mamañ omba penañ takume ekmambe tapmepmambenn.

¹⁹ Nin wañgaen moti ilak beñañ daen tu sutnan* kegok tapmepmann Zisasiyan kalañangatan toti nembu paleset ninmagen

* **6:19:** mael tuk ma zulak zulak

sokḡanik tapmepme nin ekti, “Wa! we eknup,” zemti kiḡgabenn.

²⁰ Kegok mmann ndikti kwizet kumti zeye, “Neḡ nen takolapgat in ku kiḡgalit.”

²¹ Zemti met patan zeme nin betnamann waḡgaen molak zem tapminepeme waḡgayan ilak msat mesât nâmti mebiennen ke met sakwep metage.

Am ekḡenanḡ Zisasiyet timabien

²² Animbi sambe ekḡenanḡ tundua nembet daen tatnepeme msat msame zewien, “Sanḡ tam-buyet waḡga kwewetanḡ tapme ekmenn elak Zisaspiḡ nembraḡaneyanḡ etanḡ moti mepme indikmen.”

²³ Kegok zemti tatnepeme waḡga notnanḡ Taibilias mkaesetgatnan Amobotnanḡ Zisasiyanḡ Bipmanḡgat wisikḡ zeme tu meu sambe sokbeme amnanḡ nimwianḡbien keeset kot patanḡ zemâbien.

²⁴ Âpme am ekḡenanḡ Zisas ma nin ndatimati naman waḡga keyet moti Kapaneam mka msalen meti tokwat ndatimabien.

²⁵ Timat meti met ndaaikti Zisasiyet zewien, “An zikat indanda, geḡ zukḡan tu nembet daengatnan kopmanan?”

²⁶ Yanḡkwesime zet kapigok diindoye, “Neḡ zet penaḡ sukwep zema nâit: Neḡ menok windeḡanḡbeḡ inmagen mamiyap keyet nâmkḡḡpennemti ku kolo yek. In meu sambe penaḡ aikindama nimti ekmien keyepmti nâgât tatokwatnatimalip.

²⁷ In kwitnanḡ kwitnanḡ walebe keyet mulupmanḡ ku mbep. Mama katikḡanḡ keyelen meu keyet

mulupman weyan mbep. Mama katiknangalen meu ke Angat Nemunangan neŋ indandayet Kawawanŋan iknŋan nâmneme neŋ beme zemdelaŋ zemneŋe.”

²⁸ Zeme zet dopman pigok gilik zemti sawien, “Nin mulup pe ziboŋ ke mman Kawawanŋan ningat nâme dolaknŋan bewe.”

²⁹ Yanŋwesime pigok diindoye, “An Kawawanŋan zempeme koge ke nâmkinpewep keyaŋ muluwin ŋoteknŋan penaŋ bein.”

³⁰ Zeme eknenaŋ zet pigok dunduwien, “Geŋ pe menok ziboŋ penaŋ mmane ekti nâmkinpemgewanup? Ma geŋ pe mulup ziboŋ penaŋ mbanigat tazenik?”

³¹ Nin yeŋsokŋne eknenaŋ msat tuŋgupman meu piŋan mamti meunin kululuŋengatnaŋ topme nimti mambien. Keyet Kawawanŋalen Zet Itnananen pigok meluwaŋ mamaiŋ nânup, ‘Kawawanŋan meu kululuŋengatnaŋ aikindame manimtemien.’ ”

³² Âpme Zisasiyaŋ pigok diindoye, “Neŋ zet penaŋ diindoma nâit: Moses egaŋ meu kululuŋengatnaŋ penaŋ ke ku indaye. Mosesiyaŋ Bien Kawawanŋat dundume Bienaŋ kululuŋengatnaŋ meu ke belak sekŋin etaŋ bandim mimiyet maindamkwatan. Âpme alak meu penaŋ ke Kawawanŋan iknŋan am indapmukulem penaŋ mimiyet nâmti kululuŋengatnaŋ peme toti alak ingat tuŋguwinan kapi tazin.

³³ Meu kululuŋengatnaŋan toti am mama maaikindain ke Kawawanŋamagen meu penaŋ elak kapi tazin.”

34 Zeme ekñenañ zewien, “Amobotnañ, geñ meu zenik ke nin mandamambanik.”

35 Zeme dopmañ pigok diindoye, “Mamayelen meu elak neñ kapimak. Am ñenañ neñmagen wetekumti mambe beme egañ meuyet ku mbe. Ma am ñenañ neñ nâmkĩñpemnewe beme egañ kegoak tuyet ku atowe.

36 Neñ pigok diindoma nâit: in neñ zikalinañ ke nikiñgut ewe ku manâmkĩñpemneip.

37 Bienañ am nâmindeme neñmagen makolip ekñen ke neñ ñep ku zemindema mebep.

38 Neñ kululuñen gwaengatnan toban e wa msalen kapi nanañgat nânâñnañgat etañ mamayet ku toban. An zemneme toban egalen zet gawepumti keyet katan mamayet toban.

39 Bienañ am nâmdelañ zemti nâlen belen bemindeye. Ekñen ke maneti walelet aikbiekma-gengapm neñ indikdamuñ dolakñañ mti maneti bam kobawen ekñen ke ilindiñ gakikiengatnan mamaen mkwatindewap. An zemneme toban egalen nânâ ilak zeya kekok.

40 Am neñ nikmâtâti manâmkĩñpemneip ekñen bam gakikiengatnan mwat indema mama kanzizit keyet toñañ bewep. Biengalen nânâñañ kekok penañ tazin.”

41 Zisasiyañ “Neñ meu kululuñengatnañ” zeye keyepmti Zuda am ekñenañ nâme bekanañ beme zet mmot mtot sambe penañ mbien.

42 Mti pigok zewien, “Zisas pi mamañ bipman Zosep ma Malia e nâmidenup. Âpme naman egañ zigoset neñ kululuñengatnan kwatoban pi tazein?”

⁴³ Zemti ilinak zet nunuñ nunuñ tapmmepme Zisasiyan indikti pigok diindoye, “In zet nunuñ nunuñ peme talak.

⁴⁴ Nâip, an ñenanñ ikñanggat keñangalak neñmagen kokot ke ñep ku tazin. Bienañ an ke nâmpemengut ñep neñmagen kokogalen. Âpme neñ an neñmagen kobe ke maneti bam kokot kanaanen koti gakikiengatnan mwat pewap.

⁴⁵ Golañ zenze an egañ Kawawañgalen Zet Itanañanen pigok meluwañ mbien,

‘Kawawañañ ikñañ am sambe ikñanggat yañañ zemkawañ bemindawe.’ *(Aizaya 54:13)*

Keyepmti an ñenanñ Biengalen zet ke nâmti keyet katanñ mambe egañ neñmagen kobe.

⁴⁶ An ñenañ Bien sepemañ bugan ku ege yek penañ. Neñ Kawawañmagengatnan toban neñ etañ gulak nâmpeyap.

⁴⁷ Neñ zet penañ pigok diindoma nâit: An ñenanñ neñ nâmkñpemnewe beme egañ mama kanzizit tiwe.

⁴⁸ Mamayelen meu e neñ.

⁴⁹ Yeñsokñine ekñenañ msat tungupman mamti meunjin meu kululuñengatnañ manimtemien yañgut gakimâpme delañ zeye.

⁵⁰ Âpme meu kululuñengatnan kwatoge ke an ñenanñ nimbe beme egañ ñep ku gakiwe.

⁵¹ Mama keyelen meu kululuñengatnan toge elak nen kapi. Keyepmti an ñenanñ meu kululuñengatnan tototnañ ke nimbe beme ek mama kanzizit mameti mambe. Sesumban keyañ meunok bein ke msat sambe am indama nime keyañ mama kanzizit aikindaweyet indawap.”

⁵² Âpme Zuda am ekñenañ ke nâmti ilinak nenzinziñ mti zewien, “An kapiyañ zigoset ikñañgat sesumbanañ munzut ndame nin niniyet tazein?”

⁵³ Tazenâme Zisasiyañ indikti pigok diindoye, “Neñ penañ sukwep penañ pigok zema nâit: In nâgât sesumbann ma sipm ke ku nimbep beme in mama kanzizit ku tiwep.

⁵⁴ An ñenañ nâlen sip sesumbann nimbe beme egañ mama kanzizitgat zapat bemti mame neñ kobawen ek gakikiengatnan mima wabe.

⁵⁵ Nâlen sip sesumbann ke tu meu nembon penañ

⁵⁶ keyepmti an ñenañ nâgât sipm sesumbann ke nimbe beme egañ neñmak tusuwe. Âpme neñ ekmak tususu dolakñañ mti mambalup.

⁵⁷ Bien Kawawañ ek mama toñañ egañ ikñañ zemneme toban. Neñ ekmak mamayap keyepmti neñ mama kanzizit timtalap. Kegogapm an ñenañ neñ natnimbe beme egañ nâgât pembe-naññañgat mti mama kanzizit timti mamambe.

⁵⁸ Meu kululuñengatnan toge wa e yeñsokñineyañ msat tungupman mamti meu manimtemien sepem kebon yek. Ekñenañ meu ke timti manimkwatemienañgut gakim mâbien. Âpme an ñenañ nâlen meu zeyap kapi nimbe beme egañ gakikipiñ kwesiñ kwesiñ mameti mambe.”

⁵⁹ Zisasiyañ Kapaneam sesewat mkaen am Zet Zapat Dolakñañ tazemzikat indametneti ikñañgat zet zapatnañ kapi zeye.

Am notnañañ Zisasiyet nâme wisat beme

bamkumpemti mebien

⁶⁰ Am notnaŋ ek mâti mamtemien ekŋenaŋ zetnaŋ ke nâmti pigok zewien, “Zet kapi pe zeme nâmann keŋŋ penaŋ ku bein. Zet keboŋ ke an kwiyaŋ ŋep apumti zenak?”

⁶¹ Zemti wisat zet mme Zisasiyaŋ keŋinan baen indikmâtâti pigok diindoye, “In zet zeya keyet nâme keŋin penaŋ ku beme wisat mnemti mesât tatnâip!

⁶² Âpme in tati ekme Angat Nemuŋaŋ neŋ gilik zemti naman mundumnan maneti tobanen keyegak mowepma in ke ekti pe zigok nâmbep?

⁶³ Nin mambipmmagen masokbenup ke ekŋenaŋ mama msat palen kapi mamayelen mme masokbenup keyaŋgulak Kawawaŋgalen Emetak Teŋaŋ mama alakŋaŋ titiyelen keŋnan mam mme sokbein. Keyepmti neŋ zet zeya ke Kawawaŋgalen zet in mama indandayelen ke diindoya. Âpme an ŋenaŋ zet ke nâmkiŋpewe beme egaŋ Emetak Teŋaŋ mama kanzizit ke same mamambe.

⁶⁴ Âpme inmagen am notnaŋaŋ zet keyet nâme penaŋepiŋ beme ku nâmkiŋpeyo.” (Zisasiyaŋ am zet zapatnaŋ dolakŋaŋ kapi bamkumpewep ma maneti bam an zemkuwe e mee eweŋanak indikmâtâpme mamamtemien keyepmti egaŋ zet kegek diindoye.)

⁶⁵ Mti zet butnaŋ ŋen pigok tusum zeye, “Neŋ kegapmti eweŋan pigok diindoya an ŋen Bi-enaŋ keŋaŋ mim elen beŋ bembepiŋ mme egaŋ igak nânâŋak nâlen ŋep ku kobe.”

⁶⁶ Zeme kan keyet am notnaŋ ekŋen Zisas

mâti mamamtemien ekñenañ ewe mâti mamayet wisat mti bankumpemti mepmâbien.

⁶⁷ Âpme Zisasiyañ nembrañane 12 nin pigok ndayañkwesiye, “In am notnaññañ tapmelip kegogak nemti mesât tatnâip?”

⁶⁸ Zeme Saimon Pitayañ pigok zeye, “Amobotnaññañ, nin geñ gemti naman kwimagen mebanup? Mama katikñañ titiyelen zetnañ geñ etañ manzemâtâtndamane nânup.

⁶⁹ Nin geñmak mamti pigok manânup geñ Kawawañgat Nemuñañ teñ penañ e nâmgemti manâmkijpempgenup.”

⁷⁰ Zeme Zisasiyañ nin pigok dinndoye, “Neñ nembra in 12 kapi indatimamayap yangut ingat tunjuwinangatnañ ñen Sadañmak mamain.”

⁷¹ Egañ Zudas Saimongat nemuñañ Iskaliot mkaengatan keyet nâmti zeye. Zudas ke nembra 12 ninmagangatnañ an ñen ilak ke. Yañ maneti an keyañ Zisas zemkuwe.

7

Zisasiyet meniñane ekñenañ ku nâmkijpewien

¹ Zelusalem mka teman Zuda amobotnañ mam-bien ekñenañ Zisas kume gakikiyet zeme nâme Zisasiyañ ilinañgalen msalen Zudia ke mebepiñ Galili msalen mka isisikñañ sambe tokwati mulup mamtan.

² Âpme Zuda am ekñengalen mka mzalañ isikñañ walati Mzalañ Kendo keyet weweyelen ilak sokñañ beye.

³ Âpme Zisas ikñañgat meniñane ekñenañ koti pigok dunduwien, “Geñ Galili msalen pien mamti

menok sepem igak igak maminik kegogak Zudia msadan gwaen meti mmane amdine ekñenan gikbep.

⁴ An ñenan kwizet bunaman teman tisât nâmti mulup enzilimti ku mamin. Geñ mulup kegok msât yanbewanangat sosok sokbemti mulup mmane am msat sambe ekñenan gikmâtâbep.”

⁵ Meniñane ekñenan Zisas nâmkijpepepiñ mtopenmti zet kegok zewien.

⁶ Zeme Zisasiyan pigok diindoye, “In Zelusalem mka teman moti mulup e ma e msâti kileñ belak mamolip. Âpme nenjulak ke mobotgalen kan ewe ku beingapmti talap.

⁷ Am ekñenan in belak ekñengat kandaninan zet nânân mame zigogat ekñenan kasa mi-mindawep? Nenjulak ekñengat myunğunğunjin zemkawan bemindama keyepmti neñ kasa kasa mamimnaip.

⁸ In Kendoyet ñepgat ilinak Zelusalem mka teman mowelit. Âpme neñ ke mobogalen kan ewe ku beingapmti sakwep ku mosap.”

⁹ Kegok zemti Galili mkaenak tage.

Zisasiyan Mzalan Kendoyet Zelusalem mkaen mege

¹⁰ Tapme ekñenan pemti mepme eğan igak bam meti am kejan buzak buzak tatokwapmange.

¹¹ Âpme Kendo beme Zuda amobotnan ekñenan am indayanğwesimti zewien, “Zisas ek de tazin zenâit?”

¹² Indayanğwesime am sambe ekñenan egat zapatnan omba mezem kozem mme palaknan

beye. Mme am notnaŋaŋ zewien, “An ke an dolakŋaŋ.”

Âpme notnaŋaŋ naman pigok zewien, “Yek, an ke am keŋin mme mayuŋgumtemezin.”

¹³ Amnaŋ Zuda amobotnaŋ ekŋengat kingati zet sosok sosok ku zewien.

¹⁴ Âpme Kendo tapmetnepeme sutnateman be-meŋgut Zisasiyaŋ sesewat mka temanen moti am Kawawaŋgalen Zet Itnaŋaŋ zemzikat indame

¹⁵ Zuda amobotnaŋ ekŋenaŋ nâmtemtem temaŋ mti zewien, “An kapi ningalen zii zet zikat indanda anne ekŋengat kandaŋinan ku maŋgeyaŋ egaŋ zigok mti Kawawaŋgalen Zet Itnaŋaŋgalen yaŋaŋ kapi dolakŋaŋ penaŋ tazemâtâzin?”

¹⁶ Zeme Zisasiyaŋ pigok diindoye, “Neŋ Kawawaŋgalen Zet Itnaŋaŋ diindoyap kapi wan nanaŋgat keŋnnaŋgalak yek. An zemneme koban ekmagengatnaŋ timti tazeyap.

¹⁷ Âpme an ŋenaŋ zet kapi Kawawaŋmagengatnaŋ ma nenmagengatnaŋ nâsât mbem beme egaŋ elen beles bemi Kawawaŋgalen zet ke gawepumti neŋmagengatnaŋ ke ŋep nâmâtâbe.

¹⁸ An ŋenaŋ ikŋaŋgat etaŋ nâmti mulup mbe beme egaŋ belak ikŋaŋgat kwizet buŋamaŋ etaŋ mwabe. Mme neŋ An zemneme toban egat kwizet buŋamaŋ mwasât toban wa neŋ zet ke dâsuki ku manzeyap. Zet penaŋ penaŋak zemti kwizet buŋamaŋ mamwapeyap.

¹⁹ Mosesiyaŋ zii zet mtotindaye ke inmagengatnaŋ an ŋenaŋ ke ŋeselak penaŋ gawepume delan

penañ ku manzein. Âpme in naman neñ zii zet ku manğawepuyap zemnome gakikiyet pi manzeip?”

²⁰ Zeme am sambeyañ pigok zewien, “Geñ kwiyañ gosât manzein? Geñ penañ keñdanen we bekanañ totapme zet kileñ kileñ tazenik.”

²¹ Zeme Zisasiyañ pigok diindoye, “Neñ Sabat tagoñgo kanen menok temañ kwep mma ek-bien keyepmti in nikti nâmtetem omba penañ mamimneip.

²² Neñ pigok diindoma nâit, Mosesiyañ in nemuñine sekiñ butnañ antim indendeyet zemindeme mamip yañgut ke Mosesiyañ ikañ set ke ku yañbeye; ingat yeñsokñine ekñenañ yañbewien. Yañ mulup ke mamkwatne kwatnelak alak pilak nemba sokbembenjin mâti Sabat tagoñgo kanen eyo mamip.

²³ In Mosesiyelen zii zet ke gawepumti Sabat tagoñgo kanen eyo nemuñine sekiñ butnañ maantip. Âpme neñ an wesin ñen Sabat tagoñgo kanen sekiñ mma dolakñañ penañ beye keyet naman kwilekiyet nâgât ñenzinziñ mbien?

²⁴ In zet nâmâtâtâpiñ belak kileñ ku manzemambep. In weyañ nâgât yaññ nâmâtâtâlit. Neñ Kawawañgalen nânân dolakñañset kwitnañ kwitnañ penañak manzemti mamiap.”

Zisas ek penañ Kilais Kawawañmagengatnañ toge zemti zem usulabien

²⁵ Âpme Zelusalem mka mtoñ notnañ ekñenañ pigok zewien, “An damuñ ekñenañ an kusât manzeiwan an ikañ kapi manze egit.

²⁶ Egañ zet sosok penañ am sutnan penañ kapi tazeme amobotnañne ekñenañ ekti eneyet ku

zemkulumpeip? Ekñenañ ek ilak Kilais e sosok ekti keyepmti belak nâmpeme tati tazein mene?

27 Nin an kapiyelen mkañañ ñotekñañ ñep nânup. Âpme Kilais kobe ek nin yañañañ ma mkañañ mee ñep ku nâmpewanup.”

28 Zisasiyañ Zelusalem sesewat mka teman ke tati am ikñañgat yañañ diindomambe nâme kegok zeme nâmti bim ñandenñañ mwati pigok diindoye, “In nâgât yaññ penañ zigoset koban ke ku nâmâtâlíp. Neñ nenak keññ nañgalak ku toban. An zet penañ penañak manzein An keyañ zemneme toban nâíp. Âpme in An ek ku nâmâtâpeip.

29 Neñ ikñañmak manepema zemneme toban keyepmti neñ egat nâmâtâpeyañ.”

30 Kegok zeme ñeñin zime wati mka katiñan met pesât nâmbien yañgut Kawawañañ egat kanañ beye e ewe ku koge keyepmti atatayet belin nukñañ beme peme tage.

31 Âpme am notnañ sambe tabien ekñañañ Zisas nâmkinañpemtí pigok zewien, “Kilais egañ koti menok sepem igak penañ mbe zenzeñañ elak an kapiyañ set kwitnañ kwitnañ sambe bee mme delañ tazein.”

Zisasiyañ Bipmañgalen gilik zemti mosât zeme ekñañañ kadatbien

32 Am ekñañañ zet kusuj kasak tapmme Palisi ekñañañ nâmti met sâpe sâpe bumbu an ñeñañ ekñañmak zenâmti sesewat mka temañgalen an-tipdakutun zemindeme Zisas wati met mka katikñañ pesât mebien.

³³ Âpme Zisasiyan pigok diindoye, “Nej kan isiknan bugan kapi inmak maneti bam gilik zemi naman An zemneme koban ekmagen mowebap.

³⁴ Âpme in nej natimabep yanjut nep ku naikbep. Nej met mambawen ke in ku kobep.”

³⁵ Kegok zeme Zuda amobotnan eknenan pigok zemi ilinak zenâ zenâ mbien, “An kapi pe deset buzak penan mepme nin timabanupgat tazein? Ma ek pe Glik msalen Zuda am notnane eknenmagen met enzilim mamti iknanngat yanjan dâsuki ke Glik am diindosâgât mene nâmti pigok tazein?”

³⁶ ‘In natimati nep ku naikbep ma mekap ke in ku kobep,’ zet kebon ke yanjan penan zigogat nâmti tazein?”

Zisasiyan Emetak Tengat yanjan zeye

³⁷ Zuda am eknenan Mzalan Kendo ilak tat delan zesât mme sâpe sâpe bumbu an eknenan mawan kokogat dundusât towepme Zisasiyan tunguwinan watati zet memendepmanmak pigok zeye, “Am nen tuyet maatoin beme egan nenmagen koti tu nimbe.

³⁸ Kawawangalen Zet Itnananen tu ke Emetak Tengat nâmti zet zemak zemak mimiyan keyet yanjan kapigok, ‘An nenan nej nâmkinpempewe beme egat kenanen tu am mama maaikindain keyan an keyet kenanen zikatnanmaknok kwati kwesin matapmambe.’ ”

³⁹ Zet kekok tazin keyepmti am Zisas nâmkinpewien ekngat Zisasiyan pigok zetik mimindaye, “In kapi tapme nej kululun

mundum elimiakñañmak keyet keñañ gilik zem moti Emetak Teñ zempema inmak totmambe.”

⁴⁰ Am ekñañ zet ke nâmti ilinak Zisasiyet pigok zembien, “An kapi penañ golañ zenze an nin egat kokogat damuñ matatnuwen ilak kapi.”

⁴¹ Âpme am notnañañ pigok zewien, “An kapi penañ Kilais Kawawañañ ikñañ ombempeme kokogat zeye.”

Zeme am notnañañ zewien, “Kilais ek Galili msalen kapi ku sokbembeyet zenzeñañ?

⁴² Kawawañgalen Zet Itnañanen zet pigok zenzeñañ,

‘Kilais ek amobotnañ Dewitgat sokñañ keyepmti egañ Dewitgalen mka ñotakñañ Beteleem sokbembeyet zenzeñañ.’ ” *(Maika 5:2)*

⁴³ Am ekñañ Zisasiyet zet kekok zemti ilinak kalañbien.

⁴⁴ Mti am notnañ ekñañ Zisas atamti met mka katikñañ pesât mbienañgut belak peme tage.

Zuda an ñeñañ ekñañ Zisas ku nâmkîñpewien

⁴⁵ Âpme sesewat mka temañgalen antipdaktum zemindeme mebien ekñañ naman belak etañ gilik zemti Palisi ma sâpe sâpe bumbu ekñengalen an ñeñañ ekñenmagen mepme indikti ekñañ pigok indayañkwesiwien, “In zigogat Zisas wawapiñ belak pi kolip?”

⁴⁶ Indayañkwesime ekñañ zewien, “Egañ zet manzein kekok ke an ñeñañ zet keboñ penañ ñen ñep ku zenzeyelen keyepmti nâmtemtem mti ku atan kotnup.”

⁴⁷ Zeme Palisi ekñañ pigok diindowien, “In egañ keñin kekokak myuñgup mene wa kapi?”

⁴⁸ In ekme sâpe sâpe bumbu ekñengalen an ñeñañ ma Palisi an ninmagengatnañ notnañ ekñenañ egat zetnañ ñen nâmkijpeme ekbien?

⁴⁹ Am ek mâti tapmaip ekñen ke Mosesiyelen zii zet kapi ku weyañ manâmâtâlíp keyepmti am ekñen ke maneti bamgat Kawawañañ indawalebe.”

⁵⁰⁻⁵¹ Âpme Palisi an ekñengat tungupwinangatnañ an ñen kwitnañ Nikodimas. An keyañ itnañañ tambuyet moti Zisasmak zapat mbun. Ek keyañ notnane ekñengat pigok zeye, “In nin an ñen yomañmak ma yek keyet yañañañ nânâpiñ belak etañ gakikiyet zetnañ zemdelañ zenzeyet zetnañ ñen zii zelen meluwañ mimiñañ ñen ku tazin.”

⁵² Zeme notnane sambe ekñenañ pigok dunduwen, “Geñmak ek msalit Galili kwepgapmti m añañañ pemti tazenik? Geñ Kawawañgaleñ zet meluwañ itnañañ mimiñañ ke weyañ maiñti keyet nânâ mulup omba mbegen An Kawawañañ ombempeye ke sokbembeyet zenzenañ ke Galili msalen kapi ku sokbembeyet zenzenañ ekbek.”

⁵³ [Mti ondedagen zet mmot mtot mti belak kalañti ekñenañ mkañinan mekopme Zisasiyañ Olip Kalañan mowege.

8

Imbi set kileñ mamañañ ñen wati Zisasmagen mebien

¹⁻² Zisasiyañ Olip Kalañan ke mopmanepeme msame toti sesewat mka temanen mowepme am sambe penañañ ek ekti ekmagen met pende

pende tapmme egañ ke totati Kawawanğalen zet zapat dolakñañ tadiindome

³ kan keyet Palisi ma an zii zet zikat indanda an ekñañ imbi ñen set kileñ mame ekti wati met am tunğuwinan onzempemti Zisasiyet zewien,

⁴ “An zikat indanda, imbi kapi apmañ pemti met set kileñ manepeme ekti wati gâlen kotnup.

⁵⁻⁶ Imbi ekñañ kabon kapi nin nanzañ timti indomann gakikiyet Mosesiyañ zii zelen zemâtâtndaye.” Ekñañ, “Nin yañkwesimann Zisasiyañ zet zigok ñen zeme ekti wati zelen met pesenup,” zemti pigok yañkwesiwien, “Amobotnañ imbi kapi zigok msasenup ze zemane nâne?”

Zeme Zisasiyañ kusum tati betnañ yuyañ msalen baen meluwañ takumañge.

⁷ Âpme ekñañ yañkwesim giñgiñ penañ mme egañ nâmtage tageyañ yek bemenğut teñ zem wat indikti pigok diindoye, “Inma-gengatnañ an ñen yomepiñ kwetetepmañ penañ main egañ yañbemti imbi kapi nanzañañ kukñañğat kumenğut in sambeyañ kummeti kume gakisem.”

⁸ Zemindamti egañ ewe kusum toti msalen baen betnañ yuyañ meluwañ takumañge.

⁹ Âpme ekñañ ilinak pe an kwiyañ yañbem kume ekti kusenup zemti meek koek mbienañ yek beme an penañ penañ ñeñañ yañbemti pak-pak kwep kwep toti kwawet mme eyetnan am notnañ ekñañ tapmetne metne peme delañ zemâge. Âpme imbi kemak Zisasmak ilidak etañ tabun.

10 Âpme Zisasiyan tenj zem wati ekme imbi piwan igak tapme ekti zeye, “Am gosâgât kot tapmmo eknen pi wan de melo? An nenan tati genj ku gonak?”

11 Zeme imbiyan pigok zeye, “Amobotnanj, am pi kunzunj mepme delanj zep.”

Âpme Zisasiyan zeye, “Nenj kegogak yomdanjat dopmanj nen ku zemgonjgoyelen. Genj mepmanti set kilenj mama manik ke pemane tabe.”]

Zisasiyan iknanjat yanjan zemkawan bemin-daye

12 Âpme kan njengat Zisasiyan sesewat mka temanj kenjan tati am zet nen pigok diindoye, “Nenj msat sambe bekapiyelen tanjam keyepmti am nenanjenj nenj napmâti mamambe beme eganj tambusosok kenjan ku mambe. Ek nâlen busatnanjanj mbusatnanj bempeme eganj ekmâtâti mama dolaknanj mambe.”

13 Kegok zeme Palisi eknenanjenj pigok dunduwen, “Pi gitiyegak yanjanjdi dinndonik kapi nâmann penanj ku bein.”

14 Zeme Zisasiyan pigok diindoye, “Nenj nananjat yanjanj zeyap kapi penanjenjinj ku bein. Nenj deyetnanjenj koban ma maneti naman deeset mebap e nâmâtâtati tazeyap. Âpme in ke ku nâmmti belak kilenj tazeip.

15 In nenjenj zet zeya keyepmti ilinanjgalen nânânjinanjenj ma mama miminjin mamimkwalip ke nâmmti keyet katanjenj zet muluwen neip. Âpme nenjenj am zet muluwen nenak ku pepeyelen.

16 Neŋ kwileki ŋeniyet am ŋengat zetnaŋ zemdelan zesâti esemteŋ penaŋ zemdelan zem-pewak. Neŋ am zet muluwen indendeyet mulup e nenak etaŋ ku mamiyap. Bien zemneme koban egaŋ napmukulem mnemenŋut nilisakwep ŋep mimiyeleŋ.

17 Ilinanŋalen zii zelinan zetgat yaŋaŋ kapigok tazin,

‘An zulaŋ an ŋeniyet yaŋaŋ kok kok main zemalu amnaŋ nâme penaŋ mambein.’ *(Zii Zet 17:6; 19:15)*

18 Âpme neŋmak Bipm zemneme toban nit nilisakwep nâgât yaŋaŋ bandim mti manzemkawaŋbein keyepmti neŋ nanaŋgat zema zetn penaŋ mambein.”

19 Zet kegok diindome ekŋenaŋ pigok yaŋkwesiwien, “Bipdi pe deset tapme tazenik?”

Zeme pigok diindoye, “In nâgât yaŋaŋ ku maekmâtâlîp keyepmti Bipm kegogak ku manâmâtâpeip. In nâgât nâmâtâbiek ze Bipm kegogak nâmâtâpewiek.”

20 Zisasiyaŋ Kawawaŋgat tewalaŋ mânep be-mbe boŋgis matatan mka keŋaŋ keyet keŋan tati am zet zapat dolakŋaŋ tadiindometneti zet kapi zeye. Keyepmti am ekŋenaŋ ek wati mka katikŋan met pesât nâmbienanŋut Kawawaŋaŋ egat kanaŋ beye e ewe ku beye keyepmti atatayet belin nukŋaŋ beye.

In neŋ Bienmagatnaŋ koban ke in ku nâip

21 Mti Zisasiyaŋ ewe pigok tusumti diindoye, “Neŋ indemti mepma in natimapme yek beme

bekanañin msekpeñ gakiwembep. Neñ meti mambap ke in ñep ku kobep.”

²² Kegok zeme Zuda am ekñenañ zewien, “‘Neñ mebap ke in ku kobep,’ kekok ke yañañ kwilekiyet nâmti tazein? Iknñañ sekñañ waleti gakisâgât mene nâmtazein?”

²³ Âpme Zisasiyañ pigok diindoye, “In msat kapiyelen am. Âpme neñ kululuñen gwaengatnañ wan neñ msat kapiyetnañ yek.

²⁴ Keyepmti neñ eweñanak pigok diindoya in yomin melesin maneti gakiwep. In neñ Kilais mayap ke ku nâmkinpemnewep beme in maneti yomin sekpeñ gakiwembep.”

²⁵ Zeme nâmti pigok yañkwesiwien, “Âpme geñ kwi? Ze zemanê nâne.”

Zisasiyañ pigok diindoye, “Neñ ilak yaññ zemkawañ bemindama nâmâlo kemak.

²⁶ Neñ ingalen nukñañ sambe weme ekti ñep zemindondoyelen yañgut belak ekpemtî mamayap. An zemneme toban egañ keyet zet esemteñ zemti dopmañ mutumindawe. Âpme neñ belak zetnañ zeme eknâm mban ke etañ msalen kapi mamti am sambe kapiyet sosok manzemkawañ bemindayap.”

²⁷ Zisasiyañ Bipmañgat zapatnañ kekok diindome amobotnañ ekñenañ ku weyañ nâmâtâbien.

²⁸ Keyepmti Zisasiyañ tusumti ewe pigok diindoye, “In Angat Nemuñañ neñ tewen nâmti mwat onzemnemtingut neñ Kilais keyet yañañ weyañ ekmâtâbep. Neñ wa mulup mamiyap

kapi nanaŋgat windeyet mamiyap yek. Bi-enaŋ zet zemâtâtneŋge keyet katanŋ zet am manzemâtâtindayap.

²⁹ An zemneme toban ek neŋmak mamain. Âpme neŋ mulup sambe zemti mma egaŋ manigoïn keyepmti egaŋ ku manemezin.”

³⁰ Zet kekok zeme am sambeyaŋ zetnaŋ ke nâme penaŋ beme nâmkiŋpewien.

An ŋenaŋ bekaŋaŋ mbe beme keyet kandaŋan meti mambe

³¹ Âpme Zuda am Zisas nâmkiŋpewien ekŋen keyet pigok diindoye, “In neŋ zet diindoyap keyet katnanen mamti nemunambanne penaŋ bewep.

³² In nâlen zet ke mâti keyet katanŋ mame keyaŋ bekaŋaŋgalen kikitek ke ekaŋgemindeme neŋmak tusumti belak lala mambep.”

³³ Âpme am notnaŋ Zisasiyet ku nâmkiŋpewien ekŋenaŋ zet ke nâmti zet dopmaŋ pigok dun-duwien, “Nin Abalaamgat nemunambaŋane nin an kwiyaŋ ndaŋgalaŋti kandaŋan ndeme matat-nupgapmti geŋ ningat, ‘In kikitekŋin e kwalet indema belak lala mambep.’ Pi zenik?”

³⁴ Zeme Zisasiyaŋ pigok diindoye, “Neŋ penaŋ sukwep pigok diindoma nâit. An ŋen yom mami-mambe beme an ke yomgat kandaŋan meti egat sisiliŋ muluwetaŋ mamimambe.

³⁵ Sisiliŋ an egaŋ amobotnaŋ egalen mkaen kwesiŋ matazin keyaŋgut nemuŋaŋ yek. An keyet nemuŋaŋ penaŋaŋ kelak ikaŋaŋgat nemuŋaŋ.

³⁶ Keyepmti Kawawaŋgat Nemuŋaŋ neŋ yomgalen kikitek keŋan mamti sisiliŋ mulup

mamip ke kalutindewap beme in belak lala penañ mambep.

³⁷ In Abalaamgat inşokñane e neñ nâmindeyap. Keyepmti neñ zet diindoma zetnnañ belak ingat sekñinan mot kumti gwalalan kumti matozin keyepmti in neñ nosât manzeip.

³⁸ Neñ Bienañ kwitnañ kwitnañ zikat name ekban keyet zapatnañ mandiindoyap. Âpme in biwineyañ kwitnañ kwitnañ zikat indawien ke mamip.”

³⁹ Zeme pigok dunduwien, “Ningat bipm Abalaam.”

Zeme Zisasiyañ pigok diindoye, “In Abalaamgat nemunambañane penañ mambiek ze Abalaamañ Kawawañgat zetnañ kandañan mamamtan keyet sepem mamambiek.

⁴⁰ Neñ Kawawañgalen zet penañañ kapi mandiindoma in naman nâme dâsuki beme nosât mamip. Abalaamañ muluwañ bekañan keboñ ke ñen ku mge.

⁴¹ In biwinañgalen set mâti mamip.”

Âpme ekñenañ pigok zewien, “Nin an ñenmagangatnañ ku sokbewenn; Kawawañ ek ningat Bipm penañ.”

⁴² Zeme Zisasiyañ pigok zeye, “In Biwin Kawawañ ze in Egañ neñ zemneme toban keyepmti in neñ ñep notn mnewiek wa neñ nanangat keñnañ galak etañ ku toban Kawawañañ ikñañ zemneme toban.

⁴³ In zigogat penañgapm keñ katik mmame neñ zetn zema keñinan ku matowezin? Ma zigogat neñ zet zema wakñin ku mambeip?

44 In biwin Sadañ keyepmti egañ zemâtâtindame egalen nânâen mulup mamip. An ke eweñan am indawalelet mulup mgeyañ ewe mamimkwazin. Egañ Kawawañgalen zet bamkumpeye keyepmti egat keñanen zet penañ zenze ke ñen ku matazin. Ek zet dâsuki zenze keyañ mama mimiñañ beyeyepm ek an dâsukitonñ ma zet dâsuki zenze ke bipmañ ek.

45 In egat kandañan meti mamaip keyepmti neñ Kawawañgalen zet penañ kapi diindoma in ke nâmti zetn ke ku manâmkiñpeip.

46 Inmagen an ñenañ nâlen yomm ñen zemkawañ bemname nâsap? Neñ an teñ penañ mamayawañ zet zapat dolakñañ kapi diindoma in kwilekiyet penañ zetn ku manâmkiñpeip?

47 Am Kawawañgat zapat mamaip ekñenañ Kawawañgat zetnañ manâip. Âpme in Kawawañgat zapat ku mamaip keyepmti in zetnañgat wisat mamip.”

Abalaamak Zisasiyet zet zenzeñañ

48 Zeme Zuda am ekñenañ zet dopmañ pigok gilik zemti sawien, “Nin kegogapmti manzenup Samalia an geñ kapi we bekañañ keñdan tapme zet kileñ kileñ tazenik.”

49 Zeme Zisasiyañ pigok diindoye, “Neñ we bekañañ keñ ku mimyunquin. Neñ Bipm Kawawañgat kwitnañ mamwapeyap. Âpme in-gulak neñ niktalati selañ nime belakñañ penañ mambeyap.

50 Wa neñ nanañgat kwizapatn temañ bem-beyet nâmti mulupmañ ku mamiyap. Nâgât

kwizet buñamm mwati zenze mulup ke An ñenan mbe. An ke zemdelañ zenze anañ mbe.

⁵¹ Neñ zet penañ pigok diindoma nâit, An ñenan nâlen zet gawepumti mim mambe beme ek gakikiyelen set ku aikbe.”

⁵² Kegok zeme Zuda am ekñenañ pigok zewien, “We bekanañ keñanen tazin zet e penañ tazenup! Abalaam gakiye ma golañ zenze an ekñen sambe kegogak gakimâbien. Âpme geñ na zet pigok tazenik, ‘An ñenan nâlen zet kapi gawepumti mambe beme egañ ku gakiwe.’

⁵³ Bim Abalaam temañ bepiwan gakiye. Âpme geñ bukapiyañ ek sebempesâgât zenik? Golañ zenze an sambe bepi kegogak gakime delañ zemâge. Âpme geñ ziboñ penañgâpm kok zemti gitañgat sekdi omba penañ mmodik?”

⁵⁴ Zeme Zisasiyañ pigok diindoye, “Neñ nanañgat sekñ mmopma ñep penañ ku benak. Bim in egat, ‘Kawawañ,’ manzeip egañgut nâgât kwizet buñamm mamwazin.

⁵⁵ In ek ke ku maweyañ nâmâtâpeip âpme neñgut ek manâmâtâpeyap. Neñ zigok dâsuki ke ek ku nâmpyap zesap e mtilak in nemoñ an dâsukitoñ besapat. Neñ egat yañañ nâmâtâti keyepmti zetnañ mañgawepuyap.

⁵⁶ Biwin Abalaam ke neñ kopma niknikgat keñañ señme muluk kaik matatan. Yañ nen koban kapiyet belak sesepmañ Kawawañ zikat same ekti keñ oloñen penañ nânge.”

⁵⁷ Zeme Zuda am ekñenañ zewien, “Geñ ewe anemba nup kandi 50 bembepiñ bukapiyañ Abalaam zigoset ekbanan?”

⁵⁸ Zeme Zisasiyan pigok zeye, “Neñ penañ pigok zema nâit, neñ Abalaam ewe sokbembepin tapme mambanañ ewe mamamkwalap.”

⁵⁹ Kegok zeme ekñenañ ñeñin zime nanzañ timti kusât mme egañ buzak am keñan keñanset sesewat mka temañ pemti zupman toweti mege.

9

Zisasiyan an ñen zikatnañ beñañ mamkeñ sokbembeñañ weyañpeye

¹ Zisasiyan kunzunñ toti nembrañane ndatime nsakwep selen tapmetneti selen ke an ñen zikatnañ beñañ mamkeñ keboñ sokbembeñañ aikbenn.

² Aikti nin Zisas pigok yañkwesiwenn, “An zikat indanda, an kapi kwiyelen yomgat zikatnañ beñañ kapi mamkeñ sokbeye mamañ bipmanñ egetgalen yomgat ma namba kapi ikñañgalen yomgapmti kapiwok sokbeye?”

³ Zemann Zisasiyan pigok dinndoye, “Wa ke mamañ bipmañgalen yomgat ma ikñañgalen yomgapmti kegok ku sokbeye. Kawawañgalen winde ke ekmagen sokbemkawañ bembeyet ek keboñ sokbeye.

⁴ Nin an zemneme koban egalen mulup ewe kasup tapme kapiyet tapmmambanup. Yañ kan ñeniyet msat tambuwe beme ilak mulup mimiyet setnañ yek bewe. Zet kapiyet yañañ pigok zemâtâpma nâit: Nin ewe alik mamti kan kapiyet An zemneme toban egalen mulup mbanup. Maneti gakiwanup beme egalen mulup ñen ku mimiyelen.

⁵ Neñ msatgalen busatnañgapmti neñ msalen kapi mamamti am mambusatnañ bemindeyap kekok mti am ñoktikñin mkawañ bema ekñenañ Kawawañgat yañañ manâmâtâlíp.”

⁶ Kegok zemti zawagañ msat wasekpeñti lelimâpme bakñañ beme mkwati zikat sâkñanen witiłiwañ zuluñpemi pigok zempeye,

⁷ “Geñ meti Siloam lemuñan ke zimosedan witiłip kapi zuluñmane kwawesem.” (Siloam zet keyet yañañ Zempeme mege). Âpme an piwan meti zimoseñnañ tuyen zuluñti zikatnañ dolakñañ beme mkañañ gilik zemti kopme

⁸ am notnane ma am notnañ mânep milawatgat mawekumindame ektemien ekñenañ ekti ilinak dopmañ yañkwesim yañkwesim mti zewien, “An kapi selen totati nin mânep milawatgat mawekumndain wan an kapi?”

⁹ Âpme am notnañ ekñenañ zewien, “An ikñañ kapimak,” zeme notnañañ, “Yegat,” zemti,

“An kapimak ñenmak egat sepemit kwepgat.”

Kegok zeme an ikñañ keyañ pigok zeye, “Nenen mânep milawatgat mawekumindayap kemak.”

¹⁰ Zeme pigok yañkwesiwien, “Geñ zigok mti zikadi ekdak?”

¹¹ Yañkwesime pigok diindoye, “An ñen kwitnañ Zisas an keyañ zawakñañmak msatmak lumañti zikatn sâkñan gwaen kaput nemti pigok dinop, ‘Geñ Siloam tu lemuñan meti witiłip zuluñmane melak’ zemnep. Âpme neñ meti zikatn sâkñanen witiłip kaputnep ke zuluñma mepme zikatn pemañ bema ega.”

12 Kegok zeme pigok yaŋkwesiwien, “An ke deset tazin ke geŋ nânik?”

Yaŋkwesime zeye, “An ke pe deset tazin ke neŋ ku nâyap.”

13 Âpme am ekŋenaŋ an zikatnaŋ ege ke Palisimagen wati mebien.

14 Zisasiyaŋ an zikatnaŋ zawakŋaŋmak msatmak lumaŋti zikatnaŋ weyaŋpeye ke Sabat tagoŋgo kanen mge keyepmti wati mebien.

15 Mepme Palisi an ekŋenaŋ ewe pigok yaŋkwesiwien, “Geŋ zikadi pe zigok mti ekdak?”

Yaŋkwesime pigok diindoye, “Neŋ msalaŋ zikatnan zulutneme met tuyen zuluti zikatn ega.”

16 Zeme Palisi ekŋenmagengatnaŋ an notnaŋaŋ pigok zewien, “An zikadi weyaŋpeye ek Kawawaŋgaleŋ mulup an yek. Keyepmti nin Sabat tagoŋgo kanen ke tapmann egaŋ tagoŋgo sutnan penaŋ mulup mip.”

Zeme notnaŋaŋ pigok zewien, “Ek a yomtonŋ mamanak ze egaŋ mulup keboŋ ke zigok mnak?” Kegok zemti ilinak zet mmot mtot mbien.

17 Mti an zikatnaŋ beŋaŋ weyaŋpeye ek sek tuk ewe pigok yaŋkwesiwien, “An zikadi weyaŋgep an keyet geŋ zigok nâmpenik?”

Yaŋkwesime egaŋ pigok zeye, “An ke neŋ nâmpema golaŋ zenze an ŋen bein.”

18 Âpme Zuda amobotnaŋ ekŋenaŋ an kapi pe zikatnaŋ beŋaŋ kapuk sokbeye. Zemti keŋ zut mbien aŋ yek beme mamaŋ bipmaŋ idazemte-time kopmalu pigok idayaŋkwesiwien,

19 “Nemunit kapi ilak penañ zikatnañ beñañ sokbeye? Ek zigok mti zikatnañ egap ke it bugan nâlup?”

20 Idayañkwesime mambipmanelañ pigok zewun, “Ek nigat nemunit penañ okakñanak zikatnañ beñañ sokbeye e nit ñep nâlup.

21 Yañgut naman zigok mti zikatnañ egap ma an kwiyañ zikatnañ weyañpep ke nit ku nâlup. Ek ilak an temañ kwitnañ kwitnañ ikñañ nâmâtâtâtñañmak keyet ikñañ weyañ yañkwesime diindome nâit!”

22-23 Zuda amobotnañ ekñañ zet kapigok zemkatik bewien. An ñenañ Zisasiyet Kilais zewe beme ek mâpman paset zupman belakñañ mebe zewien keyepmti mamañ bipmañ egelañ Zuda amobotnañ ekñengat kiñgati zet pigok zewun, “Ek ilak semem delañ zenzeñañgat ikñañ yañkwesime yañañañ diindome nâit!”

24 Zemalu ekñañ an zikatnañ bekañañ weyañpeye ke ewe zeme kopme pigok dunduwien, “Geñ Kawawañgat zikatnañ zapadi penañ penañak zemane nâne. Nin an weyañgep keyet yañañ nânup an ke an yomton.”

25 Zeme an keyañ pigok diindoye, “An ke an yomton ma yek ke neñ yañañ ku nâmâtâlup. Yañgut neñ eweñañ zikatn beñañ mamtemanañ egañ mme zikatn ekman e penañ nâmtalup.”

26 Zeme ewe pigok yañkweziwien, “Pe sepem zigok penañ mti zikadi mme ekmanan?”

27 Yañkwesime pigok diindoye, “Neñ zet elak diindoma nâyo e ewe ku nâmâtâlo. Eneyet

zet ewe ikñañ keyegak diindoma nânâyet tatnayankwesip? In egat kandañan meti egat nembañane bembeyet nâmti tatnayankwesip?”

²⁸ Zeme kwelatnañ kumti zewien, “Egat nemuñañ elak geñ kapimak ningut Mosesiyet nembañane.

²⁹ Moses ek Kawawañañ zet dunduye e nin nâmtatnup. Âpme an ke deeset sokbemti mulupmañ tapm kozin ke nin ku nâmpenup.”

³⁰ Zeme an keyañ zet pigok gilik zemindaye, “In an zikatn weyañnep egat sokbembenañgat kanda zenze mulup mme neñ nâmtemtem penañ mimindeyap.

³¹ Kawawañañ am yomtoñ ekñengalen dundunduñin ku manâin ke nin nârup. Egañ am kwizet buñamañ mamopeip ekñen etañ manâmindein. Egañ ikñañgalen nânâñañ ke amnañ mimiyet nâmbiliwege.

³² Nin msat kululuñ sokbembenañgatnan alak pi tatnup pi an ñenañ am zikatnañ beñañ ñen weyañpepeñañ keyet zapatnañ ñen ku manârup yek penañ.

³³ Keyepmti an ke Kawawañmagengatnañ ku kodak ze mulup kegok ke igak zigoset mnak?”

³⁴ Zeme pigok dunduwien, “An bekañañ yomdimak mamkwabananañ ewe mamaniñ geñ bukaboñañ nin kapi set zikat ndasât tazenik?” Kegok zemti sesewat mkaengatnan zempeme zupman toti mege.

³⁵ Zempeme paset zupman mege zapat ke amnañ ilinak zenâ zenâ tapmmepme Zisasiyañ wak kambu nânge. Keyepmti an ke selen aikti

pigok yaŋkwesiye, “Geŋ Angat Nemunaŋ egat nâmkînpenik ma yek?”

³⁶ Âpme an keyaŋ zeye, “Amobotnaŋ, geŋ zenik ke an kwi ze zikat namane ekti ŋep nâmkînpempewi!”

³⁷ Zeme Zisasiyaŋ pigok dunduye, “Neŋ zet tadinŋoma tatniknik an elak neŋ kapimak.”

³⁸ Zeme an keyaŋ zeye, “Amobotnaŋ, neŋ penan nâmkînpepgeyaŋ.” Kegok zemti tot pedondom samti sesewatpeye.

³⁹ Âpme Zisasiyaŋ pigok zeye, “Neŋ am yaŋaŋin mimsokbembeyet msalen toban keyepmti am notnaŋ zikalin beŋaŋ ekŋenaŋ zikalin dolakŋaŋ ekbep. Âpme am zikalin ekti mamaip ekŋenaŋ zikalin naman beŋaŋ bewe.”

⁴⁰ Kegok zeme Palisi am ekmak ilinsakwep tabien ekŋenaŋ zet ke nâmti pigok zewien, “Zeme nin mee kogok zikatn beŋaŋ nâmndenik?”

⁴¹ Zeme Zisasiyaŋ pigok diindoye, “In an zikalin beŋaŋ mamambiek ze in yominpiŋ mamambiek. In ilinaŋgat, ‘Nin an zikatn beŋaŋ yek,’ manzeip keyepmti in yominmak mamaip.”

10

Zisas ek sipsip damuŋ dolakŋaŋ

¹ Zisasiyaŋ zet ŋen pigok zeye, “Neŋ zet penan sukwep pigok diindoma nâit, An ŋenaŋ sipsip ekŋengalen kimbalen towesâgât egaŋ set penan tapme kimbat dukŋaŋ belakŋaset aŋgosomti towebê beme an ke kambuton ma an sage kuku tonan kegok zewanup.

2 An ñenanj set tokwakwaleset meti sipsip ekñenmagen mebe beme an ke sipsip toñañ peñañ mowezin nâmpewanup.

3 Mopme setokwakwat damuñ egañ ek sipsip toñañ penañ e ekmâtâti kwalet peme moti sipsip kwilinan kwilinan indakumtetime toñinañgat bim ñandañañ nâmti ekmagen kopme indatimti zupman baen matowezin.

4 Ikñañgat zapat ke indatimti zupman toti mepme ekñenañ bim ñandañañ nâmti ekmâti mamâmelip.

5 Ekñenañ an bimñandañin mamananañ ekñen ku maindamâti melip. Ekñenañ bimñandañin sepemañ igak ke nâmti makingakunzuñip.”

6 Zisasiyañ am ningat nâmti bemzenze zet sipsip palen bemti zeme am ekñenañ pe bemzenze zet kapi yañañ kwilekiyet zein ke ku nâmâtâbien.

7 Keyepmti Zisasiyañ bemzenze zet kapiyet yañañ kapigok zeye, “Neñ penañ sukwep penañ diindoma nâit, sipsip ekñengalen setokwakwat e neñ.

8 Neñ ewe sokbembepiñ tapma am tetimaemae ñeñañ sokbemti inmagen kobien ekñen an kambu titinok mamti zet dâsuki, ‘Neñ Kawawañañ an zempeme kosât zetik mge nen kapi,’ zemti mambien keyepmti nâlen am ekñenañ zelin ku mâbien.

9 Âpme neñ amgalen sekekek keyepmti am ñenañ neñ nâmkijpemneinen ek añañgalañ pewap. Neñ ekñen indikdamuñ mimindema mamambep.

10 Âpme an kambu titi ekñenañ belak buzaket moti kwitnañ kwitnañ kumsagat mti sipsip

mee kileŋ indomkumti notnaŋ buzak kambu indatimti mesâgât makolip. Yangut neŋ sipsip ekŋen indadamuŋ dolakŋaŋ mimindema ekŋenaŋ kakanemuŋ mamti mamobep.

¹¹ Âpme neŋ sipsip toŋaŋ penañ keyepmti ekŋenmagen kwileki ŋen sokbeme ekŋengapmti ŋep gakiwap.

¹² Mme sipsip damuŋ belak tosayelak etaŋ nâmti mamin ek toŋaŋ penañ yek keyepmti mulup wisat palen tapneti ekme tam zupmaŋ ŋenaŋ sipsip indim nsât kwindiŋ kwapme ekti sipsipgat yayaŋ mimipiŋ ketalat indemti yayaŋaŋgat kunzuŋme tam zupmaŋaŋ kwati indimâpme makalaŋ mekolip.

¹³ Ek sipsip damuŋ penañ yek keyepmti egaŋ sipsip ekŋengat yayaŋ mimipiŋ kiŋgati makunzuŋzin.

¹⁴⁻¹⁵ Neŋ sipsip ekŋengat toŋin penañ mamayap keyepmti Bienañ nâgât mama miminnaŋgat yaŋaŋ dolakŋaŋ nâmnein mme neŋ kegogak egat nâmâtâpeyap. Sepem kegogak neŋmak sipsip maŋanne nin dopmaŋ nâm dopmaŋ nâm mti maŋga kwep mamanup. Keyepmti kwileki ŋen sipsipmagen sokbeme neŋ sipsip ekŋengapmti maman ŋep ketalasiwak.

¹⁶ Âpme neŋ sipsip maŋanne notnaŋ ewe maip wa ekŋen kimbat kapiyet keŋangatnaŋ yek. Neŋ ekŋen ke eyo indakakalima kot neŋmak kapi mamti bimŋanden nâme delaŋ zeme sipsiwaŋ maŋga kwep tapme nenn kwep indadamuŋ mbap.

¹⁷ Neŋ maman ketalasimti gakiwap ya naman

gilik zem wati maman ke naman tiwap keyepmti Bien Kawawaŋaŋ nâgât nâmneme dolakŋaŋ penan mambein.

¹⁸ An ŋenaŋ nânâŋak neŋ kileŋ nome ku gakiwap neŋ nen nâmâtâtati mamann ketalasiwap. Ya naman gilik zemti wawagalen winde ke tatinain. Bipmnaŋ neŋ kegok mimiyet nâmneŋe.”

¹⁹ Zisasiyaŋ zet kegok zeme nâmti Zuda am ekŋenaŋ nâme ŋep ku beme ilinaŋgat bet wanok zet mmot mtot mbien.

²⁰ Mti am sambe penanaŋ pigok zewien, “An kapi we bekanaŋaŋ keŋaŋ mme yuŋgume zet kileŋ kileŋ tapmme in eneyet momtati zetnaŋ taweyaŋ nâip?”

²¹ Âpme naman am notnaŋaŋ pigok zewien, “An ŋen we bekanaŋaŋ keŋaŋ tapme zet dolak dolakŋaŋ kabon kapi ŋep ku zenak. Ma an zikatnaŋ beŋaŋ mee ŋep ku weyaŋpenak.”

Zuda am notnaŋaŋ Zisas ek Kilais ku nâmkinpewien

²² Zelusalem sesewat mka kambuk mme belakŋaŋ bembenaŋaŋ Omzuluti mme kambuk bembenaŋgalen Kendo ke nup kan kataŋ matakwa-temien. Yaŋ nup kan kataŋ Kendo ke mawalam keŋaŋ masokbein.

²³⁻²⁴ Âpme Zisasiyaŋ sesewat mka temaŋ keyet keŋaŋ ŋen Solomon zeme keyet setokwakwalen ke mebe kokot tapmme Zuda am ekŋenaŋ tokwat bembuluŋ tati pigok yaŋkwesiwien, “Geŋ eneyet yaŋaŋdi sosok penan zemkawaŋ bembepiŋ mmane nin gâgât weyaŋ ku manâmâtâtnup? Geŋ

penaŋ Kilais, an Kawawaŋaŋ ombemgeŋgeŋaŋ beme yaŋaŋdi weyaŋ zemâtâtndamane nâne!”

²⁵ Âpme Zisasiyaŋ pigok diindoye, “Neŋ nanangat yaŋaŋ diindoma in ku manâmkiŋpemneip. Neŋ Bipmnaŋgalen windeyet mulup dolak dolakŋaŋ mamiyap keyaŋ nanangat yaŋaŋ Kawawaŋaŋ iŋŋaŋ zemneme toban ke mammsokbemnain.

²⁶ Âpme in nâlen sipsip maŋgaŋne penaŋ bemti ku mamaip keyepmti zetn ku manâmkiŋpeip.

²⁷ Âpme am nâlen sipsip maŋga bemti mamaip ekŋenaŋ bimŋanden nâmti neŋ manamâpmaip.

²⁸ Keyepmti neŋ mama kanzizit indama walelepiŋ kwesiŋ kwesiŋ mameti mamambep. Ekŋen ke nâlen belengatnan am ŋenaŋ ku indamenzemtimti mebe yek penaŋ.

²⁹ Am ekŋen ke Bipmnaŋ iŋŋaŋ nâlen belen mayet naŋgeyepmti mame iŋŋaŋ maindadamuŋ min. Ek windenaŋ igagen penaŋ keyepmti am ekŋen ke an ŋenaŋ nâlen belengatnan ku indamenzem tiwe.

³⁰ Bienmak nit keŋ kwep penaŋ bemti mulup mamilup.”

³¹ Kegok zeme Zuda am ekŋenaŋ nâme ŋep ku beme nanzaŋ ambepelet timti kusât mbien.

³² Mme Zisasiyaŋ pigok diindoye, “Neŋ mulup dolak dolakŋaŋ sambe penaŋ Biengalen windeen mamima egip. Âpme in mulup mamiyap ke mulup ziboŋ ke ekme bekaŋaŋ beme nanzaŋ timti nosât tapmip?”

³³ Zeme Zuda am ekŋenaŋ zewien, “Wa geŋ mulup dolakŋaŋ maminik keyet mti gosât ku tap-

minup. Giti zet mobotnaŋ mti geŋ am nin nemboŋak yaŋgut, ‘Neŋ Kawawaŋ,’ tazenik keyepmti gosât pi tapmnup!”

³⁴⁻³⁶ Kegok zeme Zisasiyaŋ pigok diindoye, “Kawawaŋgalen Zet Itnaŋanen pigok zenzenaŋaŋ tazin, Kawawaŋaŋ an zemdelan zenze an mamkwabien ekŋengat pigok zeye, ‘In mulup kegok mamip enenogat in Kawawaŋ nembon.’ Kawawaŋgalen zet sambe ke tapmezín ke anaŋ nin ku omenzaŋpepeyelen yek penaŋ. Âpme neŋ Kawawaŋaŋ ikŋaŋ mulup dolakŋaŋ mimiyet zemdelan zemneme msalen kapi toban keyepmti neŋ Kawawaŋgat Nemuŋaŋ zema in eneyet egaŋ set ku mimiŋ mti Kawawaŋ mtopemti sek mmobot zet tazein manzeip.

³⁷ In mulup mamiyap kapi ekme Bipmnaŋgalen katanŋ ku mambein beme zetn kapi bamkumpeme ŋep bewe.

³⁸ Âk ekme mulupm Kawawaŋaŋ mnak keyet katanŋ mamiyap wa zet manzeyap etaŋ yek. Mulupm mamima egip keeset eyo ekti Bienmak nit keŋ kwep bemti mulup mamilup e ndik mâtâbep.”

³⁹ Kegok diindome ekŋenaŋ ŋeŋin penaŋ zime wati mka katikŋaŋ pene zeminepeme yumbe-mindemti toti mege.

⁴⁰ Meti Zodan tu nembet daen Zânaŋ am tu itnaŋaŋ manzulutindemtanen ke meti mamtan.

⁴¹ Ke meti mame am sambeyaŋ ekmagen koti pigok zewien, “Zânaŋ menok ŋen ku mme ekbenn. Âpme Zânaŋ an ikŋaŋ kapiyet nâmti zet

sambe zemâge ke an kapimagen penañanmak etañ tasokbemâzin.”

⁴² Zemti am sambeyañ egat nâmkinqemâbien.

11

Lasalus gakime bewien

¹ Betani mka msalen ke an njen mamtan kwitnañ Lasalus ek zawat temañ penañ mti tapme ipmanet Maliamak Mata egelañ ke tati mamomtatemun.

² Lasalusiyet ipmañ Malia kapiyañ maneti bam Amobotnañ Zisas gakikiñangalen kan bududuk beme wet kelakñañ sesikñañ dolakñañ penañ piyañ ek setnanen zulutpemti ñoksinañan kaput pewe.

³ Lasalusiyet ipmanet zut keyañ iwitdangat yayañ mti Zisasmagen zet pigok bermalu mege: “Amobotnañ, nodi penañ Lasalus piwan zawat temañ tapm weingat kot eksenik.”

⁴ Âpme Zisasiyañ zet ke nâmti pigok zeye, “Zawat keyet penañan wa gakiki sokbembeyet yek. Kawawañgat Nemunañ egalen kwizet buñamañ msalen pien palakñañ beme Kawawañgat kwizet buñamañ mwat onzempepeyet kegok sokbein.”

⁵ Zisasiyañ Lasalus ipmanet Matamak Malia ekñen kemak notn notn dolakñañ mti mamtemien.

⁶ Âpme Zisasiyañ zapat ke nâmpemti mka keyegak kasup zut pi ewe tage.

⁷ Yañ msame wati Zisasiyañ nembrañane ningat pigok zeye, “Kame naman Zudia mkaenak gilik zemti metne.”

⁸ Zeme nin pigok dunduwenn, “An zikat indanda, geŋ alagati kanda manepemane nanzanŋ gosâgât mme kunzunŋi kotn yanaman keyegak gilik zemti mesâgât tazenik?”

⁹ Yanŋkwesimann pigok dinndoye, “Pi ewe tambunanak mulup mimiyelen kan ewe teepmanŋ tazin. An ŋen kasupgat zikatnanŋ ekmâtâti mepme kwileki ŋenanŋ sekŋanŋ ŋen ku mawalezin.

¹⁰ An ŋenanŋ tambuyet mamezin beme egaŋ busatnanŋ ku tazingapmti tambusosokgat pumpem pumpem olat metiŋgut tep palen ma nanzanŋ palen mee sekŋanŋ mawalezin.”

¹¹ Kegok zemti zet ŋen ewe pigok tusumti ningat zeye, “Notn Lasalus ek zawat mti muluk tawein yanŋ neŋ meti butema wasem.”

¹² Zeme nembanŋane nin pigok zewenn, “Amobotnanŋ, egaŋ zawat mti muluk tawen beme ikŋanŋ ŋep alik bemti wabe.”

¹³ Zisasiyanŋ Lasalus penanŋ gakiye ke met mme wawagat nâmti zeye. Âpme nempa nin nâmann zawat mti muluk tawenanŋ met buteme wasem kok nâmti zewenn.

¹⁴ Âpme Zisasiyanŋ naman pigok weyanŋ zemkawanŋ bemndaye, “Lasalus ek tambumbu tuk weŋge yanŋ neŋ meti butema ewe wasem.

¹⁵ Neŋ zawat zapatnanŋ nâmban yanŋgut kapiyegak mamann gakiyan. Âpme neŋ ekmagen mulup mma in ekti nâmkinpepe kaliŋanŋ aikbep keyepmti nâma dolakŋanŋ penanŋ bein. Ele kame nin ilak ek eksât metne.”

¹⁶ Âpme ninmagenganŋ nempa ŋen kwitnanŋ Tomas kwitnanŋ ŋen Glik zeleset Didimas

makumtemien ke ningalen zeleset nempa pepet kok zewanek. Egan nin pigok dinndoye, “Kame nin sambe bepi nsakwep ekmak mepmann ndome gakimâbanup.”

Zisas ek gakikiengatnan wawat ma mama keyet tonan

¹⁷ Zisasmak nin ewe kainde maman Lasalus met beme kasup zulak zulak pi sumen weme egan bam mege. Keyepmti kwapatan zemann am eknenan zewien, “Lasalus ilak tungan bewen.”

¹⁸ Betani mka ke benan penan yek; Zelusalem mka teman keyet soknanik. (Mail zut mee kekok mamekotemien.)

¹⁹ Keyepmti Zuda am sambe eknenan Mata-mak Malia iwit gakime ambembesi mimidesât mepmâbien.

²⁰ Âpme Matayan Zisasmak nin kotnup zeme nâmti wenenan ke tapme egan windembem toti selen meti ndaige.

²¹ Kegok mti Zisasiyet pigok dunduye, “Amobotnan, gen kapi mambek ze ipm ku gakinak.

²² Yangut alak pigogat gen kwileki neniyet nâmti bipdi dundum samane egan keyet penanan nep mamgain.”

²³ Zeme Zisasiyan pigok dunduye, “Gen yayan ku mi, ipdi Lasalus ek nep gilik zemti wasem.”

²⁴ Zeme nâmti Matayan pigok zeye, “Maneti bam kan temanen gilik zemti wabe e nep nâyar.”

²⁵ Zeme Zisasiyan pigok zeye, “Gakikiengatnan wawat ma mama keyet noteknan ney keyepmti

am ñenaj neñ nâmkinpewnewe beme gakiwe yangut neñ ñep mamaraj ewe gilik zemsawap.

26 Ma am ñen ewe sekñaj melesin mamti neñ nâmkinpewnewe beme egaj gakikipin mamambe. Geñ neñ zet zeyap kapi ñep nâmkinpenik?”

27 Zeme Matayan zeye, “Amobotnaj, geñ Kilais, Kawawangat Nemuraj, msalen kapi totogat buñam zapatnaj zenzenaj elak geñ kapi e penaj nâmkinpemingeyap.”

28 Zet kekok zemti met wenenaj Maliayet zeme kopme igak buzak pigok dunduye, “An zikat indanda ilak kotati gâgât tazein.”

29 Zeme Maliayan nânâñak wati sakwep Zisamak nin tabenen mege.

30 Nin mka set biman baen tati Mata zempeme kwapme ewe keyegak totapmambenn.

31 Zeme nâmti Maliayan mka keñangatnan sakwep wawatnak toti mepme Zuda am ekmak ambembesien tapmambien ekñenaj wa sumen daen susât mezin mene zemti mâti kwatopmâbien.

32 Âpme Maliayan windembemti mka set biman baen toti ndikme tapmann Zisas pedondom samti pigok zeye, “Amobotnaj, geñ kapi tabek ze ipm ñep ku gakinak.”

33 Zemti sume Zuda am ek mâti mebien ekñenaj ek mukulem mti ambembesi teman mbien. Tapmme Zisasiyan indikti keñaj bekanaj penaj beme siyan biman soye.

34 Some pigok indayankwesiye, “In sekñaj pe denen bemien?”

Indayan̄kwesime ek̄nen̄ zewien, “Amobotnan̄, kopmane meti suman̄ zikat gaman ekbak.”

³⁵ Met zikat same ekti Zisasiyan̄ siap ulu alep timti suye.

³⁶ Sume Zuda am ek̄nen̄ ekti zewien, “An pi an kapimak notn notn penan̄ mti mamalup keyepmti egat tasuin egip.”

³⁷ Âpme notnan̄ ek̄nen̄ zewien, “An kapi an ñen zikatnan̄ beñan̄ ñen weyan̄peye keyet zap-atnan̄ mekopme nâmbenn. Kogogapm an kapi sakwep kodak ze Lasalus kapi ñep weyan̄peme alik tadak.”

³⁸ Âpme Zisasiyan̄ ken̄an̄ ewe bekanan̄ penan̄ beme sum sok̄nan̄ penan̄ mebenn. Lasalus gakime sek̄nan̄ mti met miña ken̄an̄ wepemti nanzan̄ teman̄ ñen wilili peme met einzunan̄ bekek tage.

³⁹ Keyet mti Zisasiyan̄ sumpemti pigok zeye, “In nanzan̄ teman̄ kapi kwanzepeme kain̄an̄ melak.”

Zeme an gakiye keyet mân̄an̄an̄ pigok zeye, “Amobotnan̄, tambumbu zulak zulak ilak sumen tapme tozin yalak pi sek sesik̄nan̄ tapein pi zigogat nanzan̄ kwanzempepeyet tazenik.”

⁴⁰ Zeme Zisasiyan̄ pigok dunduye, “Neñ zet daen ñingoya e nâmane betetnan̄ bein. Geñ belak nâmk̄ipem nemane neñ Kawawan̄galen winde keyet penan̄an̄ mma sokbeme eksenik.”

⁴¹⁻⁴² Âpme am notnan̄ ek̄nen̄ nanzan̄ teman̄ bepiwan kwanzepeme mepme Zisasiyan̄ zikatnan̄ kululun̄en gwaen ekme mopme pigok dunduye, “Bien, geñ dundundun kan katan̄ nâmti manamukulem mnik keyepmti wisik̄ ñingoyap.

Neñ am manje sambe talip ekñen kapiyan neñ giti penañ zemneman koban keyet yanñ ekmâtâtâtgat mulup msât tati diñgoyap.”

⁴³ Kegok zemti kwizet teman pigok kuye, “Lasalus, geñ pien kwatot!”

⁴⁴ Zeme am gakikiñan piwan banisiyan setnan betnan kwasim pepeñan ma ñokñan sanğum meselem zempewien melesin kwatopme Zisasiyan zeye, “In banisiyan betetak teman mpepeñan e kwalet pemti peme melak.” Zeme kwalet pewien.

Zuda an ñeñan ekñenan Zisas kume gakikiyet zemdelañ zempewien

⁴⁵ Âpme Zuda am sambe Maliayet ipmanğat siyet kobien ekñenmagengatnan am sambe notnanan Zisasiyan muluwan mamanan mme ekti nâmkiniñpempewien.

⁴⁶ Âpme notnanan belak Palisi ekñenmagen meti Zisasiyan Lasalus gakikiengatnan mme watage keyet zet zapatnan mimindawien.

⁴⁷ Minindame nâmti sâpe sâpe bumbu an ñeñan teman ma Palisi egat kandan mambien ekñenan an ñeñan bembe notnan indazemtime kot ondekme pigok diindowien, “An kapi muluwan mamanan omba penan am sutnan tapmmez in kapi zigok msawanup?”

⁴⁸ Nin nâmti belak nâmpemti mamann am sambe bepi ekmagen met tusumâpme delañ zeme Loma amobotnan manndadamun min egañ ekme ñep ku beme ningalen sesewat mka teman pi kumasek yalonñi aminne eyo indom yalom bep!”

49 Ekņengat tuņguwinanğatnaņ an ņen kwitnaņ Kaipas ek kan keyet sâpe sâpe bumbu sambe ekņengat ņeņanin mamtan. An keyaņ pigok diindoye, “In sambe bekapi keņinpiņ penaņ!

50 Nin am sambe bekapi waleletgat zapat etaņ bemâpmann ņep ku bewe keyepmti an kwewaņ ningat dopm gakimti am sambe pi ma nin mee eyo ndamukulem mbe.”

51 Zet ke belak ikņanğat keņanğalak ku zeye. Kawawaņanğ zet ke keņanen beme zemkawaņ beye. Nup kan keyet egaņ sâpe sâpe bumbu sambe ekņengat ņeņanin mamtan keyepmti kwitnaņ kwitnaņ bam sokbewe keyet zetnaņ zemkawaņ beye. Zisas ek penaņ Zuda am nin yomengatnaņ gilik zemti ndatitiyet gakikiyet zenzeņanğ.

52 Wa ke Zuda am ekņen etaņ indamukulem mimiyet etaņ ku gakiwe. Egaņ gakimti am Kawawaņanğalen maņge msat katanğ mamanup nin bepi ondekndeme maņga kwep bemti mamambanup.

53 Âpme Zuda an ņeņanğ ekņenaņ kan keyet yaņbemti Zisas kume gakikiyet zetnaņ mbien.

54 Âpme Zisas Zuda amobotnaņ ekņenaņ mineti gakikiņanğ temaņ ewe tapme sutnateman kume gakinakmagengapmti Zuda msalen sosok penaņ ku maņge egaņ nin msat tuņgupman keyet ganzenan mka ņen kwitnaņ Epalaim zeme ke met mamtemenn.

55 Zuda am ekņengalen Anğalalaņ Kendonin ke sokņan beme mka isisikņanğ am sambe ekņenaņ Zelusalem mka teman yominanğat

nâmti Kawawaŋgat sâpe sâpe busâgât eweŋanak ŋeŋaŋ mepmâbien.

⁵⁶ Meti Zuda am ekŋenaŋ sesewat mka temanen motati Zisas zimosetnaŋ timati ilinak met zenâm kot zenâm mti zewien, “An kapi pe Anŋalalaŋ Kendoyet kapi kopme eksenup manze weyaŋ zeme nâne.”

⁵⁷ Zeme Palisi an ma sâpe sâpe bumbu ŋeŋaŋ ekŋenaŋ zet pigok am zemkabem indawien, “Zisas kopme ekti ningat kot sakwep zemsokbemndaseip. Mme nin an ke wati met mka katikŋaŋ pesenup.”

12

Lasalusiyet weneŋaŋ Malia egaŋ Zisas wet sesik dolakŋaŋaŋ zulutpeye

¹ Anŋalalaŋ Kendo tatagalen kasup 6 ewe tapme Zisasmak nin Betani mkaen mebenn. Nin mka ke Lasalus gakikiengatnan mme wage keyet motabenn.

² Zisasmak nin mepmann ekti notnane ekŋenaŋ tu meu weyaŋ bume mopme ambepeleti met Matayelen mkaen tapme am zeme moti Zisasmak nin Lasalusmak totapmann Matayaŋ tu meu timti kalop bem ndame nimbenn.

³ Ke tati tatnimann Maliayaŋ wet sesikŋaŋ dolakŋaŋ penaŋ tosaŋaŋ mobotnaŋ penaŋ mak-witimtemien ke nukŋaŋaŋ temaŋ pi mkoti keyaŋ Zisasiyet setnan mulapme topme zulutpenti ŋoksinaŋaŋ kapupeye. Âpme mka keŋaŋ tap-mambenn bee wet sesik dolakŋaŋ bepiyaŋ pim-penti tage.

⁴ Âpme nembraane ningat tungupmnanngatnan Zudas ek Iskaliot mkaengatnanj nembra keyan maneti Zisas bam zemkuwe.

⁵ Eganj nâmti pigok zeye, “Wet kelaknanj sesiknanj dolaknanj penanj kabonj kapi belak mti met bemann amnanj 300 Kina ndame mti am bekopsat eknen indawenek ze ñep benak!”

⁶ Eganj wa mânep ke timti am bekopsat penanj indasât nâmti ku zeye. Eganj ningalen mânep ele nemunñ ke mmamti mânep ndame mwatpempti mânep butnanj buzak kambu matim makumkwitim nimtan keyepmti ndame wanok kok mbak nâmti zeye.

⁷ Âpme Zisasiyanj pigok zeye, “In imbi kapiyet zet sambe zenzepin. Eganj wet sesiknanj dolaknanj ke neñ sekñ kapi zulutneinen maneti gakima nabembeyet nâmti kwitimti beme matazin yan alak kapi zulutnein.

⁸ Am bekopsat sambe eknen bepi inmak msalen kapi kan teepmanj ewe mamambep mme neñ inmak kan teepmanj ewe ku mambap.”

⁹ Âpme Zisasiyanj Betani mkaen ke met Lasalusmak mame Zuda am eknenanj zapatnanj nâmti Zisasmak Lasalus an Zisasiyanj gakikiengatnan mme wage an ke eyo ilisakwep idiksâgât kobien.

¹⁰⁻¹¹ Zuda am eknenanj Lasalusmageset sâpe sâpe bumbu an eknen bamkum indemti Zisas mâti mepmâbien. Keyepmti sâpe sâpe bumbu an ñeñanj eknenanj Zisasmak Lasalus ilisakwep idome gakikiyet zetnanj zewien.

Zisas Zelusalem mka teman mowepme kwizet

*buñaman mwabien**(Matiyu 21:1-11; Mak 11:1-11; Luk 19:28-40)*

¹² Msat msame am sambe penañ ekñenan Anjalalañ Kendo tasâgât Zelusalem mka kopmâbien ekñenan zet pigok nâmbien: Zisas ewe selen baen takozin zeme nâmti

¹³ ekñenan niwet sinañ mee pi mutum timti Zisasmak nin selen baen ndaiksâgât mepmâbien. Met ndaikti kwizet buñaman mwati kwizet pigok kumbien,

“An kapi Amobotnañ Kawawañan ikñan zempeme kozingat Kawawañat kwizet buñaman mwati sesewatpene! Kawawañan ikñan Israeel am ningalen Amobotnañ kapi keñ sewakñan mpen.”
(Sam 118:25)

¹⁴ Keyet Kawawañalen Zet Itnañanen kapigok zenzenañ keyet katan Zisasiyan donki nembrañan ñen aikti keyet dukñan totati moge.

¹⁵ “Am Zaion mka temañ talip in ku kiñgalit. Amobotnañin ilak kozin. Egañ donki nembrañan ñeniyet dukñan mot totati ingalen kozin.”
(Zekaraia 9:9)

¹⁶ Nembrañane nin kwitnañ kwitnañ sokbeye ke ekbennañgut yañan ku nâmâtâbenn. Yañ bam Zisasiyan gakimti kululuñen mundumañ sanğa sonğañanmak keyet keñan ewe mowepme nin Kawawañalen Zet Itnañanen zet keyet yañan eknâmâtâti pigok otnâmbenn, “O, an pi sesewatpewenn ke meluwan pi mimiñan keyet katan penañ msawenn.”

17 Zisasiyan Lasalus gakikiengatnan mme wapme am sambe tati ekbien ekjenan meti am notnan zet zapat mimindame

18 am sambe penan ekjenan zapat ke nâme delan zeye keyepmti ekjenan selen meti Zisas aikbien.

19 Aiksâgât selen mepmâpme Palisi ekjenan indikti ilinak zenâ zenâ mti zewien, “Nin belak zet mulup etan tapmann am sambe bepi ilak ekmagen met tusume delan zemâzin!”

Glik am notnan ekjenan Zisas eksâgât mebien

20 Zuda am Anjalalan Kendoyet Zelusalem mka teman Kawawan sesewatsasât mopmâbien kan keyet Glik am notnanan kegogak Kawawan sesewatsasâgât koti tapmambien.

21 Yan an ekjen keyan Pilip Galili msat keyet mka nen Betsaida keyetnan ekmagen meti zewien, “An notn, nin Zisas eksâgât nâmti kot-nup.”

22 Zeme Piliwan met Enduluyet zeme wati ilisakwep Zisasmagen meti “Glik am notnan giksât kolip,”

23 zemalu Zisasiyan nâmti zeye, “Kawawanan Angat Nemunan kwizet bunaman mwat peme amnan eegalen teman ilak dangoin.

24 Nejan zet penan pigok zema nâit, nin sanjom alik kwewetan sumunti kasiñen bemann e iñjan kwep keyak matazin. Yan msalen met ondemann moti penan bilimak sambe mapein.

25 Âpme an nenan msalen kapi mamti nâgât kwizet bunannangapmti mamañan ketalasiwe beme bam mama kanzizit tiwe. Âpme am nenan

nâgât kwizapatnnaŋgat mti mamaŋaŋ ketalat ku pewe beme bam an ke walelet aikbe.

²⁶ Am ŋenaŋ nâlen sisiliŋ nemba besât nâmba beme neŋ mambawenak napmâpmeti mulupm mti mambe. Am ŋenaŋ nâlen mulup mti mambe beme Bienaŋ kwizet buŋamaŋ mwapewe.

Zisasiyaŋ gakikiŋaŋgat yaŋaŋ zemkawaŋ beye

²⁷ Pi gakikiyelen kan sokŋan penaŋ kopme nâmti keŋŋ sindem penaŋ bein. We, ne pe zigok msap? ‘Bien, geŋ kan bewanan kapi seabem neneyelen zesap ma zigok?’ Wa kegok yek, sindem kegok ke titiyet msalen kapi toban.

²⁸ Keyepmti Bien, geŋ ŋepgat nukŋaŋ beke pemane nâgât palen mopme keyaŋ gâgât kwizet buŋamdi mwabe!”

Zeme kululuŋengatnaŋ zet pigok sokbeye, “Geŋ mmane nâgât kwizet buŋamm msalen ke palakŋaŋ beyeyaŋ ewe mmane omba penaŋ palakŋaŋ bem mekobe.”

²⁹ Âpme am sambe ninmak tapmambenn ekŋenaŋ kwisak ke nâmti zewien, “Kululuŋ kwisak kun.”

Zeme am notnaŋaŋ zewien, “Kawawaŋgalen ensel ŋenaŋ Zisas zet tadunduin.”

³⁰ Zeme Zisasiyaŋ zet ke nâmti pigok zeye, “Wa zet ke nâgât mti ku zep. Ingaŋ mti kulu-luŋengatnaŋ zet ke sokbep.

³¹ Pi ilak msalen am Kawawaŋaŋ zelin nâmti keyet dopmaŋ mutumindandayelen kan bein. Keyepmti msalengalen mama mimi mgasik keye-len toŋaŋ Sadaŋ ilak mkutupeme wembe.

³² Âpme neŋ tep palen palak palak wema nomnemti mwatonzemnewep kan keyet msat sambe am ekŋenaŋ zapaŋ ke nâmti neŋmagen kot tusumti mambep.”

³³ Ke Zisasiyaŋ gakiki zigok gakiwe keyet zetnaŋ zemkawaŋ bemindaye.

³⁴ Zeme nâmti am tabien ekŋenaŋ pigok dun-duwien, “Nin Kawawaŋgalen Zet Itnaŋanen zet kapigok maeknup, Kilais ek msalen koti gakikipiŋ kwesiŋ kwesiŋ mamambe. Âpme naman geŋ eneyet pigok zenik, Angat Nemuŋaŋ ek tewen kumti mwatonzempewep. Geŋ Angat Nemuŋaŋ ke pe an kwiyet penaŋ nâmti tazenik?”

³⁵ Yaŋkwesime Zisasiyaŋ zet dopmaŋ pigok gilik zem diindoye, “Nâlen taŋamm busatnaŋaŋ ingat tuŋguwinan kan isikŋaŋ bugan busatnaŋ bemti tabe. Tapme in taŋam sokŋaset ke ekti mebep. Mineti in tambusosok temaŋaŋ indasumuŋme keyet keŋan mebeŋmagengat ek titiwep. Geŋ tambusosok kiŋkiŋaŋ keŋan mebegen set ŋep ekmâtâti ku mebek.

³⁶ Keyepmti taŋamm busatnaŋ toŋaŋ neŋ ewe kapi yagak tapma in nâgât nâmkiniŋpemti nâgât nemunamban penaŋ bewep.” Zisasiyaŋ zet kegok dinndomti buzak pak zemti met enzilim mebenn.

Zuda am notnaŋaŋ Zisas ku nâmkiniŋpewien

³⁷ Zisasiyaŋ am zikalin palen penaŋ menok sepem igak igak mme ekbienangut am sambe penaŋaŋ ku nâmkiniŋpewien.

³⁸ Bee golaŋ zenze an Aizayayaŋ eweŋan baen zeye keyet kataŋ amnaŋ mbien. Egaŋ pigok zeye,

“Amobotnañ, am pe kwiyañ penañ ningalen zet nâmkiñpewe? Ma Amobotnañan am pe kwi penañmagen menok mme windendi temañ ke ekbep?”
(*Aizaya 53:1*)

³⁹ Amnañ Zisas ku nâmkiñpewien keyet zetnañ eweñan golañ zenze an Aizayayañ ikñañak zet ñen ewe pigok zeye,

⁴⁰ “Am ekñañan zet zapatn nâmti nâme belakñañ mambein keyepmti am ekñañ keyañ kwitnañ kwitnañ ñen ekti yañan nâmâtâbiekmagengapmti Amobotnañan zikaln ma keñin mee pi mme bubep pemâge. Mineti ekñañan eknâmâtâti keñ gilik zenze aikme weyañindenakmagengapmti kegok mge.”
(*Aizaya 6:10*)

⁴¹ Golañ zenze an Aizayayañ zet zeye kapi egañ Zisasiyelen mulupmañgat windenañ bam kwabe beke ektati egat zetnañ kapi zeye.

⁴² Âpme an ñeñañ bembe notnañ ekñañan Zisas nâmkiñpewien. Yañgut nâmkiñpepenn sosok zemkawañ bemann Palisi ekñañan ndiksokbemt看 paset zupman ndamâpme towewanupmagen zemti buzak mamtemien.

⁴³ Ma am ekñañan zapatn nâmti mme kwizapatn tototnañ bewemagen zemti nâme nukñañ beye. Mti ekñañan Kawawañ kwizet buñaman mwatpepeyet nâme tototnañ beye.

Zisasiyelen zetnañan bam zemndowe

⁴⁴⁻⁴⁵ Zisasiyañ zet pigok bekap penañ zeye, “Am ñeñañ neñ nîkmâtâti nâmkiñpemnewe beme wa

neŋ etaŋ yek an zemneme toban ek eyo ekmâtâti nâmkiŋpempewe.

⁴⁶ Neŋ kululuŋgatnan msalen kapi am mbusatanŋ bemindesâgât toban. Âpme am ŋenaŋ neŋ nâmkiŋpemnewe beme egaŋ tambusosogengatnan nâlen busatnanen kwabe.

⁴⁷ Am ŋenaŋ zetn nâmti wisat mti bamkumpewe yaŋgut neŋ keyet dopmaŋ ku sawap. Neŋ wa am yominangat dopmaŋin indandayet msalen kapi ku toban am yomengatnan gilik zemti indatitiyet toban.

⁴⁸ Âpme am ŋenaŋ neŋ bam kumnemti zetnnaŋgat wisat mbe beme bam zet mulup temanen tabe. Zet zema wisat mamin zet kapiyaŋ ikŋaŋ kan delaŋ zenzenangat zet muluwen peme tati ekbe.

⁴⁹ Wa neŋ zet kapi nanaŋgat keŋnaŋgalak ku manzeyap. Bien zemneme toban egaŋ ikŋaŋ zenzeyet zemâtâtnaŋge keyet kataŋ penaŋ manzemkawaŋ beyap.

⁵⁰ Neŋ zetnaŋ ikŋaŋ kapiyaŋak am mama kanzizit maaikindain e nâmkiŋpempti keyepmti egalen zet ke ikŋaŋ zemâtâtnaŋgenok esemteŋ manzemkawaŋ beyap.”

13

Zisasiyaŋ ningat setn zulutndeye

¹ Anŋalalaŋ Kendo tatagalen kasup kwep ewe tapme Zisasiyaŋ pigok nâŋge, “Olak, neŋ msat kapi pempti Bipmmagen mobogalen kan ilak bududuk penaŋ bein,” nâmti ammak nin ek

nâmkinpemti ekmak oloŋkati oloŋen palen mamtemenn keyepmti ningat kemberŋ temanŋ penanŋ nâmndeye.

² Zisas ma nembanane nin tambume tu meu nsâti mot ondektati tatnneti pemann Saimon-gat nemuŋan Zudas Iskaliot mkaengatanŋ ek Sadaŋan Zisas zemkukuyet zet kelakŋanŋ mpeye.

³ Âpme Zisasiyanŋ pigok nânge, “Bienanŋ kwitnanŋ kwitnanŋ sambe pi nâgât betnnan beye. Âpme neŋ ikŋanŋmagengan toban yanaman ewe gilik zemti naman ikŋanŋmagennak mowebap.”

⁴ Ke nâmtati egaŋ meu nini mundumenganan wati kâlâpmanŋ teepmanŋ sakŋanganŋ bee gulu-peme weme taot mti pemanen kwasimpemti

⁵ tu pelewen kasime topme mti yanbemti nembanane nin sambe setn palakŋanŋ zulutndemti taot pemanen zampeye ke mti takaput ndemepmanŋe.

⁶ Tapmmetneti Saimon Pitamagen koti setnanŋ zulupesâpme egaŋ pigok zeye, “Amobotnanŋ, geŋ eneyet neŋ bukapiyet setn penanŋ pi zulutnesenik?”

⁷ Zeme Zisasiyanŋ pigok dunduye, “Neŋ muluanŋ tapmiyap kapiyet yanŋanŋ penanŋ alak kapi ku nâmâtâdik bamgegut o nâgâek piwan yanŋanŋ pigogapmti tapmnemanŋe e nâmâtâbanik.”

⁸ Âpme Pitayanŋ pigok zeye, “Yek penanŋ, geŋ nâgât setn zululupin!”

Zeme Zisasiyanŋ pigok zeye, “Neŋ sedi ku zulutgesap beme geŋ neŋmak tususunit ewe ku tabe.”

⁹ Zeme Pitayan̄ pigok dunduye, “Amobotnan̄, kekok beme setn̄ etan̄ yek, betn̄ ma ñok̄n̄ mee temakwep̄ zulutne!”

¹⁰ Zeme Zisasiyan̄ pigok dunduye, “Amnan̄ tu zuluti bam belaknik̄ meti kot witalip̄ selinan̄ etan̄ zuluti matalip̄. In sambe kapi yompin̄ kwetetept̄man̄ etan̄ bemâbien. Âpme tun̄guwinan̄gatnan̄ an kwewan̄ kwetetept̄man̄ penan̄ ku mamain.”

¹¹ Egan̄ an zemkuwe egat nâmti keyept̄mti pigok zeye, “In sambe kapi dolak̄nan̄ etan̄ yek; an kwep̄ bekanan̄.”

¹² Setn̄ zulut mepme delan̄ zeme kot kâlâpman̄ ewe mim mundun̄ti met munduman̄ tot tagom tati pigok dinndoye, “In neñ selin̄ zulutindeya kapiyet̄ yan̄an̄ ñep̄ nâip̄?”

¹³ In nâgât̄ Amobotnan̄ ma An zikat indandan̄ manzeip̄ e ñep̄ nâmnemti manzeip̄.

¹⁴⁻¹⁵ Âpme neñ Amobotnan̄in̄ ma An zikat indandan̄in̄ manâmneip̄ neñ alak̄ selin̄ zulutindema egip̄ sepem kekokak̄ in̄ ilinak̄ ñenan̄ ñengat̄ setnan̄ zulutpem̄ ñenan̄ ñengat̄ setnan̄ zulutpem̄ mammambep̄.

¹⁶ Neñ zet̄ penan̄ pigok diindoma nâit, sisilin̄ namba ñenan̄ Amobotnan̄an̄ sebempemti egan̄ mobotnan̄ ku mamain̄ ma amobotnan̄ ñenan̄ namba ñen̄ mulup̄ zet̄ manzempeme mezin̄ beme namba mamezin̄ keyan̄ an̄ mulup̄ zet̄ masain̄ ke ñep̄ ku mamtopein̄.

¹⁷ In zet̄ kapi dinndoma nâyo keyet̄ katan̄ penan̄ mbep̄ beme in̄ set̄ ke ekme dolak̄nan̄ beme olon̄en̄ mbep̄.

18 Neŋ zet kapi zema in sambe ilinsakwep ku indati mâzin. Neŋ in sambe kapi nenn nâmti indati mâban. Âpme kwep ŋen bekanan e nâmtiŋut waban keyepmti ekmagen Kawawangalen Zet Itnananen zet ŋen pigok tazin ke katikŋan bewe, ‘An neŋmak meu pelep kwep nilut egaŋ neŋ zemnowe.’ (Sam 41:9)

19 Kwitnan kwitnan kapi penaŋ ewe sokbembepiŋ tapme neŋ eweŋanak diindoyap keyepmti kwitnan kwitnan nâgât palen tasokbeme ekti pigok nâmbep. ‘O, Amobotnanan ikŋan zeme nâmbenn wan penaŋan ilak alak kapi sokbemsame eknupmak,’ nâmbep.

20 Neŋ zet penaŋ sukwep pigok zema nâit, am ŋenan neŋ an ŋen zempema kopme egaŋ kwitnan kwitnan dolakŋan mimindawe beme wa ekŋen mimindanup zemti neŋmak Bien zemneme koban nit eyo keŋ taolet minndawe.”

*Zisasiyan nembanane ekŋenmagangatnan
ŋenan zemkuwe keyet zemkawan bemindaye
(Matiyu 26:20-25; Mak 14:17-21; Luk 22:21-23)*

21 Zisasiyan zet kekok zeme delan zeme Zudasiyan alak zemnosem e nâmti keŋan bekanan penaŋ beme nembanane nin pigok zem sokbembdaye, “Neŋ penaŋ sukwep penaŋ zema nâit, ingat tunŋuwinaŋgatnan ŋenan neŋ zemnosem.”

22 Zeme nâmti nembanane nin wenŋ mepme nnak meek koek mti pe kwiyet nâmti zein zemti nâpemann mekwapme tabenn.

23 Âpme nempa ninmagangatnan Zisasiyan nâmpeme dolakŋan penaŋ mambemtan nempa keyan Zisasiyet solonan penaŋ totapmanŋe.

24 Keyepmti Saimon Pitayan nemba keyet zikat petan mti zeye, “Kwiyet nâmti tazein ze belaknik yan kwesimane ningat zeme nâne.”

25 Âpme neŋ ulunzemet Zisasiyet wakjanen bemti pigok yan kwesiwan, “Amobotnan, geŋ zet kapi ninmagengatnan kwiyet nâmti tazenik? Ze zemane nâne.”

26 Yan kwesima Zisasiyan pigok dinoye, “Neŋ meu tujanen nupmaman pema topme olek sama nsem an keyet nâmti tazeyap.” Kegok zemti nupmaman peme topme mkwati Saimongat nemunjan Zudas Iskaliot mkaengatnan ke same mti niŋge.

27 Nime nime keyegak Sadanan kenanen toti kenan mme yungume delan zeye. Âpme Zisasiyan pigok dunduye, “Geŋ ken dan kwileki msâgât tatnânik elak sakwep meti miya!”

28 Zisasiyan Zudas zet kegok tadundume nemba nin tabenn nin Zisasmak Zudas egelan zet eneyet tazelup ke ku nâmbenn.

29 Keyepmti nemba notnanan pigok otnâmbien Zudas ek ningalen mânep egaŋ mandamuŋ min keyepmti Zisasiyan Kendoyet meu nim tabanupgat nâmti meu met kwititiyet mene ma am bekopsat ŋen mânep met sasayet tazempein mene nâmti tapmambenn.

30 Âpme nupmaman Zisasiyan Zudas olek same nim pemti keyegak tambu sutnan toti mege.

31 Zudasiyan toti mepme mepme Zisasiyan nembanane nin pigok dinndoye, “Angat Nemunjan neŋ alak nuknan palen mopma keyan kwizet bunamm teman tisowap. Âpme nâgât

paleseti Kawawañgalen kwizet bunjaman kegogak teman bemesâpm.

³² Âpme Kawawañgalen Angat Nemujan neñ kwizet bunjamm ammagen mpalakñan beme neñ egat kwitnan kegogak mwat onzempewap. Kelak belaknik penan kapi sokbeme eksâip.

³³ Nembanne, neñ inmak kan isikñan bugan kapi etan tasâpmnup. Âpme bangat in neñ tokwati natimapme bewe. Âpme neñ zet Zuda an damuñ diindowan keyegak naman ingat diindoma nâit, 'Neñ mebap ke in ñep ku kobep.'

³⁴ Kegogapm neñ zii zet alakñan pigok diindoma nâit: In ilinak ñenan ñengat gogot ñenan ñengat gogot mti gogot palenak mambep. Neñ in gogot mimindemti indatimamkolap sepem kegok in ilinak mti mambep.

³⁵ In kegok mti dolakñan mame am ekñenan in nâgât nembanne mamaip e sosok nâmâtât indewep."

Pitayan Zisas zemkandatpesem keyet zemkawan beye

(Matiyu 26:31-35; Mak 14:27-31; Luk 22:31-34)

³⁶ Âpme Saimon Pitayan pigok yankwesiye, "Amobotnan, geñ pe deset mebanik?"

Yankwesime Zisasiyan pigok zeye, "Neñ mebawen geñ keyegak ñep ku kobanik bangulak ñep kobanik."

³⁷ Zeme Pitayan pigok zeye, "Amobotnan, geñ pigogat neñ ku gapmât kokogat zenik? Neñ gâgât mti geñmak meti maman ñep ketalasiwap nânik!"

³⁸ Âpme Zisasiyan pigok dunduye, “Geñ nâgât mti neñmak meti sekdi ketalasi sâgât zenik? Neñ penañ sukwep pigok zema nâmbak, tambu sutnan sakokolok kwitnan ewe kukupin tapme geñ sek tuk zemkandat newanik.”

14

Zisasiyan Kawawanmagen mebegalen set damuñ bein

¹ Zisasiyan nembrañane nin pigok dinndoye, “In nâgât kembenj temañ mti keñinañ yayan temañ ku mit in belak Kawawanmak nit nsakwep nâmkinpemndemti windemak talit.

² Bienañ mamainen gwaen mka sambe sambe penañ wemezine ku tatnak ze neñ met mkanjin weyañpepeyet zetnañ kapi ku diindowak.

³ Neñ pi meti mundumin beke weyañne weyañne pema delañ zemenjut naman gilik zemkoti indatima nsakwep meti neñmak ke mamambanup.

⁴ Neñ mebap in mka set ke nâip.”

⁵ Zeme Tomasiyan pigok yanjkwesiye, “Amobotnañ, geñ pe deset mebanik? Nin zet tazenik kapi ku weyañ nâmâtâtnup keyepmti nin pe set zigoset gâlen ke kwabanup?”

⁶ Zeme Zisasiyan pigok zeye, “Set ma zet penañ ma mama keyet toñañ neñ. Neñ kandat nemti ñenañ igak set belakñaset Bienmagen ñep ku mobogalen.

⁷ In eweñanak baen mamkwabennen ke nâgât Kilais kekok nâmâtât nembiek ze Bipmnañgat kekok ñep nâmâtâpewiek. Yan alak pi kwitnan

kwitnaŋ sambe nâgât palen kwapmâsâpm ke ekti Biengat yaŋaŋ ɲep ekmâtâsâip.”

⁸ Kegok zeme Piliwaŋ pigok zeye, “Geŋ Bipdi ke de ze zikat ndamane nin ekti nâmann delaŋ zeme oloŋen palen mambanup.”

⁹ Zeme Zisasiyaŋ pigok dunduye, “Pilip, neŋ kan teepmaŋ bepi inmak mamkwaban pi geŋ ewe yaŋŋ ku niknamâtâtnik? Am ɲenaŋ neŋ maniknâmâtâzin beme egaŋ Bien maekmâtâzin. Âpme geŋ zigogat pigok nayaŋkwesinik, ‘Geŋ Bipdi ke de tazin ze zikat ndamane ekne’?”

¹⁰ Bienmak nit kwep mamamti napmukulem mme mulup mamiyap pi Pilip, geŋ ewe ku mandikmâtâdik? Neŋ zet sambe mandiindoyap ke wa nanaŋgat keŋnaŋgalak ku manzeyap. Bienaŋ neŋmak mamti zet keŋɲnaŋ bemneme manzeyap.

¹¹ Bienmak nit kwep mamalup manzeyap. In zet ke penaŋ nâmkɲpewep. Neŋ zelaŋ etaŋ zema nâme zet dâsukinok besemagengat mulup sambe mamiyap beke ekti penaŋ nâmkɲpemnembe.

¹² Neŋ zet penaŋ pigok diindoma nâit, am ɲenaŋ neŋ nâmkɲpemnewe beme egaŋ neŋ mulup mamiyap kaboŋaŋ ɲep mbe. Ya wa ke etaŋ yek egaŋ neŋ mamiyap ke sebempemti sambe mmebe. Neŋ Bienmagen mobap keyepmti am ekɲen ke winde indamti indamukulem mimin-dema ekɲenaŋ mulup kegok mbep.

¹³⁻¹⁴ In neŋ nâmkɲpemnemti nâgât kwitnnanen kwileki ɲeniyet nâmti dundum name neŋ keyet penaŋaŋ ɲep maaikindamambap. Kegok mma Bienaŋ nâgât paleset kwizet buŋamaŋaŋ temaŋ tiwe.

Zisasiyan Emetak Teñ peme togotat zetik mge

¹⁵ In nâgât gogot mti mamambep beme in nâlen zetn manzeyap kapi mañgawepup.

¹⁶ Keyepmti neñ moti Bipmnañgat zema egañ ingat mukulem mimiñin ñen peme toti inmak kwesiñ kapi mamti maindamukulem mmambe.

¹⁷ Zet penañgalen Emetak Teñ kapi am msalen nâmkinpepeninpiñ belak kileñ mamaip ekñenañ ku tiwep. Ekñenañ ek ku ekbien ma keyet yañañ ku nâip. Âpme ingut egat yañañ nâip keyet mti ingat kenjanan mame in egat yañañ nâmpeip.

¹⁸ Neñ gakimti indemti mebet katikñañ penañ ku mebap; Neñ bam ewe gilik zemti inmagen kobap.

¹⁹ Neñ kan isikñañ bugan kapi tapmoti gakimti naman wabap. Âpme am msalen belak kileñ mamaip ekñenañ ku nikbep. Âpme ingut ñep nâmkinpemnemti mamaip keyepmti nikbep. Neñ mama kanzizit ke indama timti mambeb.

²⁰ Neñ gakikiengatnan wabap kan keyet Bienmak nit kwep penañ bemti mambalup ma neñ kegogak inmak kwep bemti mambanup. Keyet yañañ ñep mamañinañ ekmâtâbep.

²¹ Am ñenañ nâlen zeomkalili sambe kapi nâmti gawepumti nâgât kandañnnan meti nâgât gogot mimnewe beme Bipmnañ an ke kegogak gogot mpewe. Âpme neñ an ke gogot mpemti yaññ penañ zemkawañ bem sama nâmâtâtnembe.”

²² Kegok zeme nâmti Zudas Iskaliot mkaengatanñ keyet opmañañ pigok yañkwesiye, “Amobotnan, geñ kwilekiyet yañañdi am sambe bepi

anġalaŋ indemti nin etaŋ kapi zemkawaŋ bem ndasâġât etaŋ pi zenik?”

²³ Yaŋkwesime Zisasiyaŋ zet dopmaŋ pigok gilik saye, “An ŋenaŋ neŋ gogot mnewe beme egaŋ nâlen zet nâmti ŋep gawepuwe. Âpme Bipmnaŋ ek gogot penaŋ mpewe keyepmti Bienmak nit nsakwep ekmagen koti ekmak mamambalup.

²⁴ Âpme an ŋenaŋ nâġât wisat nâmnembe beme egaŋ zigoset zetn nâmti ŋep gawepuwe. Zet sambe mandiïdomkwapma nâip ke wa ne-naŋgalen ŋoktikŋnaŋgat etaŋ yek. Bien zemneme toban ekmagengatnaŋ ke timti mandiïndoyap.

²⁵ Nenn ewe inmak kapiyak mamti zet kapi mandiïndoma nâip.

²⁶ Âpme neŋ moti zema Bienaŋ mukulem mimiŋin Emetak Teŋ ke zempeme egaŋ toti nânâ dolakŋaŋ sambe sambe zikat indamâbe. Mti neŋ zet diïndoma in notnaŋ kandapmâbien mee pi ewe mbutem indame nâmbep.

²⁷ Neŋ indemti mesât tati betziŋŋ keŋ sewakŋaŋ palen mama ke indayap wa ke am belakŋaŋ ŋenaŋ mamimindaip keboŋ yek ne-naŋgalen keŋ sewakŋaŋ penaŋ ke keŋinan be-mindeyap. Keyepmti neŋmagen kwitnaŋ kwitnaŋ nukŋaŋ sambe sokbeme ekti in keŋin yayaŋ temaŋ kwapme ku kiŋġabep.

²⁸ Neŋ ŋenaŋ pigok diïndoma nâyo, ‘Neŋ indemebawaŋ met maneti bam ewe inmagen gilik zemti kobap.’ In keŋin neŋmagen penaŋ bempemti mamambiek ze neŋ Bien an windenŋaŋben ekmagen mobap zema nâmti oloŋen temaŋ mbiek.

²⁹ Pi ewe kwitnañ kwitnañ sokbembepiñ tapme eweñanak tadiindoyap keyepmti in tati ekme kwitnañ kwitnañ nâgât palen ke sokbeme ekti zet tazema nâip kapi nâmkîñpewep.

³⁰ Neñ zet sambe teepmañ ku diindosap msat kapiyelen damuñ Sadañ ek ilak kokogalen bududuk penañ min. Egañ neñ ñep ku mtot neneyelen.

³¹ Neñ Bienañ iññañ zemâtâtneye keyet katanñ Bien gogot msamti zetnañ gawepumti mulup sambe kapi mmepma msalen am sambe kapiyañ nîkmâtâpmâbep. Keyet wapme ilak mka pi pemti metne.

15

Zisas ek wain tep yaññañ ñembon

¹ Neñ wain tep yaññañ ñotekñañ penañ âpme wain mulup keyet toñañ Bienañ iññañ bein.

² Keyet mti mulupmañ mmeti ekme betnañ ñen neñmagen om mebetnaññañgut penañañ pepepiñ tapme ekti maantimpeme mezin. Âpme naman betnañ ñen ekme penañañ dolakñañ maelikzin beme egañ weyañ betnañ bekanañ notnañ elengem time topme tati penañañ sambe maelikzin.

³ In neñ zet diindoma zetn nâmti nâmkîñpemti ilak kwetetepmañ bemti neñmagen tusumâbien.

⁴ Keyet mti in neñmak tususuñin dolakñañ mme neñ inmak tususu kegogak dolakñañ mti mamabanup. Âpme wain tep betnañ ñen pemanen daen tususupiñ belak tuñgupman anzam tati

penañan igak ñep ku maelikzin. Egan tep penañmak daen tusum tatingut penañan maelikzin. Âpme in kegogak neñmak tususupin mambep beme in penañin dolakñan zigoset elikbe?

⁵ Wain tepman bee neñ mme sinan betnan e in keyepmti am ñen neñmak tususunit kwep tabe beme am kemagen penañan omba elikmâbe. In neñ nemti ilinak etan anzam tati kwileki ñen pmbenan ku aikbep.

⁶ An ñen neñmak tususunan tapme keyet penañan ku sokbein beme neñ tususunit ke elengem pewe. Âpme wain betnan elengem time towemti angasimti memun bem weme timti tewen time moti manzin ek sepem kegogak msawep.

⁷ In neñmak tususunin kwep tapme zetn gawepumti mambep beme in kwileki ñeniyet nâmti dundum nawep beme neñ keyet penañan msokbewap.

⁸ In ammagen mulup mme am nâmkinjpepemak sambe sokbemâbep beme set keyeset am ekñenan in nâgât nemunnambanne penan mamti mulup mamip e indikmâtâti Kawawanjat kwizet bujanan omba penan mwabep.

⁹ Âpme in neñmak tususunin matazin keyepmti in am sambe gogot mamimindeip keyepmti neñ ingat gogot penan mamimindeyap sepem kegogak Bien Kawawanjan neñ gogot penan mamnain.

¹⁰ Âpme neñ Biengalen zet sambe bee gawepumti mamiap keyepmti Bienan nâgât gogot penan mamnain. In sepem kegogak nâlen zetn sambe gawepumti mambep beme neñ ingat

gogot penaŋ mimindewap.

¹¹ Âpme neŋ oloŋen palen mamayap keyepmti in neŋmak pepep bemamti kwitnaŋ kwitnaŋ zeya kapi kegogak mbep beme in neŋ mamayapnok keŋ oloŋen palen mamambep.

¹² Neŋ ingat zemâtâtât zet ŋen kapigok diindoma nâit, neŋ in gogot mamimindeyap sepem kegok in ilinak ŋenaŋ ŋengat gogot mti mamambep.

¹³ An ŋenaŋ am notnaneyet mti mamaŋaŋ kileŋ ketalasiwe beme an keyet nâma amgat gogot omba penaŋ mamimindein kegok nâmpewap.

¹⁴ In mulup zet diindoyap keyet kataŋ mâti mme neŋ indikma nâgât notnne penaŋ bewep.

¹⁵ Neŋ ingat sisiliŋ nembanne ewe ku zeyap neŋ ingat notnne penaŋ zeyap. Sisiliŋ an egaŋ amobotnaŋaŋgalen keŋanen zet zigok tazin ke ku manzeme nâinaŋgut Bienmagengatnaŋ zet sambe timti toban bee in sambe diindoma nâmâbien keyepmti neŋ ingat nâma notnne penaŋ mambemâzin.

¹⁶ In neŋ ku nabien; neŋ in neŋmak mamayet indati zemindema meti muluwin dolakŋaŋ mme penaŋaŋ sambe sokbemti wemti kwesiŋ tatagalen keyet diindowan. Keyepmti in met mulup mimamambe kwileki ŋeniyet olati nâgât kwitnnanen Bien dundum same egaŋ indamukulem mimindewe.

¹⁷ Neŋ zemâtâtât zet ŋen pigok diindoma nâyo keyegak ewe zema nâit, in ilinak ŋenaŋ ŋeniyet gogot mti mamambep.

Zisas nembraŋane ekŋen mulup mme sisipeŋpeŋ

mimindewep

¹⁸ In mulup tapmim mepme am ekñenañ indik talati mtoindewep beme in nenn mamimname egip keyet otnâmbep.

¹⁹ In am ekñen kemak tusumti mambiek ze ekñenañ kasa kasa ñep ku mimindawiek. Neñ in am kapiyet tunjuwinangatnan indatimti set ñen zikat indama ilinañgalen set itnañañ ke bamkumpemti nâlen mama mimi mâti mamip. Keyet mti indiktalati mtoindewep.

²⁰ In neñ zet ñen pigok diindowan e nâip, 'Sisiliñ nembayañ amobotnañañ sebempemti mobotnañ ñep ku manak.' Keyepmti am ekñenañ neñ sisipeñpeñ mimnawien sepem kegogak in mimindawep. Ma am notnañañ nâlen zet gawepuwien sepem kegogak am notnañañ ingalen zelin ñep gawepuwep.

²¹ Am nâmkinpepepiñ ekñen kapiyañ neñ Kawawañañ ikñañ zemneme toti mulup mamiap ke ekñenañ ku nâmâtâlíp. Keyepmti ekñenañ in neñmak tusumti mamaip keyepmti in omba penañ mtoindewep.

²² Neñ msalen kapi toti am ekñen ke zet zapatn kapi ku diindowan ze zet kapiyañ yomin sosok ku mkawañ bem indenak. Pi zemkawañ bewan keyepmti yomin sosok mamimkawañbein. Kwileki ñenañ yomin ke ñep ku añañapepeyelen.

²³ An ñenañ neñ niktalati mammtotnein beme egañ Bien kegogak mammtopein.

²⁴ Neñ am tunjuwinan menok temañ temañ amnañ ku mimiyelen ke mamkolap ke ku mbak

ze ekñenañ nâgât ñenzinziñ mti yom temañ ku aikbiek. Pi neñ yomin mimsokbema yomin ke ekmâtâtîngut ekñenañ naman nâgâek mtopenup zemti Bien kululuñen main ek eyo mamtopeip.

²⁵ Kegok mme golan zenze an zet ñen kapigok zenzeñañ ke penañañ masokbein, 'Ekñenañ yompiñ belak tunğupman penañ ñenzinziñ msamti mamtopeip.' (*Sam 35:19; 69:4*)

²⁶ Neñ mulupgat indamukulem mimiñin Emetak Teñ Bienmak mamain ke moti zempema toti egañ Bien Kawawañmak nigat yaññ weyañ zemkawañ bem indame nâmâtât ndewep.

²⁷ Âpme neñ in indatimti mulup yañbemti mkopma nikbien keyet zet zapatn am zemkawañ bemindame nâmâbep.

16

¹ Mineti amnañ kwitnañ kwitnañ nukñañ ñen mimindame nâmkinpepeen sukñañ bewepmagat zet eweñanak tipman baen pigok diindowan.

² Am ekñenañ in Zuda am ekñengalen sesewat mkaen mebegat zemkulumindemti pase zupman indewep ma kan ñen beme am ekñenañ nin Kawawañgalen mulup penañ tapminup zemtati mamti in indome gakiwep.

³ Ekñenañ Bienmak nigat yaññ ku weyañ manâmâtâlîp keyepmti sepem kekok mimiñdawep.

⁴ Neñ zet eweñanak kapi tadiindomkwapma nâip keyepmti manepeme kwitnañ kwitnañ keboñ sokbemindame ekti zewep. 'O, Amobotnañañ zet dindoye walak penañañ piki sokbem-

ndain,' zewep. Zet kapi ilak kan teepmanj tipman baen mamkwabennen ke ku diindowan. Pilak Bi-enmagen mobogalen kann bududuk beme nâmti keyepm tadiindoyap.

Emetak Tengalen mulup kapigok mam

⁵ Pi neŋ An zemneme toban ekmagen mobogalen kan bududuk penaŋ beme mosât tapmma inmagen ŋenaŋ pigok ku nayaŋkwesin, 'Geŋ pe deset mebanik?'

⁶ Neŋ indemesât zet kapi zema keyepmti in belak kembeŋaŋ kenjin bemisikme belak zelinpinj talip.

⁷ Neŋ zet penaŋ pigok zema nâit, neŋ mobap ke ingat mti mobap. Âk neŋ ku mobap beme mukulem mimiŋin ke ŋep ku todak keyepmti neŋ moti ek zempema tobe.

⁸ Âpme egaŋ koti am msalen kapi yominanŋat yaŋaŋ zikat indawe ma egaŋ mama mimi teŋ ke yaŋaŋ zikat indawe ma yominanŋat dopmanj zemindondo keyet yaŋaŋ zikat indawe.

⁹ Âpme ekŋenaŋ yominanŋat yaŋaŋ pigok ekbep ekŋenaŋ neŋ ku manâmkinj pemneip keyaŋ yomin bein.

¹⁰ Ekŋenaŋ mimyungunŋunjanŋat nâme ŋep mambein. Kulekiyet neŋ Biengalen melap yanŋut in ewe neŋ ŋep ku nimbep.

¹¹ Ekŋenaŋ Kawawaŋanŋalen yominanŋat dopmanj zemindondo keyet yaŋaŋ ku nâip. Kwilekiyet msalengalen damuŋ Sadaŋ ek eweŋan zemkuye.

¹² Zet keboŋ keboŋ ke diindondoyelen sambe penaŋ timtalap yaŋgut alak kapigogat sambe diindoma zigok ambepeleseip.

¹³ Emetak Teŋaŋ tobe kan keyet egaŋ Kawawaŋ an zet penaŋgat ɲotekŋaŋ keyet yaŋaŋ zemâtâtindamti mama mimi dolakŋaŋ keyelen set zikat indame nâmâtâbep. Egaŋ kwitnaŋ kwitnaŋ ikŋaŋgat keŋanegak etaŋ ku zewe. Nen zemâtâtsama nâmti kwitnaŋ kwitnaŋ bam sokbemâbe keyet zapatnaŋ diindowe.

¹⁴ Zet ke nâgât keŋŋaŋgatnaŋ timti zemkawaŋ beme nâgât kwizet buŋammnaŋ msalen palakŋaŋ penaŋ bemti mekobe.

¹⁵ Bienmagen kwitnaŋ kwitnaŋ tazin keyet toŋaŋ neŋ keyepmti neŋ zet pigok eweŋaŋ diindoya, Emetak Teŋaŋ nâlen keŋnanengatnaŋ zet timti in diindowe.

Zisasiyaŋ met maneti naman gilik zemti ndatisât kobe

¹⁶ Neŋ kan isikŋaŋ bugan tazin kapi delaŋ zeme mepma in neŋ natimati ilinak mame neŋ met belaknik bugan mamti naman gilik zemkopma nikbep.”

¹⁷ Kegok zeme nin nnak sek putuŋ pitin mti zewenn, “An kapi zet kapi pe yaŋaŋ zigogat nâmti pigok pi zein? ‘Kan isikŋaŋ bugan tazin ke delaŋ zeme mepma natimabep yaŋ met belaknik maneti naman ewe gilik zemti inmagen kopma nikbep.’ Naman zet ɲen pigok zep, ‘Neŋ Bienmagen mobap?’ ”

¹⁸ Kegok zemti ewe sakwalamti zewenn, “An kapi, ‘Pe kan isikŋaŋ bugan tazin,’ tazein kapi

kwilekiyet nâmti tazeinaŋ? Ke nin yaŋaŋ ku nâmâtâtnup!”

¹⁹ Zem mbenañ yek beme Zisas yaŋkwesisâgât tapmmann Zisasiyaŋ ndik mâtâti zeye, “‘Neŋ kan isikŋaŋ bugan tazin ke beme mepma natimabep. Ya naman met kan isikŋaŋ bugan tati naman gilik zem kopma nikbep,’ zeya keyet in zenâmti nayaŋkwesisât tapmip?

²⁰ Neŋ zet penaŋ pigok zema nâit, neŋ nome gakima in nâgât si kemberŋ temaŋ tapmme am nâmkiŋpepeniŋpiŋ ekŋenaŋ keŋ oloŋen temaŋ penaŋ mbep. In kemberŋ palen ke manepeme neŋ bam gilik zemti indatisât kopma nikti oloŋen temaŋ mbep.

²¹ Imbi ekŋenaŋ nemba sokbesâpme sek sindem omba penaŋ timti keŋin sindem mambein. Yaŋ bam nemba sokbeme nembaŋaŋ ke ekti sindem titiŋaŋ ke nâme betetnaŋ beme keŋ oloŋen temaŋ mamip.

²² Âpme in sepem kegoŋak kan isikŋaŋ bugan kapi in si kemberŋ mti mambeŋ. Manepeme neŋ mamaen gilik zem wapma nikti naman keŋ oloŋen penaŋ mbep. Keŋ oloŋen keboŋ ke am ŋenaŋ ku menzembe.

²³ Neŋ Bienmagen mobap kan keyet in kwileki ŋeniyet yaŋaŋ penaŋ nâsâgât ŋen ku nayaŋkwesiwep. Neŋ penaŋ sukweŋ pigok zema nâit, in kwileki ŋeniyet olati Bien dundum same egaŋ nâgât pembenanŋaŋgapmti kwilekiyet olati wekuwep ke indawe.

²⁴ Neŋmak tusumti mamkwabien kan keyet in kwileki ŋeniyet olati nâgât kwitnnanen Biengat

ku yaŋkwesiwien. Yaŋ alak pi in nâgât kwitnnanen kwileki ŋengat olati Biengat yaŋkwesime egaŋ kwitnaŋ kwitnaŋ ŋep indame olalapiŋ timamti oloŋen palenak mambep.

Zisasiyaŋ Sadanġalen winde sambe kume topmoge

²⁵ Neŋ zet sambe diindomkwaban ke belak bemzenze zet etaŋ diindomkwaban. Maneti bamgat neŋ bemzenze zet ŋen ewe ku diindowap neŋ Biengat yaŋaŋ belak sosok zemkawaŋ bemti zemâtâtindama nâmâbep.

²⁶ Kan keyet in nâlen bembenaŋ keyepmti nâgât kwitnnanen Biengat gwaen dundum same neŋ ingat munduminan tati Biengat manzemtemanok ewe ku zewap.

²⁷ Neŋ Kawawaŋmagangatnan kwatoban e in nâmkiŋpemnemti nâgât gogot penaŋ mamimneip keyepmti Bienaŋ ingat sepem kegogak gogot penaŋ mamimindein.

²⁸ Neŋ Bien pemti msalen pien inmagen kwatoban yaŋ pi naman in indemti kululuŋen Bienmagen gilik zem mowebap.”

²⁹ Kegok zeme nin nâmti pigok dunduwenn, “Geŋ alak pi bemzenze zet ŋen zenzepiŋ sosok belak zemâtâtndamane nâmâtâtñup.

³⁰ Keyepmti nin gâgât pigok nâmgenup geŋ an ŋenaŋ gayaŋkwesisipiŋ mme geŋ gitiyegak kwitnaŋ kwitnaŋ sambe beeyet yaŋaŋ manâmâtâpmane delaŋ zein. Keyepmti geŋ Kawawaŋmagangatnan tobanan e nâmkiŋpemgenup.”

³¹ Zeme Zisasiyan pigok dinndoye, “Kapi zema in alaknatingut nâmkinpemneip?

³² Kan belaknik penaŋ kapi in neŋ nemti kunzunŋti mkaŋinan me enzilim kot enzilim msâip. Ke nem mekopme neŋ nenak etaŋ ku tabap Bienaŋ namukulem mti neŋmak tabe.

³³ In neŋmak tusumti mamaip keyepmti in keŋ sewaknaŋ palen mamayet nâmti zet sambe bee diindomkwala. In msalen kasa kaŋa mimin-dame keyet keŋaŋ nâmisim mamaip. Âpme nenn msalengalen kwitnaŋ kwitnaŋ bekananŋ sambe kapiyelen windenaŋ mtopemâban.”

17

Zisasiyan nembraŋane ekŋengat nâmti dunduye

¹ Zisasiyan zet kekok zemdelan zemti zikatnaŋ kululuŋen gwaen ekme mopme pigok dunduye, “Bien, gakiki kann ilak bududuk penaŋ bein. Kan keyet geŋ nâgât kwizet buŋamm mwapmane neŋ naman gâgât kwizet buŋamdi mwabap.

² Kawawaŋ, geŋ msalen am sambe bekapi ilindiŋ neŋ indadamuŋ mimiyet nâgât kandaŋnan yaloŋ indemti indadamuŋ mimiyet winde nawanan. Mti am geŋ gitaŋgât zapat penaŋ ombem indewanan ekŋen ke neŋ mama kanzizit indawap.

³ Amnaŋ mama kanzizit ke yaŋaŋ kapigoset mti matip: geŋ Kawawaŋ penaŋ mamanik ma Zisas Kilais neŋ nemane toban am ekŋenaŋ yaŋnit kekok penaŋ nâmâtâtndemtingut mama kanzizit ŋep tiwep.

⁴ Geŋ mulup mimiyet zemnemane tobanan mulup bepi mmetne metne pema msalen kwizet buŋamdan palakŋan bemti tazin.

⁵ Bien, msat kululuŋ ewe ku sokbeme neŋ eweŋan geŋmak mamti kwizet buŋamm temaŋmak mamamteman. Sepem kegogak pi ewe gilik zemti geŋmagen kwapma kwizet buŋam ke ewe namane timti gâgât monzalamdanen mamambap.

⁶ Msalen am sambe penaŋ kapiyet keŋan am gitaŋgat zapat ombemindewanan ekŋen ke nâlen belen beindewanan ekŋenmagen kwizapadi ilak zemkawaŋ bemindama nâmti mkatikbemâpme delaŋ zeye.

⁷ Mti ekŋenaŋ neŋ mulup kwitnaŋ kwitnaŋ sambe mamiyap ekŋen kapi winde geŋmagengatnaŋetaŋ matimiyap elak ekŋen sambeyaŋ eknâme delaŋ penaŋ zemâzin.

⁸ Zet sambe nawanan e diindoma delaŋ zeye. Ekŋenaŋ penaŋ nâmkîŋpeip neŋ geŋmagengatnan koban. Ma geŋ nemane koban.

⁹ Keyepmti neŋ geŋ am gitaŋgat zapat ekŋen ke nâgât belen bewanan ekŋen keyet etaŋ nâmti pigok dundum gayap.

¹⁰ Am sambe geŋ nâlen belen bemane maindadamuŋ miap pi toŋaŋ nilizuzut belup ya am ekŋen kapiyaŋ nâgât kwizet buŋamm ŋep mwatnewep.

¹¹ Âpme neŋ msalen pien kwesiŋ penaŋ ku mambap ilak geŋmagen kwakwagalen kan bududuk bein. Âpme amdine ekŋen bekakan nâlen belen bemane maindadamuŋ mkwalap pi

ewe msalen kapi kwesiñ mamambep. Keyepmti Bien, An teñ mamanik, geñ kwileki ñenañ mto indeweyet indadamuñ dolakñañ mimindemane mambep. Âpme ekñañ gâlen winde ke sosok ekmâtâti keñ kwep bemti kume kwaopme mambep. Nit keñ kwep bemti mamalup sepem kegogak

¹² neñ ekñenmak mamayap. Kan kapiyet neñ gâlen windeen zet zapadi dolakñañ kapi zemti mkatikñañ bemindewan keyepmti ekñen sambe penañ ku walebien. Kawawañgalen Zet Itañañanen zet tazin ke katikñañ bembeyet an kwewetañañ set tetakñañ palakñañ beme mmetneti mme pilik zeme teziñ ñandañgat zapat beye.

¹³ Neñ ilak geñmagen kokogat kann bududuk beme keyepmti neñ ekñengat yayañ mimindemti dundum gayap. Geñ indamukulem mimindemane oloñen palen mambep nen mamayap sepem kegogak.

¹⁴ Âpme neñ zedi zemâtâtndama ekñañ ke nâmti neñmak tusume mamanup keyepmti am ninmak tusumti ku mamaip ekñañ nsakwep ñenzinziñ minndamti mamtot ndeip.

¹⁵ Wa neñ geñ msalen kapiyetnan indatimti mobogat nâmti ku dundum gayap. Mneti Sadañgalen windeyañ mtoindewemagengapmti geñ indapmukulem mimindemane mamayet nâmti dundum gayap.

¹⁶ Neñ msat kapiyet zapat ku mamayap sepem kegogak ekñen kapiyañ msat kapiyet zapat ku mamaip.

¹⁷ Geñ gitañgat zedi penañ sukwep penañ

keyañ keñin mmane kwetetepmañ penañ beme ekñenañ yomgalen mama mimi bekanañ ke bankumpemti gâgât zapaletañ mamambep.

¹⁸ Geñ neñ msalen pien zedi penañ sukwep penañ ke zempalakñañ bembeyet zemnemané toti mamiyap kegogak ekñen bekakan kapi neñ zemindema msalen kapi ammagen zedi ke tim mebep.

¹⁹ Neñ ekñenañ gâlen zedi teñ penañ kapi nâmti gâgât kandañdan penañ kokogat nâmti indamukulem mimiyet keññ temañ penañ matazin.

²⁰ Ya wan neñ ekñengat etañ nâmti ku dundum gayap ekñenañ kapi mamti zedi timepme am notnañañ zelin nâmti nâgât nâmkĩnpemnemti mambep ekñengat eyo nâmti dundum gayap.

²¹ Bien, neñmak geñmak keñ kwep bemti gogot palen mamalup sepem kegogak ekñenañ nitmak tusumti ilinak keñ kwep bemti gogot palen mame am notnañ gâlen zet zapat dolakñañ bankumpemti mamaip ekñenañ geñ giti neñ zemnemané toban ke penañ nâmkĩnpemnewep zemti dundum gayap.

²² Geñmak nit keñ kwep bemti mamalup sepem kegogak ekñenañ ilinak keñ kwep bemti mamambep. Geñ neñ nigomti kwizet buñamm temañ nambanan sepem kegogak neñ ekñen kegogak indigomti kwizet buñamin mamwalap.

²³ Geñmak nit keñ kwep bemti mamalup sepem kegogak neñ ekñenmak keñ kwep bemti mammanup. Kegogak ekñenañ ilinak keñ kwep penañ bemti mambep. Sepem kegok mti mame am gâlen zet bankumpemti mamaip ekñenañ mama

mimiñin dolakñañ ke ekti penañ geñ giti zem-nemane toban ma geñ gogot mnemti ekñen eyo gogot mamimindanik e nâmâtâbep.

²⁴ Bien, geñ am indamakumti nâgât betnnan bewanan. Keyepmti ekñenañ neñ kwabap keyegak kwabep. Mti ekñenañ geñ msat kululun ewe sokbembepiñ tapme geñ nâgât gogot penañ mnemti kwizet buñamm temañ nawanan kwizet buñamm temañ ke ekmâtâbep.

²⁵ Bien, An teñ penañ mamanan, am sambe msalen pi wemelip ekñen bepiyañ gâgât yañdi eweñañ ku nâmbien neñ kwep gâgât yañdi nâmgeyap. Keyepmti geñ am ekñen ke nânâñin mkawañ bemane ekñenañ neñ geñmagengatnan toban e nâmâtâtnewep.

²⁶ Neñ am ekñen kemagen zet zapadi zemâtâtindawan yañ pi ewe manzemâtâtindamelap. Keyet geñ nâgât gogot mamimnenik sepem kegogak ekñengat gogot mimindewanik.”

18

Kasayañ Zisas met atawien

¹ Zisasiyañ dundundu kekok dundumepme delañ zeme wati nin ndatime mka pem toti met Kidolon tu somti tu nembet daen olip mulup temañ matatanen ke mobenn.

² Mulup keyet keñañ Zisasiyañ ninmak kan katan ke meti maondaktemenn keyepmti Zudasiyañ mulup set ke nâme delañ zein.

³ Keyepmti ekñenañ ke mepme Zudasiyañ meti zeme sâpe sâpe bumbu an ñeñañ ma Palisi

ekņenan an kasa kuku ma sesewat mkayelen an tipdakutum mee pi zemindeme Zudas Zisasiyan ikņan nemban wati mamtan egan ikņan ņenan bemti indatime ņelip sage timti tambuyet taņam koņti koņti piyan Zisas wasâgât kopmâbien.

⁴ Âpme Zisasiyan am kasayan koti kwitnan kwitnan sambe mnamâseip e nâme delan zeye keyepmti ekņenan takopme kopme egan keeselak ekņenmagen sokņan meti pigok zeye,” In an pe kwiyet tatimalip?”

⁵ Zeme ekņenan zewien,” Nin Zisas Nasalet mkaengatnan ek tatimatnup.”

Zeme Zisasiyan pigok zeye, “Ne toka kapi talap.”

⁶ Zeme ekņenan weņin mepme tikande kande meti toindomâge.

⁷ Mme Zisasiyan ewe indayan kwesiye, “In an pe kwiyet tatimalip?”

Indayan kwesime zewien, “Nin Zisas Nasalet mkaengatnan egat tatimatnup.”

⁸ Zeme Zisasiyan pigok diindoye, “Neņ pi talap,” tazeyap pe tatnâip ma yek? In neņ tatnimalip beme nembanne indondopiņ; nen kwep natamti napmelit.

⁹ Sepem kekok sokbeme Zisasiyan ekņengat dunduyeen keyet penan sodbem katik beye, “Nemba akum namane maindadamuņ mkwalap ekņenmagengatnan ņenan ku walege.”

¹⁰ Âpme Saimon Pitayan Zisasiyepmti gembo pitakņanen yuņmamaņge pi sakwep seņkwati sâpe sâpe bumbu an ņenan egalen sisiliņ nemba

nen kwitnan Malakas zeme ke ek waknan penaset sâmpeme mege.

¹¹ Kegok mme Zisasiyan Pita pigok dunduye,” Gen gembondi sakwep mti mkanan wepe. Bienan nen sindem teman kapi titiyet zemnenge pi alak gen naman bekek nesât tapmnik?”

Zisas wati Anas egalen mkaen mebien

¹² Zemti tapme am ek wati kosât mebien eknenan Zisas atamti betnan teğan zampemti wati mebien.

¹³ Eknenan nenan Kaipasiyet tatnan Anas ek-magen wati mebien. Kaipas eğan nup kan keyet sâpe sâpe bumbu an sambe ekngat nenanin teman mamayet ombempeme mamtan.

¹⁴ Kaipas an keyan Zuda am ekngalen ondedagen tati zet kapigok zeye, “Zisasiyan tapme nin nuknan teman aikbanupgat nin ek kwep kumann gakime dolaknan mambanup.”

Pitayan Zisas zemkandat peye

¹⁵ Saimon Pitamak notnan kwep nenmak Zisas zet muluwen wati mepme mâti eksât mebun. Nemba nen ke sâpe sâpe bumbu an sambe ekngalen nenanin teman keyan egat nâmpain keyepmti Zisas wati egalen mka kenan mopme mâti keyegak mowege.

¹⁶⁻¹⁷ Âpme Pitayangut igak paset zupman baen tati notnan mebun ke sâpe sâpe bumbu an sambe ekngalen nenanin teman eğan nâmpain keyepmti eğan nâmtalati met imbi sekekek damu keyet zeme nâmti Pita set kwalet peme kenan kwapme imbi keyan Pita sepeman ekti

yañkwesiye, “Geñ kapi an kandayet nembayan
nen tagigap.”

Yañkwesime Pitayan yañti zeye, “Geñ pe kwiyet
tazenik ne pi ka yegat.”

¹⁸ Kegok zempemti mulup an ma kasa kuku an
eknenan tâgâyet mti tep bume zime bembuluñti
kât tapmambienen ke mot wanzangum tati tep
kât tapmanje.

*Sâpe sâpe bumbu an sambe ekñengalen ñeñanin
temanñ Zisas yañkwesisi sambe tayanñkwesimanje*

¹⁹ Âpme sâpe sâpe bumbu an sambe ekñengalen
ñeñanin teman keyan Zisasiyet nembayane nin
zigoset indatiye ma egañ zet zibon zikat in-
dammge pe zigok penañ manzein kebon kebon
keyet yañan nâsâgât tayanñkwesimanje.

²⁰ Âpme Zisasiyan pigok dunduye, “Neñ
am sambe ekñengat tunjuwinan ma Zuda
am nnanñgalen sesewat mka temanen ma am
onedakñin tema temanen sosok belak zetr
zemzikat mti mkawan bemeban.

²¹ Âpme geñ nâgât pi eneyet tatnayanñkwesinik?
Am sambe zet mandiindoma nâip eknen ke in-
dayañkwesimane zet pe zigok mandiindoyap e
eknenan zeme nâmbak.”

²² Kegok zeme an tipdakutum damuñ mti tap-
mambien ekñenmagangatnañ nenan bepalaksat
nañgumañ somti zeye, “Geñ sâpe sâpe bumbu an
sambe ekñengalen ñeñanin teman kapi zet kebon
ke eneyet dundunik?”

²³ Zeme Zisasiyan an ke ekti pigok zeye, “Neñ
zet bekanan ma pemeban zeya ze yañan weyan

zemanê nâmti tapmanğut nowek. Geñ belak kilen etan eneyet nonik?”

²⁴ Zeme Anasiyan şâpe şâpe bumbu an sambe ekñengalen ñeñanin mulupman temañ delan zeme belak pemti mamtan keyepmti Zisas betnan ewe zapeñ ke tapme zempeme şâpe şâpe bumbu an sambe ekñengalen ñeñanin alaknan tatnan Kaipas ekmagen wati mebegat zemindeye.

Pitayan Zisasiyet sek ñen ewe ku nâmpeyap zeye

²⁵ Âpme Pitayan ewe tep ke kâpambe tapme am notnanan ekti yanğkewiwien, “Geñ kapi pe an kandayet nembanane ekñengat tunğwinanğatnan ñen geñ kapi ma zem tatnânup?”

Âpme eğan zeye, “Neñ yek penan.”

²⁶ Zeme Pitayan şâpe şâpe bumbu ñeñanğat mulup anan ñen waknan şâmpeye keyet notnanan ekti zeye, “Geñ sanenen ekmak ilinsakwep muluwen daen mamane gikman pi.”

²⁷ Zeme Pitayan yanğti zeye, “Neñ penan egat ku nâyap.” Zeme zeme keyegak pepup apmanan yanğbemtî kâkâkââk kuye.

Zisas wati naman amobotnan Pailetmagen me-bien

²⁸ Tambuyet pi Kaipasiyelen mkaen ke zet mulup mti tapmetnepeme msame watoti naman Loma amobotnan Pailet Zelusalem mkaen matatan ekmagen wati meti ilin penan amobotnan Pailet egalen mkaen ku mobien. Ekñenan puk nâmti mbien, “Nin Anğalalan Kendoyen tu meu niniyelen kan soknanik bein kapi egalen

mkaen mopmann ñep ku besem.” Kegok nâmti zupman baenak kot tabien.

²⁹ Ekñenañ wakoti belak tambaŋumen baen tapme indikti Paillelañ mka keñangatnan toti pigok indayañkwesiye, “In an ke pe yom zigok mme wati kotalip?”

³⁰ Indayañkwesime ekñenañ zewien, “An kapi bekañ ku mnak ze nin wati geñmagen kapi ku kobenek.”

³¹ Zeme amobotnañ Paillelañ pigok diindoye, “In ilinañgalen zii zelin tazin keyet katan nâmtati zetnañ zemdelañ zempeit.”

Zeme Zuda am ekñenañ zewien, “Nin am ñen zetnañ zemdelañ zemti kumann gakikiyet ku nâmdendeñañ.”

³² Zuda am ekñenañ kegok zemti Zisas Loma amobotnañgat betnan beme Zisasiyañ maneti bam tep palen nomti masasoknewep zeye zet ke penañ sokbeye.

³³ Âpme Paillelañ mkañañ keñañ motati Zisas zemandame mopme pigok yañkwesiye,” Geñ penañ Zuda am ekñengalen Amobotnañ manze zemane nâmbi?”

³⁴ Yañkwesime Zisasiyañ zeye, “Zet ke am notnañ zeme nâmti zenik ma gitañgat keñdañgalak nâmti tazenik?”

³⁵ Zeme Paillelañ zeye, “Neñ Zuda an keyepmti nâgât tatnayañkwesinik? Zet ke gitañgat amdine ma sâpe sâpe bumbu an ñeñañdine ekñenañ geñ zigok mmane gikti gati nâlen pi kolo?”

³⁶ Zeme Zisasiyañ zeye, “Wa neñ Amobotnañ msat kapiyetnañ yek. Neñ Amobotnañ kululuñen gwaengatnañ. Neñ msat kapiyelen Amobotnañ

mambak ze neŋ aminne zemindema ekŋenaŋ nadamuŋ katikŋaŋ mtaŋme Zuda am ekŋenaŋ ŋeŋ ku natamti kobiek.”

³⁷ Zeme nâmti Pailelaŋ zeye, “Âpme geŋ Amobotnaŋ temaŋ ŋeŋ geŋ bekapi?”

Yaŋkwesime Zisasiyaŋ pigok zeye, “Giti zenik kemak! Neŋ zet penaŋ ŋotekŋaŋ kapi zemkawaŋ bembeyet nâmti msalen kapi toti am mamaen sokbewan. Am zet penaŋ ŋotekŋaŋ kapiyet yaŋaŋ manâmâtâlîp ekŋenaŋ nâlen zetn manâîp.”

³⁸ Zeme Pailelaŋ nâmti pigok zeye, “Zet penaŋ ŋotekŋaŋ ke pe kwilekiyet nâmti tazenik?”

Kegok zemti ewe tambaŋgumen toti Zuda am pigok diindoye, “Neŋ ankaŋgwayelen yomaŋ ŋeŋ ku aigap.

³⁹ Keyepmti neŋ ilinaŋgalen set tazin keyet kataŋ Aŋgalalaŋ Kendo kataŋ am mka katikŋanen tatatnaŋ an ŋeŋ ilin zeme nâmpema zupman makwawezin keyet kataŋ zeme neŋ Zuda ilinaŋgalen Amobotnaŋin kapi belak zempema to-togalen nâîp?”

⁴⁰ Âpme ekŋenaŋ kwizet ŋak ŋak temaŋ mti zewien, “Wa ek yek. Balabasiŋgut belak zempe-mané tolak!” Balabas egaŋ Loma gapman mtoideme keyepmti ekŋenaŋ wati mka katikŋaŋ mepewien.

19

Amobotnaŋ Pailelaŋ Zisas gakikiyet zemdelan zempeye

¹ Amgat zemiŋgeyaŋ yek beme gilik zem mka keŋaŋ wapmoti Zisas kume gakikiyet zetnaŋ

zemdelaŋ zemti kasa kuku an zemindeme sindi-waŋ witikti

² sepmeŋ muŋguŋti ŋokŋanen peme topme kâlâp teepmaŋ ŋamaŋ piyaŋ munduŋpeme tapme

³ zimosetnan met ondektati kwizet kaliaŋ temaŋ msamti mbien ke pep mtiyepm zewien, “Geŋ Zuda am ekŋengalen Amobotnaŋ kan teepmaŋ telepgat penaŋ mamambanik.” Zemti bepalaksat neŋguman taiwien.

⁴ Âpme Paillet egaŋ Zuda am ekŋenmagen ewe toweti zeye, “Neŋ an kaŋgwa yomaŋ penaŋ timapma bemeyepmti watotindesât totdiindoyap. Keyepmti in ilin nâmti talip keyet katan msaseip.”

⁵ Zemti mot Zisas ek sepmeŋ tekŋaŋ ŋokŋan kwasim pewien ma kâlâp ŋamaŋ teepmaŋ munduŋ pewien mee bee melesin watoti Pailelan zikat indamti zeye, “In an bukapi ekti kemberŋ bugan mip ma yek?”

⁶ Zeme sâpe sâpe bumbu an ŋeŋaŋ ekŋen ma aminjine sambe ekŋenaŋ kwizet ŋakŋak mti zewien, “Tewen kume gakik! Tewen kume gakik!”

Kume Pailelan zet dopmaŋ pigok gilik zemti indaye, “Neŋ yomaŋ ŋen ku aiga keyet in ilin nâipnok wati met tewen kume gakik!”

⁷ Âpme Zuda am ekŋenaŋ pigok zewien, “An keyaŋ ikŋaŋgat, ‘Neŋ Kawawaŋgat Nemunaŋ,’ zemti mobotnaŋ mamm. Ma zii zetnnan an mobotnaŋ keboŋ ke indome gakikiyet zenzenaŋ. Keyepmti an Kawawaŋgat zet mobotnaŋ mamin kapi kume gakisem.”

⁸ Zeme Paillelaŋ zet mobotnaŋ mamm zewien ke nâmti kinŋage.

⁹ Mti Zisas ewe mka keŋan gilik zem wapmoti pigok yaŋkwesiye, “Geŋ pe mkandi ŋotekŋaŋ pe deset?” Yaŋkwesime Zisasiyaŋ zetnaŋ dopman gilik zemsasapiŋ;

¹⁰ belak etaŋ tapme Paillelaŋ pigok dunduye, “Geŋ zetn dopmaŋ ŋen eneyet ku gilik zemti nanik? Neŋmagen winde zemdelaŋ zema tewen-gonŋoyelen ma belak zengema mebegalen tatnain ke ku nâmnenik?”

¹¹ Zeme Zisasiyaŋ pigok dunduye, “Geŋ nâgât zetn zemdelaŋ zenze keyet winde Kawawaŋ kululuŋen gwaen mamain egaŋ gaye keyepmti geŋ nâgât zetn zemdelaŋ zesâpmnik. Belak ze geŋ nâgât zetn ŋep ku zemdelaŋ zewek. Mme am nati kot gâlen belen neyo ekŋengalen yominaŋ gâlen seabempein.”

¹² Paillelaŋ zet ke nâmti set ŋen aikti Zisas belak zempeme kwaweweget zeme Zuda am ekŋenaŋ kwizet kaliaŋ kumti zewien, “Geŋ an ke belak zempemane mesem beme damuŋdi temaŋ Sisa ekmak Loma mka ŋotakŋan tazin ekmak tususundi ku tabe. An ŋenaŋ amobotnaŋ nen kwep zemti amobotnaŋ Sisa mimtopewe beme Sisayaŋ ekmak kasa kasa mbe.”

¹³ Paillelaŋ zet ke nâmti egaŋ Zisas wati zupman baen toti egaŋ zemdelaŋ zenze munduman mototage. Mundum ke nanzaŋaŋ weyaŋti kwetetepmaŋ mpepeŋaŋ keyepmti Ibulu zeleset Gabata makumtemien.

¹⁴ Kan ke ilak Anŋalalaŋ Kendo saŋen ŋokŋan tatagalen beye keyepmti zet mulup ke tapmimet-

nepeme tinsutnan penañ beme Pailelañ Zuda am pigok diindoye, “In Amobotnañin wa piyet egit!”

¹⁵ Zeme ekñenañ kwizet kaliañ temañ kumti zewien, “An ke kumeñ gakik, kumeñ gakik, tewen kumasasokpeit!”

Âpme Pailelañ zet dopmañ pigok diindoye, “Ilinangalen Amobotnañin kapi neñ tewen kumasasokpepeyet nâmti tazeip?”

Zeme sâpe sâpe bumbu an ñeñañ ekñenañ Pailetgat pigok zewien, “Wa nin amobotnañ zutmak yek. Nin amobotnañ Sisa kwewetañ.”

¹⁶ Am sambeyañ zet sambe ke mme ekti Pailelañ nâme ñep kumbeme Zisas nâmisimti tewen kumasasokpepeyet zemdelañ zempeye.

Zisas tewen kumasasokpewien

¹⁷ Zemdelañ zempeme kasa kuku an ekñenañ Zisas tep palen bemkukuyelen tepmañ bee ikñañ mesame pumti Golgata kalañan mowebien. “Golgata” ke Ibulu ekñengalen zeleset makuip âpme ningalen zeleset ñokaset Kalañ kuwanek.

¹⁸ Ke wapmoti tewen kumasasok pewien. Zisas tungupmañ kumpemti an zut nembet nembet gakikiyet kogogak kumindewien.

¹⁹ Âpme Pailelañ zeme Zisas kuwien tep keyet dukñanen gwaen meluwañ kapigok kumpewien, “ZISAS NASALET MKAENGATNAÑ ZUDA AM EKNENGALAN AMOBOTNAÑ.”

²⁰ Zisas kumpewien msat keyet sokñañ bee Zelusalem mka ñande temañ ke matatan. Âpme Amobotnañ Pailelañ zeme meluwañ ke Ibulu ekñengalen zeleset ma Glik ma Latin zeleset

kumpeme tage. Âpme amnaŋ setemamen mekti zet ke mainŋâmbien.

21 Keyepmti sâpe sâpe bumbu an ŋeŋaŋ ekŋenaŋ ekme ŋep ku beme Pailatgat pigok dunduwien, “Geŋ, ‘Zuda am ekŋengalen Amobotnaŋ kekok eneyet kumpenak.’ Yegat, asekti naman pigok kumpe, ‘An kapiyaŋ ikŋaŋgat pigok manzein, “Neŋ Zuda ekŋengalen Amobotnaŋ.” ’ ”

22 Zeme Pailelaŋ pigok zeye, “Neŋ zet ilak kumpeya ewe asekti naman sepem ŋen ewe ku kusap.”

23-24 Âpme an kasa kuku ekŋenaŋ Zisas tewen kumpeme tapme sekŋanen kwitnaŋ kwitnaŋ gulum m timti maŋge zulak zulak beme tapme ikŋaŋgat ikŋaŋgat toŋaŋ toŋaŋ tiwien. Âpme kâlâpmaŋ keŋaŋgatnaŋ teepmaŋ keŋgut ku seliliŋaŋ keyepmti pigok zewien, “Pi mineti mendelepmann kileŋ besemagengat kopme nin nanaŋ guluk gilik mti an kwiyaŋ ŋeŋaŋ kwasem beme egaŋ kâlâp ke mti mesem zemti kekok mbien.” Sepem kekok mme Kawawaŋgalen Zet Itnaŋanen meluwaŋ pigok mimiŋaŋ tazin keyet katanak beye,

“Ekŋenaŋ sekŋanen kwitnaŋ kwitnaŋ gulum m timti toŋaŋ toŋaŋ tiwien. Âpme kâlâp teepmaŋ keŋaŋgatnaŋ ke nanaŋ guluk gilik mti an ŋeŋaŋ kwage egaŋ mge.” *(Sam 22:18)*

25 Zisas tewen kumpeme tapme Zisas ikŋaŋgat mamaŋ ma maweneŋaŋ Malia Kolopasiyet imbiŋaŋ ma Malia Makdala mkaengatnaŋ imbi

ekņen keyaņ Zisasiyet kemberņ nâmti met tep mwatonzempewien kandaņan tati ekpeme mopme tapmambien.

²⁶ Tapmann Zisasiyaņ nâgât gogot penañ mamtan kegogapm mamaņmak nit tapmalu ndikti mamaņgat zeye, “Maņge, nemundi kemak mamambalup.”

²⁷ Zemti neņ nikti zeye, “Geņ mamdi talup kapi-mak mamambanik.” Âpme ke tatneti kwawesâti neņ Zisasiyet mamaņ wati mkannanen meti ekdamuņ mpema mamamtan.

Zisas tewen anzamtapmetneti gakiye

²⁸ Zisasiyaņ tewen ke anzam tati gakikiyaņ keņaņ minzili kopme nâmti pigok nâņge. Mulup msalen mkoban ewan ilak alak delaņ zein. Zemti Kawawaņgalen Zet Itnaņanen zet ņen kapigok tazin ke penañañ bembeyet zet pigok zeye, “Neņ tuyet penañ miyapgat tu ņen omti name nimbi.”

²⁹ Âpme ekņenaņ menzim ņen wain tu akņaņ penañ pi kasim pepenaņ ke ekti yembem notnaņ timti takaset dukņaņ gwaen tegaņ ņeliwen zam-pemti peme menzim keņa ke towepme mkwati peme mane mane dembusekņa mot olaņme ke ululuk niņge.

³⁰ Wain tu akņaņ penañ ke nimti zeye, “Ilak msalen mulup mimin delaņ zein.” Kegok zemti gakimti ņokņaņaņ gwak zemtoge.

³¹ Kan ke Anġalalaņ Kendo tatagat kan sokņanik penañ beye keyepmti Zuda am ekņenaņ Paillet-gat pigok zewien, “Saņenen tagoņgo kanen am sekņaņ ekņenaņ tep dukņanak ku tabep.” Zeme

Pailelañ an kasa kuku ekñenañ am ekñen ke met selin kasetnañ kume etume anzam tati gakime sekñin timti met indabembeyet nâmindeye.

³²⁻³³ Âpme kasa kuku an ekñenañ meti an zut bekanañ mimi Zisasmak idowien. Eget ke met ñen setnañ kasetnañ kume etume met ñen setnañ kasetnañ kume etume Zisasmagen koti ekbien-alak ek ilak gakim wenjeyepmti setnañ kasetnañ ku kume etuye.

³⁴ Belak kasa kuku an ñenañ ñeliwañ gatnaneset omti ñelip senkwapme sipmak tumak lumañ tobun.

³⁵ Neñ sokñañ ke tati ekma kwitnañ kwitnañ ke nanañgat zikatn palen sokbeme ekban keyepmti zet kapi kumti indayap. In zet kapi nâme penañ sukwep penañ bewe.

³⁶ Kwitnañ kwitnañ kapi Kawawañgalen Zet Itanañanen zet ñen kapigok tazin ke penañañmak bembeyet nâmti sokbemâmge,

“Ekñenañ kanziñañ ñen ku kume etuwe.” (*Sam 34:20*)

³⁷ Naman zet itanañanen keyegak zet ñen pigok tazin,

“Ekñenañ ñeliwañ omti senjme amnañ zikalin gwalalañ ek ekbep.” (*Zekaraia 12:10*)

Zisas sekñañ mâtañptoti met sumen bewien

³⁸ Âpme Zosep Alimatia mkaengatnañ an ke Zisasiyelen manje yangut sosok sokbemti mama Zuda amobotnañ ekñenañ nikmâtâti mka katikñañ met newepmagen zem meti buzak enzilim mamtan. An keyañ Zisas sekñañ mti

met bembeyet Pilet yan̄kwesime ñep bembeyet nâmpeme met Zisas sekñan̄ mâtâtosât mege.

³⁹ Met mâtâtoti tobeme tapme Nikodimas an tambuyet buzak moti Zisasmak zet zenâmbun an keyan̄ bam mâti mege. Egan̄ mesâti wet am sekñin mme sesikñan̄ dolakñan̄ mapein ma keyan̄ am sekñin mme sambumbupin̄ kwesin̄ matazin ke mti mege keyet nukñan̄an̄ 50 kilo mee kegok.

⁴⁰ Meti Zosep mukulem mme egelan̄ Zisas sekñan̄ Zuda ilin̄ am gakime sekñin miak indemti maindabemtemien keyet katan̄ wet sesikñan̄ dolakñan̄ zulutpenti sâk satnan̄an̄ weyan̄ sumun̄pemalu tapme besât luanzamti mebun.

⁴¹ Zisas kuwien msat keyet nembet daeset tep belak mulup ñen matatan ke nanzan̄ teman̄ ñen ewen̄an am bembeyet nâmti kakalimpepen̄an̄ ke am ñen ku indabemben̄an̄ belak etan̄ matatan.

⁴² Âpme Zuda am ekñen ilak tagon̄go kan tata-gat kan bududuk penan̄ beye keyepmti egelan̄ Zisasiyet sekñan̄ sakwep mâtâpmti sokñan ke met bempemti kobun.

20

Zisasiyan̄ gakikiengatnan̄ gilik zemti wage

¹ Sonda tambunan̄ penan̄ msat ewe sasat takume Malia Makdala mkaengatnan̄ keyan̄ Zisas sekñan̄ eksâgât meti ekme an zulan̄ nanzan̄ teman̄ ñen wilili pemalu met enzun̄ bekek tage e naman wililipeme kain̄an̄ met tage.

² Kegok ekti egan̄ wen̄an̄ mepme windembem mane mane Saimon Pitamak neñ Zisasiyan̄ nâgât gogot mamtan ninmagen meti zeye, “An zut,

Amobotnanj sekņanj piwan ewande ņen mmelo mme neņ sumen daen meti ekma yek bep!”

³ Kegok zeme Pitamak neņmak nâmti am sumen daen eksât mebelin.

⁴ Windembem mane mane Pita ewe sewak sewak tapmepme neņ sakwep windembem met sumen patanj zewan.

⁵ Meti keņan baen ku towewan. Belak zupman baen tati bim kekesimti sanġum satnanj etanj baen tapme ekban.

⁶ Âpme Pitayanj bam met patanj zemti keņan keim toweti sanġum satnanj kwasimpewien kwep weme ege.

⁷ Ma ņokņanen sâk kwasim pepeņanj e kegogak weyanj mutumti igak bempepeņanj tapme ege.

⁸ Âpme neņ kegogak keņan toweti nilisakwep kwitnanj kwitnanj sambe ke ekmâti pigok nâmkinjewan. Zisasiyanj ikņanj wasât zeme nâmban walek penanj kapi wati melep.

⁹ Mme nemba notnanj ekņenanj Kawawaņgalen Zet Itnanjanen Zisasiyanj gakikiengatnan wawagat zetnanj meluwanj mimiņanj ke ekņenanj ku nâmbien.

¹⁰ Ke ekti egelanj belak wenjit mepme am zamengatnan kwakwadak mkaen mebun.

Zisasiyanj Malia Makdala mkaengatnanj sokbemsaye

¹¹⁻¹² Âpme Malia Makdala mkaengatnanj keyanj naman met sum ganzenan ganzenan ke tokwat sumti mgeyanj yek beme met bimkekesimti zikatnanj sum keņan baen ekpeme mepme Kawawaņgalen ensel zut kâlâwit satnanj satnanjanj miakpewun piyanj Zisas peme wengeen ke ņenanj

setnaŋaŋ wenŋeeset ŋenaŋ ŋokŋaŋaŋ wenŋeeset totapmambun.

¹³ Egelaŋ imbi ke ekti zewun, “Imbi, geŋ pe kwilekiyet nâmti tasunik?”

Âpme egaŋ zeye, “Amobotnaŋ nnaŋgalen sekŋaŋ pi ewande ŋen mmepme munduman timapma beme tasuyap.”

¹⁴ Kegok zemti gilik zemti wa belakŋan zem Zisas ikŋaŋ ege yaŋgut kapi Zisas ke ku ekmâtâge.

¹⁵ Âpme Zisasiyaŋ pigok yaŋkwesiye, “Imbi, geŋ pe kwilekiyet tasunik?”

Zeme imbi keyaŋ wa mulup kapiyet damuŋaŋ ŋenaŋ mene tazin zemti pigok dunduye, “An sum damuŋ, geŋ mene an sekŋaŋ kapi mti ewande ŋen met benak beme zemanê nâmti met mkobi.”

¹⁶ Zeme Zisasiyaŋ Malia pigok dunduye, “Malia!”

Zeme nâmti Maliayaŋ eleŋ zem kwat Zisas ekti Zuda zeleset pigok zeye, “Laboni!” (Zet keyet yaŋaŋ An Zikat Indanda.)

¹⁷ Zemti endilipemti atasât mme Zisasiyaŋ pigok dunduye, “Geŋ kot sekŋ timakmakpiŋ! Neŋ Bienmagen ewe mobopiŋ talapgat! Geŋ notnne ekŋenmagen meti pigok diindo, ‘Neŋ nin sambeyet Bipmmagen ma nin sambeyet Kawawaŋmagen mowebap.’ ”

¹⁸ Zeme nâmti Malia Makdala mkaengatnaŋ keyaŋ sakwep windembemti Zisas ikŋaŋgat nembaŋane ninmagen meti pigok dinndoye, “Neŋ Amobotnaŋ ekti kolap!” Zemti zet dunduye ke dinndomâge.

Nemba ekñenaj mka keñan ondek tatnepeme Amobotnanaj sokbemindaye

19-20 Âpme Sonda tambuyet nin mka kwep ñeniyet mot ondek tati Zuda amobotnanj ekñengat kiñgati setn kili kili penaj kekti tapmann Zisasiyanj belak tungupmnan ke petak zem kwatati pigok dinndoye, “Inmagen keñ sewakñanaj wembe.” Kegok zemti betnanj zemberaj nembet nembet ma gatnanen zemberaj ke zikat ndaye. Âpme nin Zisas ekti keñj dolakñan penaj beme tabenn.

21 Âpme ewe pigok dinndoye, “Inmagen keñ sewakñanaj wembe. Bienaj neñ zemneme toti inmagen mulup mban kegogak neñ in muluwen mebegat zemindeyap.”

22 Kegok zemti indakumbumti zeye, “In Emetak Teñ tit.

23 In am yomin zemzulutindewep beme yomin penaj yek bewe. Âk am notnanjat yomanj tatagat nâmpewep beme yomanj ke kaliñaj tabe.”

Tomasiyanj Zisas ege

24 Âpme Zisas nemberane 12 ninmagengatnanj nemba ñen kwitnanj Tomas ek keyet kwitnanj ñen Didimas manzemtemenn, ningalen zeleset, nemba pepet kekok zewanek. Eganj ewande ñen mame Zisasiyanj nemba notnanj etanj sokbemindaye.

25 Keyepmti nemba notnanj nin Zisas sokbemndame ekbenn nin zewenn, “Nin Amobotnanj sokbemndame ekñj.”

Zemann Tomasiyaŋ pigok dinndoye, “Neŋ nen penaŋ betnaŋ palakŋan gwilim zemberaŋ ke ma gatnanen ŋelip zemberaŋ ke betnaŋ atam ektiŋgut zelin kapi nâma penaŋ bewe.”

²⁶ Zemti mamotnepeme Sonda ŋen beme naman Tomasmak nsakwep mka keŋaŋ ŋengat ondekti mka wanok setnaŋ keŋaset kili kili kekpemti tapmambenn. Tatnepemann Zisasiyaŋ ewe tuŋgupmnan patan zem kwatati pigok zeye, “Keŋ sewakŋaŋ inmagen wembe.”

²⁷ Zemti Tomas pigok dunduye, “Geŋ zewanangat betn zemberaŋ pi timak ekbak ma betdaŋ daen pemane mepme ŋelip zemberaŋ timak nâmbak. Mti keŋ zut ewe mimipiŋ; penaŋ nâmkĩŋpemne.”

²⁸ Zeme Tomasiyaŋ atam ekti zeye, “Geŋ penaŋ Amobotnaŋŋ ma Kawawaŋŋ!”

²⁹ Zeme Zisasiyaŋ pigok dunduye, “Geŋ nati-mak ekti keyepmti nâmkĩŋpemnenigat. Âpme am neŋ sepem eekpiŋ belak manâmkĩŋpemneip am ekŋen ke Kawawaŋŋ indamukulem mimindeme oloŋen palen penaŋ mamambep!”

³⁰ Zisasiyaŋ ewe msalen pien mamti menok sepemaŋ igak igak sambe penaŋ nemberane ningat zikatnnaŋ mamimkwapme ektemenn. Sambe bee papiaen pi ku kuma delaŋ zemâge.

³¹ Bugar pi kumpepeŋaŋ pi ilak kapigogapmti kukuŋaŋ. In sambeyaŋ mainnâmti Zisas ek Kilais ek Kawawaŋgat Nemuŋaŋ penaŋ ke nâmkĩŋpepeyet bugan kapi kumpewan. Keyepmti an ŋenaŋ zet kapi mainnâmti egat nâmkĩŋpewe beme egaŋ mama kanzizit aikbe.

21

Zisasiyan nembraane 7 sokbemindaye

¹⁻³ Mamoti Zisas nembraane 7 ke nin kapigok: Saimon Pita, Tomas kwitnañ n̄en Nemba pepet, Natanael Galili mkaengatnañ ma Zebediyet nem-
ulatnenet ma nembraane zut nit ewe Taibilias
tundua ganzenan met ondek tapmann Saimon
Pitayañ nin pigok dinndoye, “Neñ aᅇgalayet
timasât tapmiap.” Zeme nin nsakwep meti
waᅇgaen moti meti tambu tetak pi mulup temañ
mti aᅇgala n̄en ku atawenn.

⁴ Ke tapmimetnepemann ilak msaye. Âpme
Zisasiyañ gambibik palen daen tapmame ekbenn.
Yaᅇgut nin an ke Zisas ke ku nâmâtâpewenn.

⁵ Mme Zisasiyañ ndikti kwizet pigok kuye, “An
ekñen da, in aᅇgala n̄en mandayo ma yek?”

Ndayañkwesime nin zewenn, “Yek, n̄en ku man-
dann.”

⁶ Zeme pigok dinndoye, “In eleᅇgolamin mti
naman waᅇga ganzenan bet penaset peme topme
aᅇgala omba mandait.” Zeme nin eleᅇgolam mti
waᅇga nembeleset pemann towepme aᅇgalayañ
totne totne eleᅇgolam bepi gak zem tapme
eleᅇgolam mandamann kwasâgât teᅇteᅇ penañ
siwenn.

⁷ Âpme neñ Zisasiyañ nâmneme dolakñañ
mambemtan keyañ Pitayet pigok zewan, “Pita,
an kanda ilak Amobotnañañ ikñañ tazin nânik.”
Zeme Saimon Pitayañ nânâᅇak kâlâpmañ mti bi-
man kaikti tuyen palam toti tukutumti tu paleset
zelelañ mege.

8-9 Âpme wanğa buğan nembu sutnanik daen 100 mita mee kekok tage keyepmti namba notnañ nin wanğa mme kaiñan mopmann elengolam aᅅgala melesin mandapemann kaiñanik motapme gambibik palen gwaen moti ekmann tep kwetnanen aᅅgala ma meu mee piyañ tazimañge.

10 Âpme Zisasiyañ dinndoye, “In aᅅgala tiyo e notnañ pienen mti kolit.”

11 Zeme Saimon Pitayañ wanğaen moti elengolam tekñañ pi kwaleti elengolam aᅅgala melesin mandamti katikñañ mot peme wenge. Keñanen bee aᅅgala temañ temañ penañ 153 bekapiyañ tabien yangut elengolam tekñañ ku etiyे.

12 Mme Zisasiyañ pigok dinndoye, “In aᅅgala ke tapme pien kot meu timti nit.”

Zeme nin ilak Amobotnañ elak nâmpewenn keyepmti nin, “Geñ pe an kwi?” kekok ke ku yañkwesiwenn.

13 Âpme Zisasiyañ kot totati aᅅgalamak meu tewen tapmañge ke timti kalañ ndame nimbenn.

14 Zisasiyañ gakikiengatnan wati nin sek zut ilak sokbemndaye yalak kan piyet sokbemndame sek tuk bein.

Zisasiyañ Saimon Pita sek tuk kapi yañkwesiye

15 Nin meu ke ndame nimann delañ zeme Zisasiyañ Saimon Pita pigok yañkwesiye, “Saimon, Zângat nemuñan, nodine ekrënañ nâgât keñin temañ penañ bemti gogot mamimneip. Âpme geñ nâgât zigok penañ manâmnenik?”

Zeme Pitayañ zeye, “Amobotnañ, neñ gâgât gogot omba penañ mamiyap elak ñep nâmnenik.”

Zeme Zisasiyan zeye, “Geñ nâlen sipsip mañge maindadamuñ mmambanik.”

¹⁶ Kegok zemti ewe keyegak sakwalamti zeye, “Saimon, Zângat nemuñañ, geñ penañ nâgât gogot penañ maminik?”

Zeme Pitayan zeye, “Amobotnañ, neñ gâgât gogot penañ mamingeyap e nânnenik.”

Zeme Zisasiyan zeye, “Geñ sipsip mañganne maindikdamuñ mmambanik.”

¹⁷ Zeme Zisasiyan ewe sakwalamti pigok yañkwesiye, “Saimon, Zângat nemuñañ, geñ penañ nâgât gogot mamimmenik?”

Egañ zet sepemañ kwep ke yañkwesime sek tuk beme Pitayan nâmti keñañ bekañañ penañ beme zeye, “Amobotnañ, geñ kwitnañ kwitnañ sambeyet yañañ nâmane delañ manzein. Neñ gâgât gogot mamingeyap e kegogak nânnenik.”

Zeme Zisasiyan zeye, “Geñ sipsip mañganne kapi maindikdamuñ mmambanik.

¹⁸ Neñ penañ sukwep penañ pigok diñgoma nâmbak, geñ nembraengatnan mamkwabanan yañ ewe mamobanik pi bitimdi giti zamti set deset ma deset mesâti giti nâmtati mamepmambanik. Yañ maneti an penañ bewanik kan keyet geñ bedi etañ mwapmane am notnañ ekñenañ bitimdi zamgemi geñ mesât ku nâmbanigen ke gaik mebep.”

¹⁹ Zisasiyan kegok zemti Pitayan zigok gakiwe keyet zet bimbim zet zeye gakikiñañ sepemañ igak keyañ Kawawañgat kwizet buñamañ mim

wawagat zeye. Zet kekok dundumâti pigok dunduye, “Geñ nâlen nemba penañ kwati mamambanik.”

²⁰ Âpme Pitayan gilik zemti ekme Zisasiyan neñ nemba ektikñan mampemtan keyañ egegat bami-dan penañ mepma nikbun. Neñ Anğalalan Kendoen meu tatnimambenn kan keyet neñ Zisasiyet wakñan bemti pigok yañkwesivan, “Amobotnañ, pe kwiyan geñ zengowe?”

²¹ Neñ bamidan taidamâtmepma Pitayan nikti Zisas pigok yañkwesiye, “Amobotnañ, nemba kapi bam amnan zigok msame gakiwe?”

²² Yañkwesime Zisasiyan pigok dunduye, “Egañ ewe alik mame neñ gilik zemti kobap ma gakime kobap e nen nâyap. Âpme geñ zet keyet eneyet tatnayankwesinik? Geñ nâlen nemba penañ kwati mamambanik.”

²³ Âpme am Zisas nâmkinpemti mamtemien notnañ ekñenañ zet ke nâmti Zângat pigok zemyuñguwien, “Nemba kapi ku gakiwe.” Wa Zisasiyan ek gakikipiñ telepgat mamambe keyet nâmti ku zeye.

Pitayan yañkwesime keyepmti Zisasiyan pigok zeye, “Egañ ewe alik mame neñ gilik zemti kobap ma gakime kobap e nen nâyap. Âpme geñ zet keyet eneyet tatnayankwesinik?”

²⁴ Neñ kwitnañ kwitnañ sambe ke eknâm mima delañ zemâge keyepmti zet sambe beke papiaen kapi weyañ zemâtâti kumâti peyap. Keyepmti nin zet meluwañ kumpeye kapiyet nâmann penañ penañak bein.

Zânan zet kapigok zemdelan zeye

25 Âpme Zisasiyan kwitnaŋ kwitnaŋ mkwage sambe bee ilindiŋ papiaen kuma topmâdak ze papia ŋotekŋaŋ sambe penaŋ sokbemâdak.

Kawawangalen Tâtâ Alakŋaŋ
The New Testament in the Nabak Language of Papua
New Guinea
Nupela Testamen long tokples Nabak long Niugini

copyright © 1988 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Nabak

Translation by: Wycliffe Bible Translators

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures. Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2016-08-30

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 18 Apr 2025 from source files dated 31 Aug 2023

ea68a902-358a-5c72-82de-a583fc4809e7